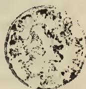
OMNIBONI FERRARII

MEDICI AC PHILOSOPHI
DE ARTE MEDICA INFANTIVM,
LIBRI QVATVOR.

QVORVM DVO PRIORES DE tuenda eorum sanitate, posteriores de curandis Morbis agunt.

AD EXCELLENTISSIMVM CELEBERRIMVMQVE *Philosophorum ac Medicorum Veronensium Collegium.*

B R I X I AE,
Apud Franciscum, & Pet. Mariam fratres, de Marchettis.
M. D. LXXVII.

EXCELLENTISSIMO

CELEBERRIMOQ. MEDICORVM AC PHILOSOPHORVM VERONENSIVM COLLEGIO

OMNIBONVS FERRARIVS MEDICVS, ET PHILOSOPHVS S. P. D.

PTIMO Cuiq;, Viri excellentiſsimi, duo potiſsimum in omni vita debent eſſe propoſita. Primum, vt cùm ſe natum ad agendum ſemper aliquid nobilitate hominis dignum intelligat, inertiam vitet, ne otio ſeſe tradens marceſcat, vitamq; ſilentio tranſeat. Alterum, vt de ſe benemeritis gratum ſe, ac memorem præbeat, cumq; ab aliis hominibus, qui vel adhuc viuunt, vel naturæ iam conceſſerunt, innumerabilia acceperit beneficia, ipſe quoque ad humani generis vtilitatem, aliquid, quod & præſentibus, & futuris prodeſſe queat, in medium proferat. Cùm igitur animaduerterem veteres, qui ad hunc vſque diem de tuenda infantium ſanitate ſcripſerunt, de morbis nutricis, re admodum infantium valetudini neceſſaria, nihil, aut certe parum ſcripſiſſe, neque de morbis ſingulis, qui illi ætati ſolent euenire, plenè, aut methodicè curationem propriam tradidiſſe. Inter recentiores autem,

etsi quidam nonnulla tetigerunt, multa tamen, quæ vel ad nutricem, vel ad infantium curam, & morbos pertinent, prætermisisse, aut modicè, aut laconicè, potius de illis locutos fuisse, operępretium me facturum existimaui, si munus hoc diligentius ipse pertractarem. Itaque quatuor libris à me summis vigiliis, laboribusq; & quàm maxima potui, diligentia conscriptis, hanc medicinæ partem totam complexus sum. Quos quidem libros cum in lucem ad communem omnium vsum, & commodum essem editurus, meminissemq; me septimum iam annum in hac illustri, ac celeberrima patria vestra commorantem, multa à vobis, cùm singulis, tum vniuersis beneuolentiæ, atque humanitatis officia percepisse, eos vobis, & excellentissimo Collegio vestro dicare constitui, vt & grati animi, & singularis meæ ergà vos obseruantiæ in perpetuum essent testes; atque eiusdem Collegii, cui nullum aliud in tota Europa, vel nobilitate, vel eruditione, vel priuilegiis, atque iccirco etiam auctoritate est anteponendum, præsidio muniti, tutiores, & grauiores in manus hominum prodirent. Nunc igitur, viri clarissimi, & præstantissimi, pro summa humanitate, quam semper in vno quoque vestrum expertus sum, lucubrationes has nostras benignè, vt soliti estis, suscipite, & in exiguo munere magnum ergà vos largientis amorem, ac beneuolentiam complectimini. Valete. Veronæ Kal. Martii. 1577.

OMNIBONVS FERRARIVS MEDICVS, ET PHILOSOPHVS

CANDIDIS LECTORIBVS.

S. D.

VM FIERI *plerunque ſoleat, ut, quæ in unaquaque arte ſcripta quotidiè in publicum prodeant, ea non ab eius peritis modo, ſed à quamplurimis etiam aliarum ſtudioſis interdum legantur. Nos in hoc opere noſtro ſcribendo, in quo artem medicam infantium tradere ſumus conati, quo ea facilius ab omnibus percipi poßet, dedimus operam ut tritis hodiè, & apud medicos uſitatis uocabulis, ac dicendi formis in loco uteremur, nè medicum profeßi inanem potius nobis cultæ latinæ linguæ plauſum, quam ſolidum alijs utilis ad uitam ſcientiæ noſtræ fructum quærere uoluiße uideremur. Quo quidem factum eſt, ut ad maiorem etiamnum quorumuis cognitionem, qui in horum librorum lectionem inciderent, auctorum nomina, libros, eorumque capita, undè maxima ex parte hæc mutuati ſumus, quòd ea in margine, propter eius anguſtias commodè integra perſcribi non potuerant, in tabella quadam ſeorſum adiuncta explicata haberi uoluerimus. Quòd ſi hunc laborem noſtrum uobis aliqua ex parte ſatisfeciße, & profuiſſe ſenſerimus, D. O. M. concedente, methodum de tuenda ſenum ualetudine, & curandis eorum affectibus, quam præ manibus habemus, alacriori animo abſoluemus. Valete noſtri memores.*

ABBREVIATA	SIC LEGITO
Aet. lib. 4. cap. 7.	Aetius libro quarto capite septimo.
Gal. lib. de causis morborum cap. 7.	Galenus libro de causis morborum capite septimo.
Gal. 1. de sanit. tuen. cap. 7.	Galenus libro primo de sanitate tuenda capite septimo.
Gal. quòd ani. mor. temp. corporis sequant.	Galenus quòd animi mores corporis tẽperaturam sequantur.
Gal. 5. de simpl. med. fac. cap. 21.	Galenus libro quinto de simplicũ medicamẽtorũ facultate ca. uigesimo primo.
Aul. Gel. lib. 12.	Aulus Gelius libro duodecimo.
Virg. lib. 4. Aeneid.	Virgilius libro quarto Aeneidos.
Auic. 1. F. 1. doc. 1. cap. 2.	Auicenna libro primo Fen. tertia doctrina prima capite secundo.
Paul. 4. cap. 2.	Paulus Aegineta libro 4. capite secũdo.
Gal. 6. de anat. adminis. cap. 1.	Galenus libro sexto de anatomicis administrationibus capite primo.
Gal. 1. de semine cap. 7.	Galenus libro primo de semine capite septimo.
Gal. lib. 3. de alim fac. ca. 15.	Galenus libro tertio de alimentorũ facultate capite decimo quinto.
Gal. de succor. bon. & uit. cap. 8.	Galenus de succorum bonitate, & uitio capite octauo.
Gal. 6. de morb. uulg. com. 5.	Galenus libro sexto de morbis uulgaribus commentario quinto.
Hip. 6. de morb. uulg. com. 4.	Hippocrates libro sexto de morbis uulgaribus commentario quarto.
Gal. de uenæ sectione ad Eras. cap. 5.	Galenus de uenæ sectione ad Erasistratum capite quinto.
Auic. 3. F. 20. tract. 1. cap. 11.	Auicenna libro tertio Fen uigesima, tractatu primo cap. undecimo.
Orib. lib. 5. cap. 3.	Oribasius libro quinto capite tertio.
Hip. 1. aphor. 20.	Hippocrates libro primo aphorismorũ aphorismo uigesimo.

Gal. 1. ad Glauc. cap. 14.	*Galenus libro primo ad Glauconem capite quartodecimo.*
Gal. de par. pila exer. cap. 1.	*Galenus de parua pila exercitatione capite primo.*
Hip. 2. de uict. rat. acut.	*Hippocrates libro secundo de uictus ratione in morbis acutis.*
Auic. trac. 2. de remed. noc. acci. ex aere cap. prop.	*Auicenna tractatu secundo de remedijs nocumentorum accidentium ex aere capite proprio.*
Marsi. Fici. lib. 2. de uita cap. 11.	*Marsilius Ficinus libro secundo de uita capite undecimo.*
Cicero 2. de diuin. cir. m.	*Cicero libro secundo de diuinatione circa medium.*
Gal. lib. 11. de usu part. cap. 8.	*Galenus libro undecimo de usu partium capite octauo.*
Gal. lib. 8. met. med. cap. 91.	*Galenus libro octauo methodi medendi capite nonagesimo primo.*
Gal. lib. 1. de comp. med. sec. loc. cap. 9	*Galenus libro primo de cõpositione medicamentorũ secundũ locos cap. nono.*
Plinius lib. 20. cap. 3.	*Plinius libro uigesimo, capite tertio.*
Albertus magnus de mineralibus, lib. 2. tract. 2. cap. 17.	*Albertus magnus de mineralibus libro secundo, tractatu secundo capite decimo septimo.*
Gal. lib. de atra bile cap. 5. circa finem.	*Galenus libro de atra bile capite quinto circa finem.*
Gal. lib. prorrhet. 3. com. 69.	*Galenus libro prorrhetici Hippocratis tertio commentario 69.*
Gal. lib. 3. prognost. com. 34.	*Galenus libro tertio prognosticorũ Hip. commentario trigesimo quarto.*
Gal. lib. 4. aphor. 57. in com.	*Galenus libro quarto aphorismorũ aphorismo 57. in commento.*
Hip. lib. 5. prognost. tex. 15.	*Hippocrates libro tertio prognosticorũ textu decimo quinto.*
Gal. lib. 2. de sympt. caus. cap. 4.	*Galenus libro secundo de symptomatum causis capite quarto.*

Auic. lib. 3. F. 10. cap. de ſign. aſthm.	*Auicenna libro tertio Fen. x. capite de ſignis aſthmatis.*
Gal. lib. 1. de loc. affec. cap. 4.	*Galenus libro primo de locis affectis capite quarto.*
Gal. 3. de natur. fac. cap. 15.	*Galenus libro tertio de naturalibus facultatibus capite decimo quinto.*
Gal. lib. finit. med.	*Galenus finitionis medicæ.*
Alexander tral. lib. 9. cap. 2.	*Alexander tralianus libro nono capite ſecundo.*
Ariſt. lib. 5. de nat. anim. cap. 19.	*Ariſtoteles libro quinto de natura animalium capite decimo nono.*
Gal. lib. 2. de natu. huma. tex. 13.	*Galenus libro ſecundo de natura humana textu tertiodecimo.*
Gal. lib. de tum. præter nat. cap. 17. & 18.	*Galenus libro de tumoribus præter naturam capite 17. & 18.*
Cor. Celſ. lib. 6. cap. 18.	*Cornelius Celſus libro ſexto capite decimo octauo.*

INDEX OMNIVM Capitum,

QVAE IN HISCE QVATVOR Libris de Morbis infantium tractantur.

CAPITA SECVNDI LIBRI.

CAP. TERTII LIBRI.

CAPITA QVARTI LIBRI.

FINIS.

PRAEMIA summa sibi Venus, & Lucina petebant,
Quòd primæ humani caussa forent generis:
At Natura inquit, meruit FERRARIVS illa;
Quo sine quid prosunt munia vestra mihi?

PHOEBE tuas habuit semper rarissimus artes;
Dic precor; hoc nostro tempore numquis habet?
OMNIBONI numeros, medicas atque inspice chartas;
Tu tibi iam poteris dicere, si quis habet.

OMNIBONI FERRARII MEDICI AC PHILOSOPHI DE ARTE MEDICA INFANTIVM.

LIBER PRIMVS.

PRAEFATIO.

SCRIPTVRVS Artis medicæ partem, quæ infantium curam habet, & quam Græci pædotrophichin uocant, eam in duas præcipuas partes diuidendam putaui, unam ſcilicet, quæ ad tuendam ſanitatem, & alteram, quæ ad curationes morborum pertinet; Quæ ad tuendam ſanitatem attinet, in duos libros diuiſa eſt; quorum primus erit prò ipſius tuenda infantis ſanitate, de electione, uictus ratione, & curatione morborum nutricis, cùm multi morbi, tàm in intemperie, quàm in ſolutione continuitatis, infantibus eueniant, tùm propter earum ægritudines, tùm etiam propter malam uictus rationem, ex qua lac corrumpitur, & generantur

Aetius lib. 4. cap. 7. *in ipsis infantibus uarij morbi: Quandoquidem pleræq; nutrices ineptis utentes cibis, uitiosum lac efficiunt; & ex hoc*

Gal de causa morb. c. 7 *diuersis morbis infantes, qui etiam optimam structuram adepti sunt, obijciunt, cùm enim infantium corpora mollia sint, ac penè fluxibilia facilè inuertuntur; cùm & in exitu à matricis utero, non rectè ab obstetricibus excipiuntur, & non commodè fascijs inuoluuntur, ac deinceps à nutricibus sine modo, aut attolluntur, aut reponuntur, & dùm lactantur, & & dùm lauantur, & dùm fascijs alligantur. Secundus erit pro ipsa tuenda sanitate, de uictus ratione, & educatione infantis: Etenim ex malo regimine alteratur substantia, & deprauatur figura; sed ratione uictus, & tuendæ sanitatis me-*

Gal. lib. 1. de sanit. tuen. cap. 7. *thodo adhibita, hoc facile euitari poterit, & huiusmodi homo, qui arti sanitatis tuendæ traditur educandus, fortunatus utiq; erit, si statim editus in lucem ei committatur; Alteram uerò partem in duos alios pariter diuisi libros, qui ambo erunt de medendis ipsis morbis particularibus, qui solent ipsis infantibus contingere, uniuscuiusq; uerò sigillatim ex rationali methodo curationem apponam.*

DE ELECTIONE NVTRICIS.

CAP. I.

CVM satis compertum sit ægritudines corporis temperaturam sequi, alijs enim pituitosi, alijs biliosi, alijs sanguinei, & alijs melancholici morbis corripiuntur, &

cùm

cùm animi etiam mores eandem temperaturam sequi Galenus doceat; propterea semper mater nutricibus præferenda est, nisi ex lactis defectu, aut corruptione, aut ægritudine, aut malis moribus hoc prohibeatur. Etenim unusquisq; sibi persuadet laudabilioribus moribus ornatam esse matrem, quàm nutricem; Qui matris lacte pueri aluntur, ij iàm non solum consueto, uerùm etiam maximè proprio utuntur alimento. Lac.n. purioris sanguinis menstrui parti, ex qua fœtus in utero alitur, affine est, & nimis inhumanum, & monstrosum esse uidetur in uisceribus genuisse, & aluisse filium, posteà eum alieno lacte nutricandum tradere. Infans enim à nutritione, & materna custodia separatus, non facilè sustinet ea, quæ necessariò accidunt eius uictui, sicuti plantæ, dum in eodem loco, in quo natæ sunt persistunt, aeris ambientis iniurias facilè ferunt, sed aliò translatæ, radicibus nondum benè firmatis facilè exarescunt; uel ut hædi lacte ouillo, nutriti pilum gignunt teneriorem; Et agni lacte caprarum aliti lanam ferunt duriorem; eodem modo filij aliquandò cum alieno lacte aluntur, magis amant nutricèm, quàm matrem; prout exemplo Cornelij Scipionis patet, qui cum anno ab urbe condita D. I I. ex bello contrà Antiochum uictor Romam redijsset (ut scriptum legimus) decem strenuos suos milites ex causa uestalium morte condemnauit, unde à Scipione Africano eius fratre prò mitiore sententia asfiduè frustra cum deprecatus fuisset, ac clementer posteà precibus unius filiæ suæ Nutricis condemnatis pepercisset, à nonnullis interro-

Gal. quod ani. morb.

Gal. 1. de sa-nit. tuen. c. 7.

Gal. 5. de simpl. med. fac. cap. 22.

gatus, quarè gratiam ipsam potius suæ nutricis filiæ, quàm intuitu Scipionis Africani matris filij concessisset; sic respondisse fertur: Ego magis mihi iudico esse matrem quæ, etsi non me peperit, per triennium me nutrijt, quàm quæ me peperit, & postea dereliquit. Aul. Gel. lib. 12. *Ex Aulo Gellio etiam sumitur Phauorinus Philosophus, cùm audisset à matre cuiusdam nobilis puerperæ parcendum esse ei, & adhibendas puero nutrices, nè ad dolores, quos in enitendo tulisset, munus quoq; nutricationis graue ac difficile accederet, dixisse, oro te mulier sine eam totam, integram esse matrem filij sui, quod est enim hoc contrà naturam imperfectum, atq; dimidiatum matris genus; peperisse, ac statim ab se se abiecisse: immanissimæ etiã feræ filios suos alunt, unde Virgilius, Hyrcanæq; admorunt* Virg. lib. 4. AEneid. *ubera tigres. Verùm si mater erit aliqua legitima de causa impedita, tùnc ad electionem nutricis erit properandum,* Auic. 1. F. 3. doc. 1. c. 1. Paul⁹ AEgineta lib. 4. cap. 2. *quæ debet habere has conditiones: Primum ut sit iuuenis, in qua ætate, si erit ab annis 25. usq; ad 35. melius erit, quoniã ea est salubrior, & fortior alijs; deinde boni coloris, qui indicat sanitatem? figuræ satis concinnæ; Etenim figura exterior* Gal. 6. de anat. admin. cap. 1. Gal. arte med. cap. 11. *significat semper compositionem interiorem; Si enim concinna est, semper bonum est signum, pectoris, lati, fortis, musculosi, & carnosi, non adipe abundantis, ut facilè possit abundare lacte, & sustinere ea incommoda, quæ lactantibus solent accidere, & eligenda omni studio, & diligentia est; quæ iàm bis peperit masculum, & non fœminam, & non abortit, & semel saltem lactauit, quia sic in ea lac facilè non corrumpitur, & magis assueta est in similibus. Postremò debet esse bonis moribus prædita, non iracunda, non melancholica, non*

plena

plena mærore, aut tristitia, non stolida, passiones enim, & qualitates istæ corrumpunt, & permutant temperamentum lactentis, lac autem eius erit explorandum, eo modo, quo in sequenti capite, declaratur.

DE LACTE NVTRICIS.

CAP. II.

LAC optimum, & præstantissimum est, quod gustanti, olfacientiq; suaue, intuenti candidum, æquabile, ac liquidi, crassiq; medium, apparebit; quod uitiosum est, è diuerso, aut crassum, aut caseosum, aut liquidum, & serosum, ac liuidum, tùm consistentia ipsa, coloreq; inæquabile uidebitur, idem gustantibus amarorem, aut salsedinem, aut qualitatem quampiam extraneam exhibebit; tale uerò, nec olfacienti, suaue erit; Lac etiam probari potest hoc pacto, lacte in uas uitreum infuso coaguli portio misceatur, digitisq; agitetur, atq; ità permittatur, donec cogatur, deindè inspiciatur, utrum minor sit pars, quæ in caseum concreuit, quàm ea, quæ in serum abijt, quod si sit utile erit lac, si contrà erit concoctu difficile, quod uerò æquam utriusq; portionem habebit, id erit probatissimum: illud etiam commendatur, quod in unguem pollicis stillatum, & in lucem spectatum, ungue inclinato, nec citò, nec tardè defluit. Prætereà inter bonitates, & optimas partes, lactis copia est necessaria prò nutricatione infantis; si igitur una tantū nutrix lacte abundauerit, multò salubrius infans unius naturæ lacte nutrietur, quam diuersarum; nàm si non abundauerit plures conueniunt nutrices.

Gal. 1. de sa nit. tuen. c. 9.

Orib. lib. 5. cap. 3.

DE

DE VICTVS RATIONE NVTRICIS.

CAP. III.

SIC facta electione nutricis, quantum equorum equites, crurum, & manuum, brachiorumue sagittarij curam habere quotidiè uideantur. tantam saltem ipsi nutrici, cerebri, cordis, & iecinoris rationem habere conuenit, imò tanto maiorem, quanto nobiliora, & magis ad uitam necessaria hæc membra, quàm illa sunt, & hìs frequentius, quàm illis utuntur, & maius beneficium afferunt; Etenim sanguis efficitur à naturali uirtute, quæ in iecinore uiget, cuius tenuissima pars in cordis uirtutem uitalem fluit, et exindè spiritus lucidissimi orti ad cerebri arcem, & animalis facultatem ascendunt, & sic per tres earum uirtutes tribus inseruientibus truncis in quolibet ipso principali membro, uno scilicet ex aorta arteria in corde, ex caua uena in iecore, & dorsi medulla in cerebro uniuersum corpus regitur, & nutritur, & calor innatus, ac spiritus ipsi, ex quibus efficitur, digeritur, expurgatur, & dilucidatur sanguis, qui posteà, si bonus est, conuertitur in optimum lac, si uero uitiosus in pessimum, qualis enim est sanguis, tales sunt spiritus, & tale uerò est lac, qualis est sanguis. Propterea in primis caput eius quotidiè exonerato uentre, & nare mane à pituita expurgata pectat, & fricet, adeò ut sordes à cute abstergantur, abluat caput eius, etiam saltem semel in hebdomada, illud attendens, ut a lotione ipsa diligenter exsiccetur caput, & in lixiuio si cerebrum ualde humidum habet ebulliendum curet chamæmeli, bacchare, maioranæ, rosarum, stæchados an. M. I. agarici in lineo panniculo ligati

3.1. Et prohibendum eſt omni ingenio, ne aeris frigiditas, & humiditas lædat caput ipſum, & præcipuè in die ablutionis; ſtomachus etiam ſi frigidus ſit calidus arte, cum pannis ex optima, & molli lana contextis, & purpureo colore tinctis, uel leporina pelle, aut uulturis cuſtodiatur. Cor autem, iecur, thorax, pedes, & ut breuiter omnia dicam, totum corpus ſemper calidum conſeruandum eſt, niſi à maxima caliditate iecoris, & cordis, uel à nimia caliditate ambientis; Aliud indicetur; diligentiſsimèq; prouidendum eſt. ut optimæ ſiant concoctiones, nutrimentiue, neq; ab aromatibus, neq; ab alijs qualitatibus adeò ſit calidum, aut frigidum, ut adurat, uel infrigidet ſanguinem, uel inducat aliquam obſtructionem in ipſis membris; Et cum ſurgit mane à lectulo, expurget thoracem, per palatum à pituita, & caput, prout dictum eſt, per nares, & omnia alia corporis excrementa. Operæ pretium eſt autem cauere, ne lac in grumos, uel in congelatam, uel nimis ſpiſſam ſubſtantiam conuertatur ut euitet, tùm in cibo, & potu, tùm in alijs rebus, ea, quæ augent, & generant pituitam; Ac etiam ne augeatur atra bilis, caueat à cibis in ſequenti capitulo declarandis, & ab ira, à timore, à dolore, à tenebris, & à ſimilibus, quoniam ſi ſanguis efficitur melancholicus, & lac ſibi ſimile gignit, & facile in mammis generat ulcera cancroſa, & apoſtemata pernicioſa, & multa alia ſæua in infantibus accidentia.

DE

DE CIBO, ET POTV NVTRICIS.

CAP. IIII.

Gal. 1. de sanit. tuen. c. 9.

IN primis de nutrice ipsa non parùm soliciti esse debemus; quid edat, quid bibat, quo pacto in somno, uenere, exercitationeuè se habeat; propterea in primis statim diebus, quibus lactare incipit; si infans de recenti natus sit, cibum leuem, boni succi, & facilis concoctionis accipiat, ueluti sunt carnes uitulorum, hædorum, agnorum, ueruecum, & pullorum gallinacæorum, & auium terrestrium. Comedat panem benè fermentatum, elaboratumq́, & satis coctum. Bibat ius prædictarum carnium, uel aquam cum seminibus coriandrorum decoctam; Euitet uinum, nè lac nimis spissum ex ipsa potatione uini factum, cum difficultate in mox natis infantibus descendat per angustas partes gutturis, & prouocet distillationem à capite; Euitet omnia olera, & præcipuè syluestria, etenim nullum boni succi est, ne lacte deprauato incidat in aliquam ægritudinem simul cum infantulo, prout liquet ex Galeno, hoc pulcherrimo exemplo, dicente; nam lac quidem, quod uitiosi est succi, non adeò succum probum gignit; cui rei argumento fuit is infans, qui cum priore nutrice mortua, alterius praui succi lac suxisset, totum corpus multis ulceribus habuit refertum, utebatur autem secunda hac nutrix in agro syluestribus oleribus propter annonæ caritatem, quæ ueris tempore acciderat. Postea transactis primis diebus inter olera comedere poterit lactucam, mentam, fœniculum, spinachiã, atriplicem, boraginem, saluiam, & petroselinum, quippè eorum qualitate adiuuat generationem lactis. cùm autem paucis

Gal. lib. 3. de alim. fac. c. 15.

cis diebus peractis infans fortior, & solidior fit, solidiorem, & fortiorem cibum, moderatè tamen, nutrix comedere incipiat; & cibus saltem bis in die sumendus est, adeò ut famem cibus, & sitim potus expectet, fastidium, & nimiam saturitatem fugiat, & cibos nimis crassos, uiscosos, & frigidos, nè augeatur sanguis pituitosus; Nec non ut pariter melancholicus sanguis non augeatur, hortor ut diligentissimè caueat à cibis nimis duris, siccis, salsis, acribus, acutis, ueteribus, ustis, assatis, & frictis, à pane non benè fermentato, azimo, à carnibus bouinis ceruinis, leporinis, caseis ueteribus, leguminibus, ab eruca, à brassica, ab allijs, à cœpis, à porris, & à uino nigro spisso, turbido, & crasso, cùm enim sanguis melancholicus superabundauerit facilè in diuersas ægritudines diuturnas, & perniciosas incurret. Inter fructus autem euitet fugaces, quoniam facilè putrescunt, & comedat æstatis tempore nuces, auellanas, amygdalas, & cucurbitas; Autumno uuas, & ficus, præsertim cùm exactam maturitatem fuerint adepta. Hyberno autem tempore mala cydonea, pyra, & poma cocta, & etiam castaneas coctas; sunt enim ex his, quorum arbores ferunt, ferè succi mali exceptis castaneis, glandibus, quas uocant, quæ si rectè eas conficiat uentriculus, alibiles fiũt, ac crassi succi, minimè tamẽ mali; Et in uere comedere inter olera etiam lupulos, & asparagos poterit; Bibat uerò uinum non fumosum, satis maturum, & colore rubrum, & adeò temperatum, nè in cruditatem, aut ebrietatem incidat; nàm infans ex ipsa ebrietate, aut cruditate facillimè ægrotabit, & præcipuè ijs morbis, qui à materia cruda petunt caput.

Gal. de succorũ bon. & uit. cap. 8.

DE SOMNO ET VIGILIA NUTRICIS.

CAP. V.

IN somno autem oportet, ut nutrix sit temperata, ità tamē, ut poßit facere bonas concoctiones, caueat somnum diurnū post cibum, replet enim caput uaporibus crudis à cibo eleuatis, & prouocat destillationem à capite, dormiat noctu saltem per horas septem, & si oportuerit nocturno tempore, ob infantis uigilantiam, uigilare, mane stomacho ieiuno, dormiente alumno, dormiat, usq; ad digestionem, idq; si fieri poterit ante solis ortum, quoniam oriente sole alteratur, & agitatur aer, & sic alterantur etiam, & agitantur humores nostri, & præcipuè sanguis; ex qua alteratione, & agitatione, secundum humorum prædominium facilius in somno propter caloris concentrationem generantur diuersæ ægritudines: sed omni studio, & diligentia euitet uigilias noctis, & præcipuè post cænam; Etenim in nocte melancholia, & pituita quæ frigidissimæ, & crassæ sunt dominantur; At in uigilia naturali calido ad cutem profuso, uiscera frigidiora euadunt, & sic augentur per ipsas uigilias humores ipsi frigidissimi. Per somnum autem ad centrum reuocatur calor naturalis. Euidenter enim uigilans calidior exterius; interius autem frigidior, dormiens è contrario, scilicet (ueluti dictum est) calor ad centrum reuocatus, & adeò ut in nocte per ipsam proprietatem caloris innati iuuatur comestorum concoctio, & fit diminutio generationis pituitæ, & melancholiæ, quæ duo horribilia monstra sunt in corporibus nostris, & præcipuè in nutrice perniciosa, uelu ti nauigantibus Scylla, & Charybdis omni aßiduitate uitanda

Gal. 6. de morbis vulg. com. 3.

Hipp. 6. de morbis vulg. com. 4.

da; Dormire igitur à cœna conuenit saltem per horam, & in diluculo è lectulo surgere; Etenim in aurora mouetur (ut dictum est) aer per ipsum solis ortum, & sic pariter per aerem humores. Propterea in uigiliarum tempore per motum ad ipsas uigilias pertinentem, magis attenuantur, & clariores fiunt spiritus; spiritus uerò clarum efficiunt sanguinem, ac proindè ipsum lac, & ut uno uerbo dicam, dies uigilijs, & nox somno tribuatur.

DE COITU NUTRICIS VITANDO.

CAP. VI.

MUSAS Poetæ uirgines esse uolunt, etenim coitus rationi, & ingenio, quo diuinæ utuntur, aduersatur, euacuat enim de substantia spirituum, propterea debilitat cerebrũ, & nè dicam ueluti dixit Epicurus, uenereorũ nullus est usus salubris, cum est superfluus (prout dicitur semper in nutrice) renes, hepar, stomachum, & præcordia lædit, adeò ut membra ipsa labefactata sanguinẽ, & nutrimentum per uenas aquosum, nimisq́ serosum transmittant; quo nutrici, & infanti præcipuè, nihil perniciosius esse potest; Consulo igitur, ut ipsa nutrix à coitu omninò se abstineat, & a consuetudine uiri, & ab omnibus cibis bellarijs; quoniam ipsi uenerem, & menses prouocant, & per fluxionem ipsorum mensium sæpè deprauatur lac; Menses enim uiri consuetudine prouocantur, & lac odoris gratiam in deterius mutat; Quin etiam aliquæ (scilicet nutrices) in utero concipiunt, quo nocentius puello adhuc lactenti nihil est; Interim

Gal. 1. de sanit. tuen. c. 9.

Gal de uene sect. ad Erasi cap. 5.

Auic. 3 F. 20 trac. 1. c. 11. enim quicquid sanguinis est optimum in fœtu, et coitu absumitur, & Auicenna coitum similem comitiali morbo iudicauit; & quandoque superat in ipso coitu cholera, & melancholia, & accidit ei uertigo à debilitate; & in illis in quorum corpore sunt humores mali cholerici, mouetur post coitum horripilatio.

Auic. ibid.

DE EXERCITATIONE NVTRICIS.

CAP. VII.

NVTRIX Otium tanquam horribile monstrum, ex quo pituita, & humores frigidissimi augentur, et generantur, omni cura, & cogitatione fugiat nisi maior urgeat necessitas, et exonerato uentre, si fieri possit, antequàm lactet infantem, exerceat se bis in die, mane, & uesperi ante cibum, cum ea exercitatione, quæ ad mulieres pertinet, & præcipue ut infans meliori chymo alatur cum partibus supernis, etenim lac facilius eo modo expurgatur, & digeritur, ueluti texendo, molendo pannos, uel inuolucra infantis abluendo mundando uestes, uel cubiculum à sordibus expurgando, uel panem elaborando, coquendoque, uel gestando infantem si trimestris, uel quadrimestris est, uel manibus ad conciliandum somnum, in cunis infantem ipsum agitando, mouendoque, uel etiam deambulando domi parumper; Exercitatio enim ipsa mirum in modum confert; nàm exercitatione inferiorum iuuantur partes pectoris.

Orib. lib. 5. cap. 3.

Gal. 5. de sanit. tuen. c. 3.

DE CVRATIONE MORBORVM NVTRICIS.

CAP. VIII.

PRAEFATIO.

PRIVSQVAM De curatione morborum nutricis uerba faciam, pauca, ad faciliorem cognitionem huiusce artis declaranda pernecessaria mihi uidentur; Ac primum nostri instituti esse de morbis tantummodò scribere, qui etsi nutrici contingunt, tamen non sunt diuturni, nec eo tempore imminet periculum mortis. Secundò de his, qui dùm afficiunt nutricē, nihilominus ipsa nutrix, uel lactat infantem, sine multo eius nocumento, uel lactatura est infrà paucos dies. Tertiò de ijs morbis, qui sola uictus ratione, ex arte bene instituta facilè, uel paucis localibus adhibitis, curandi sunt. Quartò de his, qui pertinēt ad tuendā sanitatē infantis. Quintò & ultimò de his, qui nō indigent ad eorum curationem, neq; missione sanguinis, neq; medicamentis ualdè exiccantibus, & calefacientibus; Etenim ex ijs remedijs facilè extinguitur, uel exterminatur lac; sed tantummodò de ijs pertractare, qui facilè sanantur medicinis benedictis in primo, uel secundo gradu, quæ leniter euacuant, sine nocumento, ueluti est cassia fistula, manna, syrupus ex pluribus infusionibus rosarum, uel uiolarum, uel florum persicarum, diaprunum, electuarium lenitiuum, diasena, agaricus, & reubarbarus. Verùm in ijs affectionibus, quibus, uel missio sanguinis, uel remedia à caliditate, aut à frigiditate ualdè exiccantia conueniunt, tùm quoniam his oblatis occasionibus propter periculum defectus lactis, et periculum mortis, necesse est eligere aliam nutricem, tùm etiam, quia ab

Gal. 5. de simpl. med. fac. cap. 22.

Gal. de uene sect. ad Eras. cap. 5.

alijs clarisſimis uiris fuſius, & ſeparatim de omnibus ijs morbis pertractatum, & ſcriptum eſt; propterea de ijs tanquam ſuperfluis in hoc opere nihil dicam.

DE TVMEFACTIONE, ET DOLORE MAMMARVM OB LACTIS REDVNDANTIAM. CAP. VIII.

DEFFINITIO MORBI CAVSAE SIGNA. AFFECTIO Hæc in matre, uel nutrice contingere ſolet, ut plurimum poſt partum, quæ nihil aliud eſt, quàm a multiplicatione ſanguinis; copioſa conuerſio lactis, ex qua in ipſis mammis fit tumor, & tenſio doloroſa, tùm propter cibi inſueti abundantiam, tùm propter ſanguineum corporis temperamentum, & ſigna manifeſta ſunt, & percipi poterunt tùm uiſu, & tactu, tùm etiam ipſius nutricis ſermone; propterea quantum ad partem prognoſticam prædicere conuenit, lac quandò ſuperfluit plurimum nocet, & apoſtemata gignit, & affert etiam alias ægritudines; Igitur in primis, ſecundum ipſam indicationem, debet nutrix parumper de ſuo cibo ſubtrahere, ut lactis exuberantia minuatur, & comedere cibos tum minus alentes, tum etiam in minore quantitate, & qui ſint facilis concoctionis, & boni ſucci, et bibere aquam coctã cum ſeminibus coriandrorũ, uel iura carnium pullorum, uel uitulorum, & quotidiè aluum exonerare fecibus, uel ſpõte, uel arte clyſterijs communibus, alternis diebus poſitis, & hoc modo paratis, ℞. bliti, maluarum, mercurialis matrum uiolarum, furfurum, an. M. I. bulliant omnia ſimul in ſ. q. a. poſteà colentur, & ſ. a fiat decoctio, de qua decoctione ℞. libram unam, & uncias duas, olei oliuarum

Auic. 3. Fen. 21. cap. 3. PROGNOSTICA.

VICTVS RATIO.

com

communis unc. 3. uitelli unius oui. salis q.s. misce, & fiat clyster, postea parum se exerceat, & præcipuè deambulando domi, ieiuno, stomacho, quoniam exercitatione inferiorum iuuantur magis partes, quæ circa thoracē sunt, & aeris caliditatem, & frigiditatem fugiat: sed quia in primis debemus sedare dolorem; dolor.n. ipse dissoluit uirtutem, & prohibet mēbra à suis operationibus naturalibus: Quapropter ad mãmillas fiãt infrascriptæ fomentationes pro sedatione doloris ℞. uini rubri, lib. s. olei rosati omphacini, aceti an. unc. 3. aquæ fontis lib 1. misce, & lento igne in uase æneo parum omnia calefiant, postea cum spongia infusa & benè compressa stomacho ieiuno s.a. fiant fomentationes ad mammillas bis in die per horam unã, ante cibum: Aut lentes aqua marina, uel muria, coquito, & cum ipsa decoctione calida mammas abluito, & posteà lentes ipsas contusas, & in formam emplastei redactas, apponito, & si dolor etiam non sedabitur, tunc ℞. dactylorum contusorum, numero 10. pul. florum chamæmeli rosarũ rubrarũ, an. M. 1. olei rosati completi unc. 2. sapæ q. s. ad incorporandũ misce, & fiat emplastrũ, & calidum apponatur, & perseuerante dolore, neq; ab adultis, neq; ab infante emulgere conuenit mammas dolentes nutricis: Nã ex ipsa emulsione plus materiæ attrahitur ad locũ affectũ. Posteà si abundãtiã lactis cõstringere uolueris emplastrũ infrà descriptũ, ad mãmas appone, ℞. aluminis unc. 4. psyllij coriãdrorũ an. unc. 1. s. portulacæ M. 1. cõterẽda cõterãtur, deindè cũ oleo rosi. omphacino, & aceto an. partes æquales q.s. ad incorporãdũ misce, et s.a. fiat emplastrũ, & apponatur, uel alio modo, ℞. lapidis pyritis cõtriti lib. s. aceti fortiss. olei rosi. omphacini an. unc. 3. misce, et apponatur, et si his peractis, tumor,

Gal. de san. tuen. cap. 3.

Auic. 1. Fen. 2. doct. 3. c. 22.

MEDICAMENTORUM RATIO.

Aetius 4. c. 6

Paul. ægin. lib. 3 cap 3 ex auth. secani.

tumor, uel durities mammarū non tollatur, (abundantia enim lactis, hac uictus ratione seruata, statim primo, uel in secundo die diminui solet) cataplasma infrà notatum appone, ℞. summitatum petroselini, fœniculi, mentæ, foliorum caulium an. M. S. incidātur omnia parumper, deindè in mortario cum medulla unius panis frumentacei, optimè contundantur, & adde pinguedinis anseris recentis unc. 4. mellis q. s. ad incorporandum misce, & fiat cataplasma, & calidum apponatur. Verum post sedationem doloris à peritis mulieribus, uel à semetipsa quotidie mammæ nutricis leniter exugantur. Posteà etsi expedit hoc in morbo, sectionem uenæ adhibere, ea tamen in nutrice, quæ lactare uult, prohibenda est, quia exterminat lac.

Aetius lib. 16. cap. 34.

DE RIMIS PAPILLARUM NUTRICIS.

CAP. X.

DEFINITIO MORBI. INTER Morbos, qui ualdè papillas mammarum nutricis infestant, sunt rimæ, quæ nihil aliud sunt, quàm paruæ scissuræ ipsarum pupillarum, & ægrotatio ipsa, græco nomine diaphia dicitur, & ut plurimum in muliere, quæ paulò antè

CAUSA. peperit, & lactare incipit, generatur. Et sæpè causam, & originem trahit ab exiccante acrimonia, & mordacitate humorum contentorum in ipso lacte, uel à mala complexione sicca totius corporis, & hoc raro euenit, nihilominus si à mala

SIGNA. complexione totius sicca proueniant ipsæ rimæ, macies per uniuersum corpus apparebit, & tùnc, cum ipse morbus indicet diuturnitatem, & indigeat humectatione, & tempus hu-

mectan

mectandi sit longum, & ipsa complexio in hecticam facilè conuertatur, hic de ipso pertractare non opus est, sed alia nutrix lactet infantem. Si uerò ex ipsa humorum acrimonia fiant, apparebunt fissuræ ipsæ, sine tumore, & tensione ab ipsa tantummodo qualitate sicca humorum ortæ; causa enim omniũ fissurarum est siccitas, in cute adeò donec scindatur, & illa siccitas, aut propter complexionem singularem; aut propter malitiam humorum mittentium materiam exsiccantem acutam. Et cum ipsa ægritudo sit multi tædij, & doloris causa, adeò ut cum infans papillam in ore suscipit, dolores acutissimi excitentur; propterea ubi recentes fuerint, confestim eas curare tentandum est; Nam cùm prorogatur earum cura, indurantur, & fiunt callosæ, & diuturniores, adeò ut chirurgiam adhibere oporteat, & aliquandò in ulcera cancrosa conuertantur. Auic. 4. Fen. 7. trac. 3. c. 5. PROGNOSTICA.

In primis igitur aer inclinet ad humidum magis, quàm ad siccum, & in caliditate temperatum, somnus conuenit longior solito, & ab exercitatione uacet. Victus humidus conuenit, ut liquida ueluti cremor ptisanæ, & pinguia, seù glutinosa, & facilis concoctionis, ut sunt carnes elixæ gallinarum, pullorum, uitulorum, hædorum, agnorum, ueruecum, auium aquatiliũ, & præcipuè earum iura pinguia; Inter olera comedere poterit maluam, spinachiam, boraginem, & endiuiam, oua recentia, & sorbilia, & reliqui cibi exhibeantur cum butyro, uel adipe anseris, aut gallinæ, aut oleo amigdalarum dulcium parati. Inter fructus, poma dulcia, mala cidonia, & pyra cocta comedere poterit. Bibat uinum tenue album, quod non sustineat aquæ mistionem; Euitet in cibo omnia acria, aspera, salsa, mordacia, astringentia, cruda, & sicca, uel quæ nimia cali- VICTVS RATIO.

MED. RATIO. *ditate, aut frigiditate ſiccitatem generant. Ad diminuendam verò abundantiam acrimoniæ, & humoris ſeroſitatem, ſuſcipiat infraſcriptum bolum, per horam vnam ante cibum, ℞. caſiæ nuper extractæ ʒ. x. diacatholicon ʒ. 2. miſce, & cum ſaccaro. f. b. vel alio modo in forma potabili, ℞. Syrupi roſati ſolutiui vnc. 4. decoctionis maluarum. q. ſ. ad diſſoluendum miſce, & fiat potio; vel pro diuitibus alio modo; ℞. mannæ electæ maſticinæ vnc. 3. decoctionis prædictæ. q. ſ. ad diſſoluendum miſce, & f. p. vel ℞. reubarbari electi, & mundi in puluerem reſoluti. ʒ. I. ſaccari roſati vnc. s. miſce, & cum ſaccharo f. b. Verùm in illo die, in quo ſuſcipit potionem, vel bolum ipſum, alia nutrix lactet infantem; ſequenti autem die inungat papillas oleo balſamino, aut è luteis ouorum tepido, vel pomata, vel adipe hircino, vel ſucco aparinæ; vel alio modo, ℞. mellis, butyri recentis, olei amygdalarum dulcium an. vnc. s. miſce, & ſimul omnia optimè conquaſſentur; poſtea inunge, vel ℞. olei roſati completi. vnc. 3. & in mortario plumbeo infundito, & cum piſtillo plumbeo terito, donec oleum craſſum, & ſubnigrum reddatur, & ex ipſo quotidiè bis, vel ter inunge papillas ipſas.*

DE LACTE NIMIS CRASSO.

CAP. X I.

DEFINITIO MORBI. SI Nutrix lac habeat nimis craſſum hic affectus dicitur à latinis lactis concretio pituitoſa, quæ generatur aliquando propter otium, aliquando propter ambientem aerem, ali- CAVSAE. quandò propter cibum, et potum craſſæ ſubſtantiæ, vel propter SIGNA. rationem temperamenti; Et percipitur ex ſignis iſtis; tum ex

diffi-

difficultate digestionis, & excretionis per ventrem infantis, & excessu in crassitie ipsius lactis, tum etiam ex consistentia ipsius, vt percipitur visu, si de ipso super vnguem mulgeas guttam, quæ si fluit est subtile, si verò vnguis inclinetur, & non currat est crassum. Et de parte prognostica sciendum est infanti aliquando ex difficultate digestionis, & excretionis ipsius alimenti nimis crassi per ventrem accidere cruditatem humorum, & abūdantiam eorum, & conuersionem in casei substantiam lactis ipsi nutrici, ex qua postea infantes facillimè incurrunt in perniciosas ægritudines. Crassus enim lac abscessus, & furunculos circà infantis corpus generat. Nutrix igitur degat in aere calido, & sicco, & accipiat cibum digestibilem, & qui modicè nutrire possit, cuiusmodi sunt carnes vitulinæ, & pullorum gallinaceorum, & hædorum, & similium elixæ, Bibat vinum aqua temperatum, vel paucarū virium, & moderatè; Euitet carnes porcinas, bouinas, & omnia caseosa, unctuosa, acria, & acetosa, legumina, pultes, oua elixa, & præcipuè dura. Et inter olera comedere poterit lactucam, spinachiam atriplicem; Etenim boni, maliq́ succi in medio sunt, hyssopumq́, petroselinum, fœniculum, mentam, & cichoream, & radices raphani. Ex fructibus comedat nuces, amygdalas, & auellanas, & temperato vtatur exercitio, & præcipuè deambulando, exercitatione enim inferiorum iuuantur partes pectoris, & non dormiat in die post cibum, sed noctu vtatur somno temperato, & præstat quotidiè in manè bis, aut ter, prius manibus proprijs, aut ore alieno, aut proprio cū illo vitreo instrumēto; capite, de imminutione lactis, delineato, nō aūt ab alumno emulgere māmas, posteà papillā infanti tribuere,

Auic. 1. f. 3. doc. 1 cap. 2.

Aetius 4. ca. 5.

PROGNOSTICA.

Aetius 4. ca. 6.

VICTVS RATIO.

Gal. de suc. bonit. & uit. cap. 8.

Gal. 5. de sanit. tuen. cap. 3.

ut crassities eius, sic per ipsam emulsionem euacuetur, & lacte in melius purgato nutriatur infans, donec ad aequalitatem substantia ipsius lactis reducatur. Praetereà pro ut nobis indicat morbus ad calefaciendum, & attenuandum, quotidiè manè sumat per septem dies continuos hunc syrupum in diluculo, & post assumptionem ipsius per horam dormiat. ℞. oximellis simplicis unc. I. s. decoctionis infrascriptae unc. 3. misce pro uno syrupo, & sic pro alijs ℞. hyssopi, mentastri, origani, pulegij, cichoreae an. M. I. seminum anisorum drag. 3. bulliant omnia simul in s. q. aquae usq; ad tertias, posteà s. a. coletur & colatura usui seruetur in uase uitreo cooperto, ad diluendū syrupum, & illud attendant studiosi, in praemissam uictus rationem, tantummodò per septem dies continuos seruabunt, sinè alijs remedijs localibus, lac facilè reducēt ad aequalitatem. Verùm si in his diebus non euenerit aequalitas, dicente Galeno, quòd in uitioso lacte debemus semper sanguinem contemplari, & si pituitosus est, medicamenta requirit, excalefacientia, aut primo, aut secundo ordine, non tamen desiccantia. Laudo igitur post assumptionem ipsorum syruporum, ut exhibeatur nutrici per horam unam, antè cibum, bolus iste. ℞. electuarij lenitiui, drag. I O. agarici praeparati drag. 2. misce, & cū saccharo f. b. uel alio modo, per horas tres ante cibum, ℞. reubarbari electi, & mundi, in puluerem redacti drag. I. agarici trochiscati drag. I. sacchari rosati unc. I. misce & f. b. uel in forma potionis, ℞. syrupi rosati solutiui unc. 3. agarici praeparati drag. 2. decoctionis florum, et fructuum cordialium q. s. ad dissoluendum misce, & f. p.

MEDICAMENT. RATIO.

Galen. 5. de simpl. med. fac. cap. 2.

DE LACTE NIMIS AQVOSO.

CAP. XII.

ETSI contigerit ex continuis, & uehementibus exercitationibus, et laboribus attenuantibus, uel ex cibis calidis, ex aromatibus, salsamentis, uel ex subtiliatiuis, uel lubricis, uel ab ambiente aere, uel à prædominio ipsius temperamenti, lac ipsum fieri nimis aquosum, ægritudo ipsa, uocatur, lactis fusio biliosa, à qua sumitur indicatio, prò ut signa indicabunt ex macie infantis, ex pluribus excretionibus biliosis cum mordacitate per uentrem, & per urinam citrinam, & ex fluxione lactis guttæ, super unguem positæ, tunc quoniam periculum est, nè infans ex ipso lacte ducatur, uel ad febrem bilosam, uel ad dysenteriam, uel lienteriam, uel si acrius fiat lac, appetitus deficiat, & pustulæ acerrimæ in corpore fiant alterius nutricis lac exhibeatur infanti. Quoniam autem Galenus ait, ipsum sanguinem in uitioso lacte contemplari oportere, & si est biliosus primam purgationem desiderat mox uictum: propterea in primis capiat hunc bolum, manè per horam unam ante cibũ ℞. electuarij lenitiui drag. 9. diacatholicon drag. 3. misce, & cum saccharo f.b. uel alio modo in forma potabili, ℞. syrupi de pluribus infusionibus rosarum vnc. 3. diacatholicon drag. 4. aquæ endiuiæ q. s. ad dissoluendum misce, & f. p. Posteà per dies septem continuos quotidiè in diluculo capiat loco syrupi cremoris ptisanæ cyathum unum, cum iure carnium dissoluti; Et si opus fuerit, etiam post aßumptionem ipsius ptisanæ, exhibeatur bolus iste ℞. reubarbari electi, & mundi contriti drag. 1. sacchari rossati vnc. s. misce, & cum saccharo q. s.

CAVSAE.

DEFFINITIO MORBI.

SIGNA.

PROGNOSTICA.

Aetius lib. 4. c. 6.

Gal. 5. de simpl. med. fac. cap. 21.

MED. RATIO.

VICTVS RATIO. q. ſ. fiat bolus, & ipſum ſumat per horas quinq; antè cibũ. Quã tum attinet ad victus rationem, pro vt nobis affectio indicat, degat in aere potius declinante ad frigiditatem, quàm ad caliditatem ipſa nutrix, et ab exercitio remoueatur, et quieſcat, & dormiat ſomnũ longiorẽ ſolito; pro cibo panẽ comedat, ſine ſale elaboratũ, & temperatè coctum, ſed ſatis fermẽtatũ, et carnes hædinas, uitulinas, ueruecinas, et bubulas etiã, et oua elixa; Bibat uinũ dulce, muſtũ coctũ, caueat poſteà ab aromatibus, à ſalſamentis à fructibus fugacibus ab oleribus omnibus, præter lactucam, ſpinachiam, atriplicem, boraginem, maluam, petroſelinum, & mentam, & ab his, quæ facile conuertuntur in bilem, & ſunt difficilis concoctionis, & mali ſucci. Vltimo loco, ſi erit neceſſè, inungantur mammillæ oleo lumbricorum terreſtrium, & ab adultis, non autem ab infante exugendum eſt lac, nè in caſei ſubſtantiam coaleſcat, vna uice tantumquaq; die, donec ad aliquam craßitiem, ſeù æqualitatem ſubſtantia ipſius lactis deueniat.

Auic. 1. f. 3. doc. 1. cap. 2.

DE PAVCO, VEL DIMINVTO LACTE NVTRICIS.

CAP. XIII.

DEFFINITIO MORBI. SI verò contigerit lac paucum, vel diminutum eſſe, affectio hæc, dicitur lactis defectus, expedit, quoniam hic morbus magis infanti nocet, quàm nutrici, alterius lac exhibere, donec denuò abundet; poſtea conſiderandum eſt, ſi cauſa eſt in toto corpore nutricis; Lac. n. multiplicatur, multiplicatione boni ſanguinis. Igitur hæc affectio erit neceſſario a diminuta boni ſanguinis generatione, veluti ob qualitatem calidam,

PROGNOSTICA.

Auic. 3. f. 12. cap. 2.

CAVSAE.

lidam, vel frigidam, tùm à cibo, tùm ab aere, tùm à ratione temperamenti diminuentem, vel ob aliquam, immodicam, sanguinis, & aliorum humorum euacuationem præcedentem, uel a fluxu corporis, impediente boni sanguinis generationem, vel ob penuriam alimentorum, uel ob aliquam expergefactionem. Præterea illud attendendum est, si diminutionis causa ipsa est tantummodò in mammillis ipsius nutricis, vel si adest in vna tantum, vel in ambabus; Quippè si erit in vna tantum, alterius mammillæ lac exhiberi poterit, donec altera curetur; si verò erit in ambabus, tùnc remedijs localibus erit vtendum, secundum rationem morbi, loci, & temporis, prout signa ex visu, & tactu indicabunt, & vt docetur in arte chirurgica. Nam vt plurimum morbi mammas infestantes ad ipsam chirurgiam pertinent, de quibus nunc mihi non est scribendum. SIGNA.

DE LACTE IMMINVTO A QVALITATE CALIDA. CAP. XIIII.

IMMINVTIO *Lactis a mala intemperie totius corporis calida, à qua sumitur indicatio istius affectionis, & quæ percipitur a macie, & à colore, vel citrino, vel pallido nutricis, & ab excrementis biliosis, & amaritudine ipsius lactis, tùnc ipsa nutrix degat in aere temperatæ frigiditatis, si tamen hoc toleret anni tempus, & quiescat, & exercitatione vacet, caueat ab aromatibus, a salitis cibis, ab acribus, ab allio, à porris, à cœpis, à fructibus horarijs, siuè fugacibus, quia facile putrescunt, & conuertuntur in bilem.* SIGNA. VICTVS RATIO.

bilem, & ab omnibus calefacientibus, & crudis, & difficilis concoctionis; Et cibum consuetudine leuiorem capiat ex carnibus boni succi, & facilis concoctionis, & in iure carnium coctam comedat lactucam, spinachiam, cucurbitam, atriplicem, portulacam, & semina earum, panem comedat sine sale benè fermentatum, & optimè coctum; Bibat iura carnium, uel aquam cum seminibus anisorum, uel coriandrorum coctam; Aluus exoneretur quotidiè, uel spontè, uel arte, alternis diebus, cum clystere communi descripto in capitulo 8. ad quem habeatur relatio, & quotidiè manè, loco syrupi, sumat sequens

MEDIC. RATIO. decoctum, per dies septem continuos, & etiam per quindecim dies, si opus fuerit, donec abundet lac ℞. radicum petroselini, foliorum lactucæ, scariolæ, spinachiæ, atriplicis, mētæ, endiuiæ, ordei mundi an. M.s. seminum anisorum drag. 3. bulliant omnia simul in s.q. aquæ usq; ad tertias, posteà colentur, & in uase uitreo cooperto seruetur ipsa decoctio, de qua, pro quaq; uice sumat uncias sex in diluculo, et statim per horam dormiat, et si opus fuerit, fiat ipsa decoctio dulcis, ut stomachum aliquandò delectet, uel modico sacchabro, uel cum iulep uiolato q.s. posteà ut (si corpus plethoricum sit) aliquid materiæ detrahatur, post assumptionem decoctorum præmissorum septem, sumat bolum casiæ, uel potionem mannæ, uel syrupum ex pluribus infusionibus rosarum hoc modo paratum. ℞. casiæ recenter extractæ drag. 10. electuarij de sebesten drag. 2. pulueris anisorum drag. 2. misce, & cum sacharo s. b. & exhibeatur matutino tempore per horam unam antè cibum, uel ℞. mannæ electæ masticinæ unc. 3. & cum decoctione suprascripta q.s. misce, & f. p. uel alio modo ℞. syrupi ex pluribus infusionibus

bus rosarum, unc. 3. diacatholicon drag. 4. decoctionis prae ordinatae q. s. ad dissoluendum misce, & f. p. & exhibeatur per horas tres, antè cibum; Et à proprietate in omni extermi- Auic. 1. f. 3. doc. 1. cap. 2. natione, aut diminutione lactis, laudo ut nutrix ubera ouiũ, uel caprarum, cum ipso lacte comedat. Et Aetius dicit bi- Aetius 4. ca. 6. bat zytum, & eadem die mammillae lacte replebuntur. & zytum ipsum nihil aliud est, quàm potus ex ordeo aqua re-soluto.

DE DIMINVTIONE LACTIS A QVALITATE FRIGIDA. CAP. XV.

Si signa prout crassities, & albedo totius corporis, & ex- SIGNA. crementa decolorata, & pituitosa indicabunt causam defectus lactis esse à materia frigida, à qua sumitur istius affectionis indicatio, tunc alienum lac praebere infanti necesse est, & ab adultis exugendae saepè sunt mammae, ut lac facile redeat, & abundet; deindè eligatur aer ad caliditatem uer- VICTVS RATIO. gens, & nutrix exerceat se in aliquo opere faciundo, & praesertim cum partibus supernis, ut lac digestum facilius exeat; Bibat uinum album, satis maturum, sed paucarum uirium, & cibis utatur boni succi, & facilis concoctionis, cum oleribus aperitiuis, ueluti semina, radices, & summitates faeniculi, anethi, nigellae, & petroselini. Aluus lubrica sit, & quotidiè Auic. 1. f. 3. doc. 1. cap. 2. euacuetur à faecibus, uel spontè, uel arte, alternis diebus, clystere communi, in capitulo octauo huiusce libri, descripto, ad quem se conferre poterit; Et in diluculo sumat quotidiè per MEDIC. RATIO. dies septem, inferius scriptum decoctum, loco syrupi. ℞. semi-

num anethi, anisorum, fœnu græci, porri an. unc. 1 summitatum fœniculi, anethi, mentæ, radicum petroselini, melanthij, seu nigellæ an. M. 1. bulliant omnia, prius incisa parum per, & semina parum contusa, in s.q. aquæ usq. ad tertias postea coletur, & fiat expressio; deinde cum saccharo q.s. iterũ bulliat unica leui ebullitione & s.a. fiat decoctio, & in uase uitreo cooperto seruetur; cuius decoctionis sumat singulis diebus, mane unc. 6. postea si lac non abundauerit, applicentur uentosæ, sine scarificatione, sub mammillis, absq. multa compressione, deinde si opus fuerit, expedit bis in die per horã unã, ante cibum facere fomentationes ad mammillas cum spungia infusa in decoctione ista ℞. florum chamæmeli, rosarum, mentæ, meliloti, pulegij, thymi, anethi, an. M. 1. seminum lini anisorum, fœnugræci an. drag. 2. bulliant simul in s.q. uini albi, postea s.a. fiant fomentationes ad ipsas mammas, & statim post ipsas fomentationes inungãtur mammæ oleis istis calidis, ℞. olei nardini, chamæmelini, lumbricorum terrestrium an. unc. 1. misce, & moderate calidis inunge; ultimo loco, si opus fuerit, fiant etiam ad ipsas mammillas fricationes leniter. A proprietate uero quidam experti sunt puluerem uermium terrestrium, in uino albo per nonnullos dies continuos sumptum, & repererunt remedium optimum. Laudatur etiam à proprietate sisamum tritum, uel raphanum cum uino sumptum. Præterea commendat Aetius à proprietate lapidem galactitem pro amuleto ad alligatum, uel in iure pulli, uel in uino dissolutum, & potatum. Existente uero corpore plethorico, uel cachochymo, laudo, ut mediocriter expurgetur medicina benedicta, ut natura à plenitudine, & multitudine humorũ

Auic. 1. f. 3. doc. 1. cap. 2.

Auic. 1. f. 3. doc. 1. cap. 2.

Aetius lib. 16. cap. 33.

subleuata, possit facilius abundare lacte. Propterà post assumptionem decoctorum præmissorum septē, sumat hunc bolum ℞. electuarij lenitiui drag. 10. agarici præparati drag. 2. misce, & cum saccharo f. b. uel alio modo in forma potabili; Decoctionis florum, & fructuum cordialium q. s. misce et f. p. uel ℞. reubarbari electi, et mundi, in puluerem resoluti, drag. 1. spicæ grana 3. contritæ subtiliter, agarici præparati drag. 1. sacchari rosati unc. 1. misce, & cum saccharo q. s. f. b. & exhibeatur per horas quinq; antè cibum, mane; Vbi uerò ob Gal. 5. de simpl. med. fac. cap. 2. *aliquam sanguinis immodicam euacuationem lactis imminutio prouenerit, indiget sola uictus ratione boni succi humectante, & excalfaciente.*

DE LACTE IMMINVTO PROPTER NIMIAM LVBRICITATEM ALVI
CAP. XVI.

VBI Defectus lactis euenerit propter nimiam lubricitatem alui, citrà cruentas deiectiones, & citrà febrem, cerebri, uentriculi, iecinoris, & intestinorum imbecillitatem, & breuiter citrà symptomaticam excretionem. Etenim de his morbis, cum ipsis symptomatibus coniunctis, in quibus nutrix infanti præbere lac non potest, nec debet, nec DEFINITIO. *breui tempore præbitura est; non sum scripturus; sed tantummodò de alui profluuio à multitudine malorum humorum in corpore nutricis contentorum pertractabo. Id autem græcè dicitur* διαῤῥοια, *& originem trahit, uel ab otio,* CAVSAE. *uel à prætermissa exercitatione, vel etiam à copia ci-*

borum, & potuum ingestorum à bile, uel à pituita excitato-
SIGNA. rum, ut signa in excrementis indicabunt; si à bile crocea, &
biliosa sine mora exibunt, si à pituita alba, & pituitosa. Pro-
Hip. 1. aphorum 20. pterea dicente Hippocrate, quæ iudicantur, & iudicata sunt,
integrè, neq; mouere, neq; nouare aliquid oportet, siue medica-
mentis, siue aliter irritando, sed sinere oportet. Tota igitur
curatio naturæ permittenda est; Et tantummodo uictus ra-
tionem s. a. instituere; sic enim purgatur corpus. Verùm si
Gal. 1. ad glauc. c. 14. profluuium ipsum in termino dierum septem integrè nec iudi
catur, nec iudicatum est; ad id, quod deficit, supplere conue-
nit, quia spatium, & perseuerantia ipsius periculosa est. Ete-
PROGNOSTICA. nim aliquando tormina, & febres excitat, & uires absumit;
transactis igitur diebus sex, uel septem, si adhuc perseueret
profluuiũ cum signis biliosis a quibus sumitur indicatio istius
VICTVS RATIO. morbi, uictus ratio instituenda erit, hoc pacto. In primis eli-
gatur aer potius ad frigidum, & siccum, quàm ad calidum,
& humidum uergens, somni sint longiores solito in nocte, &
Aetius lib. 9 cap. 51. caueat a diurnis, simplices fricationes conueniunt in hoc gene-
re morbi, propterea suppleant loco exercitationis, comedat pa-
nem benè fermentatum, & optimè elaboratum, & coctum,
& fercula in iure pedum uitulorum, et capitum castratorum
ex chondro, oryza, & halica cum malocidonio, uel mespilo, uel
tragacantha in panniculo inuoluta, decocta, & citrà carnes
prædictas comedere etiam poterit, carnes capreolorum, leporũ,
& pullorum gallinaceorum, & uitellos ouorum assos, & ace
to intinctos, & in primo cibo confectiones ex cornis, sorbis,
mespilis, & diacydonitem, sine speciebus conueniunt; Bibat
uinum tenuè, aquosum, nigrum, & astringens, sed bibat pau

cum, multus enim potus facit supernatare cibum in stomacho, & alui profluuijs infestissimus existit, conuenit etiam lac ouillum, & caprinum in quo lapides igniti extincti sint, parũper calefactum, tùm in potione sumptum, tùm in clysterijs. At ijs non obstantibus, perseuerante profluuio sumat per septem dies continuos, si opus fuerit, syrupum hunc in diluculo ℞. syrupi de myrto, de endiuia, miuæ cydoneorum an. vnc. s. aquarum plãtaginis, endiuiæ, an. vnc. I. s. misce pro uno syrupo, & sic pro alijs. Nec non quotidiè inungatur uenter totus oleis istis, ℞. olei de cydonijs, de myrto an. vnc. I. misce, & calidis inunge bis in die, per horam unam ante cibum, ueluti dictum est; Et emplastrum de diaphenicon moderatè calidum q. s. stomacho applicetur. Prætereà, si opus fuerit, etiam post assumptionem ipsorum syruporum, laudo ut capiat per duos, aut tres dies continuos, uel alternis diebus, si uires sunt imbecillæ, bolum hunc ℞. reubarbari electi, et mundi, contriti drag. s. sacchari rosati vnc. s. misce, & f. b. & hoc, manè, horis quinq; ante cibum. Porrò si à pituitosa materia proueniet alui fluor. tùnc uictus ratio uergat ad calidum, & siccum, & inunctio uentris fiat hoc pacto ℞. olei de mẽta, de absinthio, de cydonijs, an. vnc. I. misce, & calidis inunge; Et syrupus sic instituatur. ℞. syrupi de rosis siccis, de menta, miuæ cydoneorum an. vnc. s. pulueris spodij drag. I. aquarum mentæ, absyntij an. vnc. I. s. misce pro syrupo, & post assumptionem syruporum quinq; euacuetur humor, peccans modo præscripto, posteà manè, & uespere ante cibum, sicut ego sæpissimè expertus sum, ad constringendum tantũ, quotidiè sumat per tres, uel quatuor dies unam ex istis pilulis ℞.

Aetius lib. 9 cap. 45.

MEDIC. RATIO.

trochiscorum de carabe; trochiscorum de spodio, cum seminibus acetosæ, suffuf de granis myrti, descript. Mesue an. scrup. I. s. conterantur omnia subtiliter, posteà cum miua cydoneorum, reformentur pillulæ quinq; & inaurentur, uel unam ex istis alijs quotidie sumat; R. pulueris reubarbari; agarici, an. drag. s. misce, & cum miua cydoniorum reformentur p. 3. & inaurentur.

DE IMMINVTIONE LACTIS OB PENVRIAM. CAP. XVII.

SIGNA. *QVANDO ob penuriam alimentorum fit imminutio lactis, indicatio manifesta est, ex macie ipsius nutricis; propterea tunc infanti (Etenim, ex emulsione frequenti mãmarum magis lac exsiccatur, & uires nutricis magis debilitantur) lac alienum exhibeatur, & nutrici alimentum boni succi, & facilis concoctionis præbere debemus, id uero paulatim facere oportet. Nam plurimum, atq; repente replere periculosum; quoniam omne nimium est naturæ inimicum, & præcipuè cum uires sunt imbecilles, sed quod paulatim fit, tutum est. Et laudo ut quotidie in mane sumat cremorem ptisanæ, in iure carnium decoctum, loco syrupi per quatuordecim dies continuos, & post eius assumptionem per horam dormiat, & fiant fricationes lento modo, quotidie per totum corpus stomacho ieiuno. Et aluus, uel sponte, uel arte clystere communi exoneretur, & mundetur à fæcibus, & in aere moderatæ caliditatis degat, uitans ambientis frigiditatem, & à caloribus, & exercitatione uacet, & dormiat longiorem consuetu*

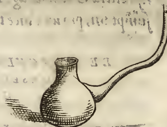
PROGNOSTICA.

Hip. 2. apho. 51.

VICTVS RATIO.

suetudine somnum, uitans diurnum; Et ne lac in totum nutrix deperdat ab alijs, uel a semetipsa, cum quodam uitreo, & paruo instrumento, gratia huiusce emulsionis facto ut in Italia fit, in eius osculo prius papilla mamillæ immissa, & eius fistula ore proprio suscepta poterit bis quotidie emulgere mammas, donec lac facilius abundet: cuius forma ad claram omnium intelligentiam hic delineata apparet.

DE LACTE OB ALIQVEM TERROREM, DEPERDITO VEL IMMINVTO.

CAP. XVIII.

SI per somnum, uel per tonitruum, uel per terræmotum, uel per casum, uel per armorum strepitus aliquo modo expergefacta, uel ut dicitur græcè ἐξωπνιασθεῖσα, nutrix lac deperdat, uel imminutum habeat, statim exerceat se CAVSAE. MEDIC. RATIO.

bra

brachijs, & manibus ualide; Postea mammillæ fricentur, & sub ipsis uentosæ applicentur, sine scarificatione, & fomententur fomentationibus, & inunctionibus, assignatis in capitulo, de diminutione lactis à qualitate frigida, ad quod reuertatur; & exhibeatur ei cyathus unus uini maluatici, cum modico pane, in ipso madefacto, & prius ingesto, quia uinum optimum, generosumq́ lætificat cor nostrum. Deinde si fieri poterit, urgente necessitate, nutrix omni ingenio à mœrore subleuetur, uel musico concentu, & harmonia, uel colloquijs, uel iucundis spectris, uel spe aliqua. Nàm Galenus ait, multos sola lætitia morbos euasisse; posteà uero infans ad lactandum applicetur ad mammas: lac enim per terrorem ipsum cõstrictum reddetur. Nec non exhibere etiam potest electuarij lætitiæ Galeni drag. I. cum uino maluatico, uel iure pulli sumptam, pro una uice tantum.

Gal. de par. pil. exerc. c. 1

DE COAGVLATIONE LACTIS IN CASEI SVBSTANTIAM. CAP. XIX.

DEFINITIO MORBI.

COAGVLATIO Lactis in substantiam casei, cum nil aliud sit, quàm seiunctio crassæ substantiæ à seræ lactis; Etsi dicat Auicenna, quandoq; lac coagulatur in casei naturam, in mammilla propter caliditatem exsiccatiuam, & quãdoq; etiam propter frigiditatem congelatiuam; nihilominus mea quidem sententia, coagulatio ipsa, tantummodò fit à caliditate; Etenim ut ipsum lac coaguletur, opus est, ut pars serosa segregetur, & separatio ipsa necesse est, ut fiat à caliditate, ut testatur Galenus; Propterea sequitur non a frigi-

Auic. 3. f. 12. cap. 4.

Gal. 3. de alim. fac. cap. 16.

ditate fieri coagulationem, lac uero in grumos congelatum, uel concretum benè fieri poteſt ab intemperie frigida; At non coagulatio ipſa in caſei ſubſtantiam. Cauſæ igitur tantummodò erunt a caliditate, a qua ſumitur indicatio, prout ab aere ambiente, uel a corporis temperamento, uel a ratione uictus præterita, ueluti ex cibis calidis, cum aromatibus copioſis, & ex ſalſamentis, & ſimilibus. Signum erit, ſi emulſeris mammas, & lac concretum ſit, & difficulter exeat, & ex difficultate digeſtionis in infante, & excretionis per uentrem. Tunc, quia, ſi ſtatim caſeatum lac non curatur, generat apoſtema in ipſis mammis, & exulcerationes. Et quoniam lac uitiatum eſt, alia nutrix lactet infantem, & intereà ab aliqua muliere adulta, quotidiè emulgeantur mammæ nutricis bis, uel ter in die, ut lac exeat, & ſic facilius fiat reſolutio coagulationis. Deindè electo aere, magis ad frigidum, quàm ad calidum declinante, parùm exerceat ſe nutrix, tàm cum inferioribus, quàm cum ſuperioribus partibus ad adiuuandum concoctionem, & nutrimenti diſtributionem per totum corpus. caueat a ſomno diurno, dormiat in nocte breuiorem ſomnum ſolito, Bibat aquam, uel cum ſeminibus coriandrorum, uel aniſorum coctam, uel cum pauco cinnamomo, comedat cibos boni ſucci, & facilis concoctionis, cuiuſmodi ſunt carnes uituli, ueruecis, pulli parui gallinacei, & auium terreſtrium; caueat ab acribus, ab aromatibus, a caſeoſis, a ſalſamentis, ab acetoſis, a fructibus fugacibus, & ab omnibus oleribus, & præcipuè calefacientibus, & a leguminibus. Verùm enimuerò quia in quocunq; morbo ſemper adeſt, quod fit, & quod factũ eſt; propterea ad prohibendam coagulationem; quæ fit ℞.

CAVSAE. SIGNVM. Gal. 3 de alim. fac. cap. 16. PROGNOSTICA. VICTVS RATIO. MEDIC. RATIO.

E olei

olei de menta, de chamæmelo, rosati an. vnc. I. misce. & ex ipsis oleis tepidis mammæ inungantur bis in die, antè cibum, per horas duas; vel R. olei anethini, rutæ, cyprini, an. vnc. ſ. misce, & in mortario plumbeo ducantur, donec. s. a. fiat linimentum, & inunge, uel alio modo, R. foliorum mentæ, subtiliter in pulueres resolutorum, seminum coriandrorum contritorum, an. ℥. 2. olei rosati vnc. I. ceræ liquefactæ q. ſ. misce, & ſ. a. fiat linimentum. Ad resoluendam verò ipsam casei substantiam, quæ facta est. R. aceti fortissimi, olei rosati, succi apij, succi foenugræci, coaguli leporini an. vnc. ſ. croci ℥. I. misce, & omnia simul benè conquassentur; posteà inunge. Et si ijs peractis, ipsius casei coagulatio nō resoluetur, applicetur cataplasma hoc propè scriptum, R. foliorum solatri, apij, caulium, an. M. ſ. omnia parum admodum incidantur, postea in mortario optimè contundantur; & adde pulueris myrrhæ, pulueris rosarum, pulueris ireos an. ℥. 2. croci. ℥. I. olei de ruta vnc. I. aceti fortissimi q. ſ. ad incorporandum misce, & ſ. a. fiat emplastrum & applicetur bis, uel ter in die, si opus fuerit.

DE CONGELATIONE LACTIS IN GRVMOS

CAP. XX.

DEFINITIO MORBI. IN Grumos congelatio lactis est illa affectio, quæ uocatur astrictio uniuersæ lactis substantiæ simul in grumos coactæ. CAVSAE. Causæ uerò proueniunt a mala uictus ratione frigida, a qua sumitur indicatio, ut in præcedenti capitulo dictum

ctum est; ueluti ex potionibus, & cibis crassis, & infrigidantibus, vel acetosis, acribusq́; vel ex dormitione in locis frigidis, vel a corporis temperamento, vel ab aere ambiente, & cum lac vitiatum sit, alia nutrix lactet infantem; etenim lac ipsum facit obstructionem, & aquam intèr cutem, & febrem. Apparebunt signa, tùm ex difficultate egressionis ipsius lactis congelati, tùm etiam ex difficultate digestionis, & alui excretionis in infante. Igitur in primis aer temperatè calidus eligatur, & nutrix utatur exercitatione manè, & vespere, antè cibum deambulando, vel manibus se exercendo in aliquo opere, prout dictum est in capitulo proprio huiusce libri. Aluus mundetur quotidiè ab excrementis, vel spontè, vel arte, dormiat longiorem somnum consuetudine, & caueat a diurno; caueat etiam a cibis, uel potionibus frigidis, crassis, crudis, acribus, acetosis, & præcipuè ab ijs, qui sunt difficilis concoctionis, & mali succi; Bibat vinum album, tenue, & satis maturum; comedat panem benè elaboratum cum seminibus anisorum, uel foeniculi coctum, & carnes, quæ sunt facilis concoctionis, & boni succi, coctas cùm radicibus hyeme, & cum summitatibus æstate fæniculi, petroselini, & mentæ. Posteà ad resoluendam grumosam ipsam congelationem superfusio mammillarum, cum aqua calida, uel oleo dulci calido mirum in modum confert. Deindè fiant fomentationes cum spongia ad ipsas mammas, bis in die, per horam unam antè cibum, ea ratione qua descripta est in capitulo decimo quarto huiusce libri, & statim fiant inunctiones oleis istis calidis. ℞.

PROGNOSTICA.

SIGNA. Gal. 3 de alim. fac. cap. 15.

VICTVS RATIO.

MEDIC. RATIO.

olei de lilio, de cōsto, anethino an. ℥ unc. I. misce, & calidis inungantur mammæ post fomentationes, & applicetur emplastrū hoc; ℞. lentium decoctarum, muria, aut aqua marina, & in mortario benè contusarum, lib. I. croci drag. 2. cumini decocti q.s. misce, & fiat emplastrum, & calidum applicetur, uel ℞. furfurum, farinæ ordei, erucæ siccæ, & puluerizatæ, fænugræci farinæ, farinæ seminum lini, anisorum, pulueris rutæ siccæ, misce, & omnia simul bulliant, in aceto acutissimo, unica leui ebullitione; posteà cum melle q.s. misce, & s. a. fiat emplastrum, & reiteretur ad mammas applicatio ipsius emplastri bis, aut ter in die, si opus fuerit. Vltimo loco exhibeatur leporini coaguli contriti, ad pondus unius drachmæ pro quaq; uice in uino optimo maluatico ipsi nutrici stomacho ieiuno, quoniam non solum lac, sed etiam concretum sanguinem in uentrem dissoluit. Nec non ore proprio, uel ab adultis bis in die emulgeantur mammæ, donec lac ad suam naturalem qualitatem redeat, posteà lactet infantem.

Aetius lib. 16. cap. 35.

Gal. 10. de simpl. med. fac. cap. de coagulo.

DE SVPPVRATIONE MAMMARVM.

CAP. XXI.

SI uerò mammæ ipsius nutricis, uel ad suppurationem, uel ad aliquam inflammationem deuenerint, tùnc curandæ sunt manu chirurgica, & quoniam aliquādò inflammationes ipsæ sunt morbi diuturni, & difficilium curationum, propter humiditatem copiosām fluentem ad ipsas mammas, & etiam propter conuersionem earum in peiores morbos, propterea

reà alia nutrix inuenienda est. Quamobrem de ipsis morbis hic non est scribendum, cum intentio mea sit tantummodò (ueluti dictum est cap. 7.) scribere de morbis, qui curari possint, lactante nutrice, uel lactatura infrà paucos dies, pro tuenda sanitate infantis. Etenim cùm lac per multos dies, transit in cibum assuetum, infantis mutatio periculosa, & permolesta est. Præclarè .n. inquit Hippocrates, cibos uerò, quibus uti non consueuerunt, etiam si mali non fuerint, molestè ferunt, consimili modo, & potus. Propterea infantes primo lacte assueti difficilè ab altera nutrice lac emulgent, adeò ut interdum aliqui ab hac necessitate coacti fame pereunt. Hip. 2. de uict. 1. rat. acut.

DE RATIONE SICCANDI LAC POST ABLACTATIONEM INFANTIS.

CAP. XXII.

POSTQVAM *Ablactatus fuerit infans, cum in mammis nutricum congregetur, & continuè multiplicetur lac,* CAVSA. *quod nisi statim emulgeatur, aut siccetur, dolores in ipsis mammis excitat, & aliquandò apostemata, & diffunditur per* PROGNOSTICA. *uniuersum corpus, & febres succendit. Propterea ipsius lactis siccandi rationem, quanquam ad infantis tuendam sanitatem non pertinet; nihilominus publicæ utilitatis gratia, hic docere non erit absurdum. In uictus igitur ratione conueniunt, quæ habent facultatem siccandi. Vnde aer frigidus eligatur, laboriosa exercitatione utatur, & præcipuè* VICTVS RATIO. *cum partibus infernis, deambulando, aluum deijciat. Som-*

nus

mus sit breuior solito. Vinum moderatè bibat subnigrum, & astringens; panem satis coctum, & carnes assas comedat. Vitet in cibo ea, quæ lactis generandi, & augendi uim habent, prout a nobis in libro hoc, capite. 3. antè ostensum est. Et si vt plurimum duobus, vel tribus diebus, sola victus ratio ad ipsius sufficiat exiccationem, nihilominus quia non semper sufficit, aliquid de ratione medicamentorum in medium afferre conueniens esse videtur; Quapropter in primis tèr, aut quatèr, si mammæ non doleant, (quoniam si dolent abstinere oportet) prima die manibus proprijs lac è mammis emulgeat; Secunda uerò die abstineat ab ipsa emulsione; Deindè oleo omphacino ipsa prima die mammas inungat; secunda autem oleo myrtino, & mastichino admisto inungere prestat. Verum si hæc non sufficiant cataplasma hoc apponito. ℞. farinæ fabarum vnc. 2. pulueris foliorum myrti, mirrhæ, thuris, masticis an. drag. 2. albuminis ouorum duorum misce, & fiat cataplasma. Prætereà si opus fuerit, vt tuto, & citius exsiccetur ipsum lac, in tempore veris, & æstatis hunc bolum nutrici exhibere poterit. ℞. cassiæ recentèr extractæ. drag. 10. diacatholicon. drag. 2. misce, & cum saccharo fiat b. vel fiat ex electuario lenitiuo, vel cum manna electa fiat potio, aut cum syrupo ex pluribus infusionibus rosarum, & similibus. In autumni uerò, uel hyemis tempestate exhibere poterit, horis quatuor antè cibum, pilulas istas, ℞. pilularum ex reubarbaro, & agarico Mesue an. scrup. 2. ſ. misce, & cum melle rosato reformentur pi-

RATIO. MEDIC.

lulæ

Iulæ 5. & inaurentur. Vlterius vrgente neceßitate fiat mißio ſanguinis ex vena cubiti dextri interna, vel ex ſaphena ſic enim ſtatim ſiccabitur lac, & facilè prouocabuntur menſes.

OMNIBONI FERRARII MEDICI AC PHILOSOPHI DE ARTE MEDICA INFANTIVM.

LIBER SECVNDVS.

DE ELECTIONE AERIS. CAP. I.

IN Primis, quia aer est causa, sine qua uiuere non possumus, & ipsum optimum in pulmones attrahere, omnibus salubre est. Propterea eius nunc parua non habenda est ratio, & diligentia adhibenda, pro sanitate tuenda infantis. Iccirco optimum aerem (inquit Galenus) censeo, qui prorsus sit purus. Aer purus est, qui nec stagni, nec paludis halitu sit perturbatus, nec ex profundo specu pestilentem auram spirante infectus, nec qui ex cloacis, quae magnam aliquam urbem, aut numerosum exercitum purgent, uitium contraxerit; nec qui ex animantium, & olerum, aut leguminum putredine, aut fimo coinquinatur, nec qui ob stagnum, uel flumen uicinum nebulosus est, nec qui editis undique montibus in cauo loco clausus nullum recipit

Gal. 1. de sanit. tuē. c. 11.

recipit flatum. Si igitur infans natus sit, vel in ciuitate, vel in eius aliquo uico, vel ruri, vel in aliqua istis qualitatibus mali aeris infecta domo; tùnc in alium salubriorem aerem re ducendus, & ibi educandus est, & semper in partibus superioribus domus a terra, & humiditate eleuatis collocandus, nisi aliud indicetur; Et cubiculum ipsius à parte septentrionis debet fenestras habere clausas, nàm aer septentrionis condensat corpus, & prohibet resolutionem, & exprimere cerebrum, & uentrem; & proptèr illud sequitur ophthalmia, & tussis; Rectè enim Hippocrates inquit. At si aquilonia fuerint, tusses, fauces, alui duræ, difficultates urinæ, horrores, costarum dolores, & pectoris. Et a parte meridiei debent fenestræ, hyberno, autumnali, & diurno tempore reseratæ esse; tempore autem veris, & aliquando in æstate, (venti enim austrini eo in tempore ut plurimum flant) debent esse clausæ, quia proprietas venti australis facit dissolui humores, & ipsos facit ad profundum corporis fluere, & replere cerebrum vaporibus, vndè sequuntur scotomia, & vertigo, & scabies, & furunculi. Et Hippocrates dicit, austri auditum hebetantes, caliginosi, caput grauantes, pigri, dissoluentes. A parte uerò orientis, & occidentis quotidiè hyeme aperiantur fenestræ, manè orientales, & post meridiem occidentales, vt sol manè, & serò, tàm in ascendendo, quam in descendendo loci partes illuminare, calefacere, & exsiccare humiditates valeat. Quippè venti orientales, & occidentales comparatione meridionalium, & septentrionalium temperati sunt. Verùm si orientales venti in fine diei, & occidentales in principio flauerint, quoniam orientales

Auic. tract. 2. de rem. noc. acci. ex aere cap. pprio.

Hip. 3. aphorum. 1.

Auic. ibidē.

Hip. 3. apho. 3.

Auic. 1. f. doc. 2. cap. 8.

mané, & occidentales serò flare solent, cùm hoc sit contrà eorum naturam, tunc fenestræ claudendæ sunt. Et cùm dico, tempore hyemali fenestras reseratas esse debere, intelligendum est, ut tantum lux & caliditas penetrare possit, non autem aeris frigiditas, & humiditas. Propterea tempore, quo imbres abundauerint, & præcipue hyeme, siccitates.n. imbribus salubriores sunt; Ignis iu cubiculo accendatur quotidie, et æstate ad euitandam intẽsissimam solis caliditatem, præter orientales fenestras, quæ quotidie debent summo mane aperiri, saltem per horas tres, & omnes aliæ claudi, post solis occasum; denuò aperiãtur saltẽ occidentales, & oriẽtales.

Hip. 3. aphorism. 15.

DE INFANTIVM AERE, QVI NON HABENT OPTIMVM TEMPERAMENTVM.

CAP. II.

CVM Verò corpora infantium non habent optimum temperamentum, & quibus præcipue ab aliqua ex quatuor qualitatibus humorum, vel simplici, vel composita prædominantur, tunc secundum earum qualitatem (si contraria contrariis curantur) in aere cõtrario modo aduersari oportet. In quibus.n. infantibus aliqua exuperans qualitas dominatur, iis vtilissimus aer est, qui ei qualitati maximè est aduersus, frigidus calidæ, calidus frigidæ, humidiori siccus, sicciori quã par est tantò humidior, quantò magis, siccitas ipsa modũ excessit. Et eodem modo etiam obseruare oportet in tempestatibus anni, ueluti in tempore æstatis, in quo aer, ut plurimum, calidissimus, & siccus est, in locis frigore opaco præditis, cubandus est infans, et in hyeme, & tempore frigidissimo in lo-

Gal. 5. de sanit. tu n. ca. 11.

cis calidis, & sic de singulis, eo modo semper conseruanda est ratio aeris, constitutionis corporis, & temporum tempestatũ.

DE INCISIONE VMBILICI.

CAP. III.

STATIM Cùm infans natus sanus est, quòd percipies, tũ si mater per totũ gestationis in utero tẽpus, sana uixerit, & si in terrã positus eiulatũ edit, cùm conueniente firmitate, tũ si in omnibus partibus, ac sensibus integer est. In primis igitur umbilicus acuto scalpro quatuor a uentre digitis resecetur, & prohibeatur, nè resectio fiat cũ arundinibus, aut uitris pro ut antiqui utebãtur, nè quid atteratur, et cõtẽtus in ipso sanguis grumosus exprimatur, et spongia detergatur. Deindè cũ lana ligari munda debet, quæ sit retorta parumpèr, & subtilitèr, ingeniose adeò nè doleat, uel talitèr nè lædat, et pannus, seu petia infusa in oleo, est super ipsum ponenda, & propter ipsius umbilici incisionem, præceperunt sapientes, ut venarum citrinarum, & sanguinis draconis, & sarcocollæ, & cymini, & usneæ, & myrræ partes sumantur æquales, et tritæ umbilico superponantur cuminum inspergere super ipsius umbilici incisionẽ reprobãt, propter eius acrimoniam. Vltimo loco duplicatus ipse umbilicus, & lanæ inuolutus, lenitèr in medio cõponatur.

Auic. lib. 1. fi. 3. doc. 1. ca. 1.

Auic. ibidẽ.

Actius. lib. 4. cap. 3.

DE NVTRICATIONE INFANTIS.

CAP. IIII.

NVTRICATIO Autẽ infãtis, qui corporis habitu est optimo, in duas partes diuiditur. Vna est, quæ ab eius natali extẽditur

usq; quo priores dentes emiserit. Altera verò a dentium generatione ipsa usq; ad uiginti menses, vel ad biennium, quod spatium temporis communitèr in usu est pro lactatione infantis; Qui enim lactent paulò plus vltra secundum sententiam Neotericorum tardiusculi sunt, disciplinæq; apprehendendæ parum idonei. Igitur de ipsa prima parte, quæ est usq; ad dentium productionem, nunc pertractare operæ prætium est. Et animaduertant studiosi, quòd intentio nostra, non est obstetrices omnia ad earum artem maximè necessaria docere; sed ea tantummodo, quæ potius pro tuenda sanitate infantis ad nutrices pertinet, & necessaria sunt pertractare. Quoniam statuo obstetrices ipsas instructas esse; prout vbiq; terrarum secundum consuetudinem regionum, prouinciarum uè, alijs atq; alijs modis instructæ inueniuntur; & hoc proptèr aeris, loci, et cibi rationem; Nihilominus docebimus ea, quæ erunt, prout dictum est, ad tuendam sanitatem infantis, & ad curationem morborum eius, tàm ad nutrices, quam ad obstetrices, secundum ordinem in suis locis pertinentia.

DE CIBO INFANTIS.

CAP. V.

Paul. 1. ca. 9. *CVM Dentes ipsi primi, qui ob lactis qualitatem, quæ si calida est, citò, & si frigida, tardè suboriuntur. Propterea aliquandò in quinto, aliquandò in undecimo, & vt plurimum in septimo mese nascuntur, teste Paulò Aegineta, dicente, circà mensem ferè septimum in pueris dentes producuntur;* Gal. 1. de san. tuen. ca. 10. *Laudo ut infans eo tempore solo lacte nutriatur. Et*

si ma-

si mater filium lactare uoluerit, uel nutrix, quæ de recenti peperit, in primis quatuor diebus, uel paulo post. Lac enim eo in tempore indigestibile, crassum, & uitiosum est, quod Latini uocãt colostrũ, Græci uerò τροφαλίδος Præstat igitur exhibere, pro lacte, infanti parum mellis optimè despumati, sed hoc in Italia non est in usu. Mammas enim matres, & puerperæ ab alijs mulieribus emulgendas tradunt, donec in ijs diebus lac vitiosum expurgetur, & interea salubrius lac, ab alia nutrice infanti præbeatur, & cum cœperit mater, uel puerpera, transactis quatuor primis diebus, præbere lac infanti, conuenit in ijs principijs, bis, aut ter manè, lac ipsum prius manibus, vel ore alieno emulgere, posteà papillam infanti tribuere, vt si aliquod uitiosum adhuc in mammillis permanet, per ipsam emulsionem exauriatur, & lacte in melius purgato nutriatur infans. Et sufficiat infanti in ijs primis diebus eius natalis, sugere mammillas bis, aut ter in die. Etenim ob imbecillitatem caloris innati, non est multum lactandus, vt possit optimas facere concoctiones, & præfocationem ob copiam lactis vitare. Verùm probæ obstetrices ad confortandum cor, & resistendum malignitati sanguinis menstrui melancholici, qui in ipso infante ab utero matris originem trahit, & adhuc abundanter eo in tempore permanet; exhibere solent folium vnum auri infanti cum lacte nutricis, pro primo cibo. Et quia sæpè contingere solet, (ne præ termittam secundum ordinem in suis proprijs locis ea, quæ necessaria sunt,) uel ob incuriam nutricis, vel ob imbecillitatem dextræ eius mammæ, aut malum usum, ut ex sola sinistra mamma lactet infantem, adeò, ut lactando, post-

Aetius.4.c2.3. Auic. 1.f.3. cap.2.

quam a fascijs soluta sunt brachia infantis, infans ipse dexte ram manum necessario in brachijs nutricis semper oppreßam tenens sequatur, vt ex ipsa consuetudine expedita, vt plurimum sinistra fiat sinister, scilicet, qui manum sinistram tantummodò administrat; Quamobrem ad vtrasq; mammillas conuertere debet nutrix infantem, ut modò destram, modò sinistram manum liberam habeat.

DE FRICATIONE, INVNCTIONEVE' INFANTIS.

CAP. VI.

CVM Infans in vtero matris nullam rem durã, aut asperã tangat, nec aeris frigiditas, aut caliditas extranea illi vsquã noceat; Propterea corpus ipsum est molle, ac fluxibile, natus postea ubi in duriora, & aspera corpora, et frigiditatẽ, et caliditatẽ ambientis eius membra aliquandò incidere contingat, ut cutis ipsius, qui modò natus est, & membra ipsa densiora, & duriora ad tolerantiam, quàm aptißima fiant; statim post eius ortum, et primum balneum aquæ dulcis calidum corpus ipsius, prætèr oculos, nasum, aures, & os; & sensus ipsi hebetes non fiant, modico sale, subtilitèr, in puluerem resoluto, & cum oleo oliuarum, dulci, calido, misto aspergatur, & inungendo fricetur. Et si multum humidum, & crassum est corpus infantis, præstat pèr aliquot dies, puta, per octo, vel per decem, ad arbitrium bonæ obstetricis, miscere paucum salis contriti cum ipso oleo; Et ipsum primo die eius natalis transacto, non tantum inungere quotidie debemus; uerũ etiã mediocriter confricare, per totum corpus fricationes enim

Gal. 1. de sanit. tuen. ca. 10.

Auic. 1. f. 3. doc. 1. cap. 1.

Gal. 1. de sanit. tuẽ.

con-

conueniunt. Lacte in ventriculo adhuc crudo non existente, veluti fiet, si post longum somnum tempus obseruetur, & ante balneum. Nam fricatio ipsa adiuuat concoctionem, & loco exercitationis supplementum præbet, attrahens alimentũ per uniuersum corpus, & omnia membra roborans, & ea solidiora, & fortiora reddẽs. Et hoc obseruare quotidiè conuenit; donec tres annos (lactationis scilicet) infantes ipsi excesserint. Qui verò hos tres annos excesserint, eos si non quotidiè, at tertio quoq; die, quarto ùe inungere, atq; fricare oportet. Si verò corpus infantis sit macrum, & extenuatum, tunc animaduertant studiosi, quod inunctio salita, non conuenit antè balneum, sed potius post ipsum balneum ad constringendum, & claudendos porros per caliditatem ipsius balnei reseratos; alioquin alimentum fusum, ac dispensatum a uirtute balnei, in halitum per ipsos porros, rarefactos resolueretur. Gal. 1. de sanit. tuen. cap. 10.

DE BALNEO INFANTIS.

CAP. VII.

EXPEDIT Vt semel saltẽ infans quotidie lauetur ob multas sordes, et humiditates corrosiuas, et immunditias, quibus corpus ipsius cõtinuè abũdat. Et si dicat Auicẽna, ut ipse infans, bis in die, aut ter lauetur. Nihilominus, quoniam frequens lauacrum reddit corpus flaccidum, & imbecille. Ob id, mea quidem sententia, semel balneandus est ipse infans, nisi maior urgeat necessitas, & hoc saltem, vsq; in quartũ, a natali, mensem, posteà usq; ad septimũ, præstat, alternis diebus balneare infantem, a septimo verò vsq; quò a lacte amoueatur Auic. 1. f. 3. doc. 1. cap. 1.

infans,

infans, sufficiat eum lauare bis in hebdomada. Et locus ubi lauatur debet esse hyberno tempore calidus, & æstate temperatus, et clausus, ne aeris subtilitas per cutem in balneo rare factam ingrediatur, & faciat obstructionem, uel aliquam putrefactionem excitet. Hora uerò, qua balneandus est, melior est, quæ post somnum obseruatur, & post perfectam digestionem. Nàm si antè digestionem, uel post cibum statim balnietur, vel fricetur, tùm corpus crudo alimento implebit, tùm caput onerabitur malis vaporibus. Igitur à longiori somno excitatus fricetur statim, & balneetur, et posteà ad nutriendum lac exhibeatur. Et animaduertendum est, post cibum minimè bibere infanti permittendum esse, quem balneum excepit. Etenim eorum, quæ ventriculus continet, præcipitatior distributio in corpus fiat. Et balneum fieri debet, Aestate, aqua suaui, & tepida, parum cum rosis, violis, & chamæmelo ebullita. Hyeme uerò aqua calida, at non pungente, cum rosis siccis, floribus chamæmeli, maiorana, saluia, menta, pulegio, & calamento, prius, lento igne, parum ebullita. Et aures custodiantur, ne remaneat in eis humiditas balnei; Et pori obstructi perfrigescant, quia si ingreditur aqua in aurê quandoq; cum non custodit eam ille, qui balneatur, aut abluitur, & lædit, & quandoq; apostematur radix aurium, vehementem incurrit dolorem. Lauacrum verò ipsum fieri debet hoc modo. Pectus infantis non tangendo ventrem, manu sinistra nutricis, sustinendum est in concha satis magna, aqua balnei plena, & manu dextra, vel alienis manibus, posteà leuiter abluatur, ità vt omnes sordes, quæ in collo sunt, & concaua loca, sicuti sunt axillæ, & inguina diligentè rex

Gal. 1. de sanit. tuen. ca. 10.

Gal. ibidem.

Auic. 3. f. 4 cap. 20.

Auic. 1. f. 3. doc. 1. cap. 1.

ter-

tergantur; Et deindè mollibus pannis linteis, & candidis, calidisq; hyberno tempore, & æstate siccis, tantum, exsiccetur, & suauiter extergatur.

DE FASCIANDO INFANTE.

CAP. VIII.

OBSTETRIX Postquam, prima die lauit infantem, statim post eius ortum, sedere debet (idemq; singulis diebus efficiatur) & genibus iunctis femoribus suis in linteolo mundo, & calido superposito, hyeme, panno lana contexto, infantem suauiter, & summa cum diligentia accipere, tangere, voluere, & tractare debet, & prius digitis purgare nares, & oleum dulce oculis infundere, vt tunicæ, quibus constant oculi, molliantur, & extergantur, & viuidiores factæ integrum visum habere poßint, & minimum eius digitum in ano infantis immittere, et in circuitu orificium mouere, & vbi opus fuerit dilatare, cōstringere, & omnia membra eius subtilitèr tractare, & eas rectas adaptare naturalitèr faciat, vesicam eius quoq; comprimere, vt vrinæ exitus facilis fiat. Posteà sub pannis ipsis, sublata fascia, lata, & satis longa, vt sufficienter singulas partes circumcingere valeat, & in primis caput pannis, aut lino, aut lana contextis, at semper mundis, contegatur, hyberno tempore ex lana, æstate verò ex lino. Deindè thoracem, ab humeris incipiendo, simul cum pannis ipsis circumuoluatur, prius brachijs super ipsum thoracem, extensis adeò, vt manus eius vsq; ad genua ducantur, mox, coniunctis genibus, fascijs inuoluantur, &

Auic. 1.f.3. doc. 1. cap. 1.

Auic. ibidē.

G talis

talis cotum interponatur, ne ita coniunctis aliquid de membranulis corrodatur. Vltimo loco, signo crucis, in qua forma salus nostra pependit, muniatur; ne ab aliqua nocturna, & malefica strige maleficietur. Scribitur.n. (sed omnio fabulosé sententia mea) ubera strigum infantium labris immulgere, & sic posteà sanguinem eorum exugere. Nihilominus Marsilius ficinus sic ait; Communis quædam est, & uetus opinio. Aniculas quasdam sagas, (quæ & striges uulgari nomine nuncupantur) infantium sugere sanguinem, quo, pro uiribus iuuenescant. Et similiter quotidie fascijs leuiter constringendus est infans, donec membra eius optime roborentur, & solidentur, & præcipue manus, & pedes eius, à natali usq; ad menses quatuor fascijs inuoluendi sunt; & transacto quarto mense manus, & brachia soluenda sunt; Post decimum verò mensem, pedes etiam, (nisi aliud indicetur) soluantur. Totus autem thorax, & venter usq; ad biennium, ad fouendum calorem innatum, & ad tuendas partes ipsas fascijs tegendus est.

Marf. Fici. lib. 2. de uita. cap. 11.

DE MODO CVBANDI INFANTIS

CAP. VIIII.

POSTQVAM Lauit, sumpsitq́ cibum infans, det membra sopori, in loco non luminoso, sed potius tenebroso, ut facilius somnum capiat, non frigido, neq́ humido, sed

Auic. 1. f. 3. doc. 1. cap. 1.

moderatè calido, vbi non adsit fumus, nec malus odor, & vbi eum dormientem lædere non poßint animalia venenosa. Etenim aliquandò euenit, vt æstatis tempore, propter incuriam nutricis, relicto infante in aliquo viridario dormiente, sub aliqua umbra, sine custodia, serpentes per os ingrediantur, vel mordeant corpus ipsius infantis, & necent ipsum, vel ubi non sit humiditas copiosa, uel immunditia aliqua. Aranei enim, & scorpiones in ijs locis sæpè generantur, ne aduenientes ipsi suprà dormientem infantem aculeo venenato inficiant eum. Veluti anno salutis nostræ 1570. in agro Veronensi, vbi dicitur à Baldaria, accidit: dormiente enim quodam infante, filio vnico Domini Antonij Francisci Anzolelli in cunis, scorpio satis latus ingressus est per os ipsius infantis dormientis, posteà in eius gutture aculeo inficit eum, adeò, vt infans experrectus, & dolore excitatus, post multos labores, & dolores, & ploratus euomuerit scorpionem ipsum, & obierit diem suum, cum maximo dolore parentum suorum. ET ALEXANDER LANDVS *Nobilis Veronensis Vir medicinæ arte clarißimus, & omni doctrina, & humanitate præstantißimus retulit mihi, se vidisse quendam infantem, in cuius stomacho (dum in quodam prato dormiret) lacertæ duæ, tempore æstatis, ingreße fuerant per os, adeò, vt ipse sæpè veluti epilepticus caderet in aromataria, ad signum fontis in ciuitate Veronensi, propè templum sancti Vitalis, quò ab ignorantibus causam ad medicum, curationis gratia, ductus erat ipse puer. Et post ipsius in eodem loco casum euomisse in eius præsentia, cum magna*

omnium, qui aderant, admiratione, duas ipsas lacertas, qui postea statim è morbo sanus euasit. Cicero autem loquens de Roscio inquit; Experrecta nutrix animaduertit puerum dormientem circumplicatum serpentis amplexu. Quapropter ut tutus sit, & illæsus conseruetur, nunquam infans, uel dormiens, uel vigilans, derelinquendus est sine custodia, & cum dormit caput, & totum corpus eius tegatur in cunis cum linteolo mundo, ita tamen, ut respirare valeat, & ab animalibus istis, & alijs venenosis, vel similibus; sic facile lædi non poßit. His ergo seruatis, infantem cubare volentes in cunis ponant, quibus stratum paretur concauum, sed satis molle adeo, ut extra cunas cadere facile non poßit, ut spina dorsi, aut collum non contorqueatur, & caput eius eleuatum semper sit; Et si oportuerit lucernam accensam ponere in loco ipso, prout dictum est, tenebroso, ubi dormit; Animaduertendum est, ut ipsa lacerna non ponatur post caput ipsius infantis, ne ipse ad aperiens oculos, & uersus ipsam lucernam cernens, necessario cogatur contorquere oculos; adeò ut per longum tempus strabositatis habitum aßumat. Ideo semper ponenda est ipsa lucerna ad pedes cunarum, ut rectè adaperiens oculos in eam cernere poßit. Vlterius infans ipse non est locandus, præcipuè nocturno tempore in lectulo apud nutricem, donec ipse infans cubare poßit, manibus, & pedibus solutis, sine fascijs, et admotiones, et functiones naturales peragendas, ualidus, & aptus sit. Nam sæpißimè ob negligentiam nutricis somno profundo deuinctæ euenire solet, ut infans fascijs alligatus manibus, & pedibus, non valens se mouere, sub lectulo tegatur, & suffocetur.

Cicero.2. de diuin.cir.m.

DE

DE SOMNO EX PLORATV INFANTIS CONCILIANDO.

CAP. X.

Si Infans antè lactationem plorat, ploratus ei confert, at verò cum hora aßueta, post fricationes, ablutiones, & lactis aßumptionem, non conciliat somnum, sed plorat, tunc ploratus ipse ei nocet, impediens concoctionem, & deorsum pellens cibum indigestum. Propterea somnus tribus modis conciliari debet. Primo si nutrix ponat papillam mamillarum in ore ipsius infantis. Nam non parum lenit eorum dolorem. Secundò si mediocriter in cunis moueatur. Etenim post lactatione, eius cunæ uehementi motu non sunt mouedæ, quia in ipsius stomacho lac concutitur, & sic facilius indigestum descendit. Tertio si nutrix vocis modulationem exhibeat, quibus modis uti prudentiores nutrices consueuerunt, sic dolorem, & somnum conciliantes, qua corpori simul, & animo auxiliatur. Verùm enimuerò si ijs non obstantibus, perseueret ipse infans in fletu, fasciam statim in primis inspicere debemus, nè nimis stricta sit, aut si pedem, aut manum contorserit, aut si ab aliqua re pungente lædatur; prout aliquandò accidit, ob negligentiam nutricum. Relicto enim aliquo acu, aut aliqua re dura, aut aspera, in ipsis cunis, inuolucrisq; euenit vt sæpè infantes ipsi pungantur, aut propter nimiam repletionem lactis, quòd perspicies si præcordia, & stomachus eius erit repletus, et tensus; Inspicies etiam si causa erit propter grauitatem coopertoriorũ, aut propter paucitatem eorũ, aut ob nimiã caliditatem, aut ob frigiditatem, aut ob desiderium voluendi

Auic. 1. f. 3. doc. 1. cap. 2.

Gal. 1. de sanit. tuen. ca. 7.

Auic. 1. f. 3. doc. 1. cap. 2.

Gal. 1. de sa nit. tuen. ca. 8.

se in latus. Quoniam infantes ipsi nunquam plorant sine legitima causa. Quippè loquelæ adhùc expertes, ploratu, clamore, iracundia, & inordinato sui motu dolorem indicant. Propterea prudens nutrix diligentèr debet animaduertere, & inuestigare, vt causas ploratus eorum cognoscat, quibus

Gal. ibidem.

cognitis opportuna remedia ipsis exhibeat; Et principaliter animaduertenda est immunditia eorum, quippè in inuolucris, et pannis immundis, et sordidis inuolutus infans nunquá quiescet; Amans semper exactißimam munditiam, veluti exemplo pulcherrimo nos docet Galenus, dicens. Ego namquam puello quodam totum diem irato, ploranteq, ac immodicè, inordinateq; se iactante, nutrice ipsa omnis consilij inope, deprehendi, quòd offendit, quippè vt neq; papilla in os immissa, neq a nutrice prolatus, si fortè meiere, aut aluum exonerare vellet, lenitus est; sed nec ulnarum agitatu reclinari est cœptus. Aduerti autem tùm lectum, tùm inuolucra, tùm vestes ipsas sordidiores. Propterea puellum ipsum immundum, atq; illotum lauare, detergereq; iußi, tunc lectulum illi mutari, ac vestem omnem tersam, mundamq; præberi, quibus peractis, protinus ab immodico agitatu conquieuit, illicoq; dormiuit, non suauißimum modò, verum etiam longißimum somnum. Vlterius cùm infans dormit custodiatur a prohibentibus somnum. Nàm maiori parte temporis infantes dormiunt, & cùm surgit a somno excitetur ad videndum lucem, in tenebris enim infantes timent.

DE

DE NVTRITIONE SEV CIBO INFANTIS AB INITIO DENTIUM PRODVCTIONIS VSQ; AD BIENNIVM.

CAP. XI.

NVNC Verò dicendum est de nutritione a principio dentium generationis, vsq; ad biennium, vel vsq; quo infantem lactauerit; Etenim aliqui lactant, iuxtà sententiam Galeni, vsq; ad tertium a natali annũ; Et secundum Auicennam per biennium, & aliqui per viginti menses; sed antè dentium omnium firmam generationem, inconueniens est a lacte ipsum infantem deducere; vt possit non tantum solidum cibum diuidere, sed etiam diligenter eum manducare. Intereà verò, si infans sanus est, (Quibus enim aluus multum profluit, & benè concoquunt hi saniores sunt, quibus verò modicè profluit, & voraces sunt, & non pro ratione similiter nutriuntur, morbosi) prout putatur, & cum simile simili nutriatur, & cum a prædominio infantes sint calidi, & humidi, semper victus humidus ei conuenit; vt patet ex Hippocrate Victus humidus febricitantibus omnibus cõfert, maximè verò pueris. Transacto uerò septimò mense a natali, & primi duales, et anteriores dentes iã orti, et firmati fuerint, tunc solidiori cibo infantem se ipsum assuefacere conuenit, non, omisso tamen lacte; Et primum panis commansus osculo infantis immittendus est, posteà legumina prius cocta, & commansa a nutrice exhibenda sunt, & deindè, carnes, & similia; Dura autem non sunt ei ad manducandum danda tàm citò, vt possit eas masticare, & faciliter digerere. Immò panis

Gal. lib. 1. de sanit.tuẽ cap. 9. Auic. lib. 1. f. 3. doc. 1. cap. 2.

Hip. de dentitione.

Hip. 1. aphoris. cap. 16.

Gal. 1. de sanit. tuen. ca. 10. Auic. 1. f. 3. doc. 1. cap. 2.

panis incisus, cum lacte ebullitus, vel cum aqua, & oleo, vel iure carnium ei exhibendus est, vel farina ex frumentaceis seminibus cum lacte vaccino, vel ouillo, caprinoq́ similiter cocta, donec apparuerint canini dentes, qui postquam fuerint orti, & firmati poterit ei exhibere panem non valde durum, & pultes, mox carnes, & legumina, & similia secundum exigentiam sanitatis, fortitudinis, virum, temporis, & iudicij bonæ nutricis. Vnum tamen obseruandum est, ne lac in stomacho coaguletur infantis, vt post lactationem, & emulsionem lactis, ei non exhibeantur acetosa, neq́ salsa, neq́ aromatica, neq́ acria, neq́ vinosa. Et si dicat Galenus, quare,
Gal. 1. de sanit. tuen. ca. 11. *neq́ iam adultis vinum, nisi modice sumptum, existimandũ est vtile esse. Quod uidelicet ad iram præcipites, & ad iniuriam incontinentes facit, & partem animi rationalem turbidamq́ reddit. Nihilominus ad adiuuandã concoctionem, & nutritionem, postquam fuerit infans a lacte remotus, at non ante laudo ut ipsi infanti parum vini aqua correcti, & moderate exhibeatur.*
Aetius. lib. 4 cap. 28. *Aetius enim inquit, donec firmetur infans, lacte nutriatur; postquam vero solidus factus fuerit, micis panis ex vino mulso, aut vino dulci, aut lacte. Deinde etiam oua sorbilia sumat; nam quæ mandere oportet, saliua in ipsis replentur. Potus dandus est vinum dilutum.*

DE LACTIS, ET CIBI INFANTIS MVTATIONE.

CAP. XII.

ET Quia infantes interdum propter aliquam infirmitatem, vel mortem nutricis, vel ob aliquam aliam causam,

sam, coguntur maximo suo periculo, & molestia ab altera nutrice lac emulgere, vel in cibo mutationem facere; propterea, si, a natali usq; ad septimum mensem, vel paulò vltrà contigerit, lactis, seù nutricis mutationem facere, quoquo modo facta sit, (dummodo nutrix optimas eius conditiones habeat) facilis erit mutatio. At cum infans dignoscere incipit difficilimè alterius nutricis mammas emulget; prout ego ingenuè fateor me infantem quendam vidisse, qui (eius prima nutrice, proptèr comercium viri pregnante) potius, quàm ab altera lac emulgeret, fame perijsse. Germani autem hac difficultate commoti, statim ab initio incipiunt nutricare infantes pulmento quodam, quod uulgari sermone mosam vocant ex uaccino, aut ouillo, vel caprino lacte, & frumentaceis farinis igne confecto, ut in similibus valeant sine nutrice nutricare infantes. Verùm si ista euenerit necessitas, tùnc secunda nutrix nocturno tempore in tenebris, sub silentio, nè uisu, aut loquela eam dignoscat, incipiat paulatim lactare ipsum infantem, donec assuescat. Et si hæc non sufficiant, modico melle, aut sacchararo in puluerem redacto, cum lacte ipsius nutricis admisto papillas mamillarum inungat, & in os infantis inijciat, quousq; ad emulgendum alliciatur. Vel lac in ore manibus proprijs emulgeat infantis; quoad ipse infans a suauitate lactis excitatus papillas ipsas suscipiat, & eas sugere incipiat. At si infans ablactatus erit, donec percipere cum ratione valeat eum abstinere valdè necessarium est a cibis unctuosis, pinguibus, fructibus, dulcibus, & facilè putrescentibus, similibus enim assueti infantes alios cibos comedere nequeunt. Prætereà cibos, quibus uti non con Hip.lib.2. acutorum.

H *sueuerunt,*

Hip.lib.1. aphor.13. ſueuerunt, etiam ſi mali non fuerint, moleſtè ferunt. Et cùm minimè infantes ipſi ieiunium ferant, præſertim, qui inter ipſos ſunt inuidiores, cum eos cibare uolueris, neceſsitate coactus eris, aut eis aſſuetos cibos exhibere, aut abſq; nutrimento de die in diem abſumi corpus eius inſpicere. Hip.lib.1. aphor.14. Qui creſcunt enim plurimum habent calidi innati, plurimo igitur egent alimento, alioqui corpus abſumitur.

DE REGIMINE INFANTIS A DENTIVM PRODVCTIONE, VSQ. AD LACTIS REMOTIONEM.

CAP. XIII.

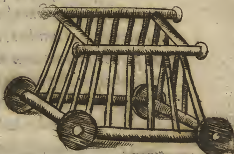
CVM Infans iam ſolidior factus ſit, & brachijs, & manibus mouere, & pedibus ſinè faſcijs repere cœperit, ingredi, uel ambulare, uel aliquid motus facere immaturè cogendus non eſt, ne eius membra diſtorqueantur. Verùm quia in ambulandò ſæpisſimè in ijs principijs contigit infanti cadere. Propterea ut facies, & caput eius cadendo lædi nõ poſsint. laudo ut quotidiè ponatur in capite infantis circulus quidam rotundus, et leuis ex panniculo lineo, uel pelle hædina factus, & coto plenus, ueluti corona regia, in quatuor partibus diuiſus, cuius forma hic annotata uidetur.

Posteà ut ad incedendam facilius assuescat eum substinēdo sub axillis, & brachijs adiuuare debemus, ad parumpèr deambulandum, & hoc stomacho non repleto, & non statim post cibum. Laudo etiam, ut aliquandò ponatur in quodam (ut in Italia fieri solet) paruo curriculo, gratia huiusce exercitationis tantummodò facto, in quo per se ipsos infantes deambulando cadere non possunt; cuius forma ad clariorem intelligentiam quorumcunq; inferius descripta apparet.

Deinde cum erit fessus, uel gestandus est, uel prout multis in locis obseruatur, eum ponere ad sedendum debemus in quadam parua sede, in qua concluditur adeò, ut pariter cadere non posit, & meiere, & aluum exonerare quàm aptissime posit, sine aliquo impedimento, cuius forma similiter ad claram omnium cognitionem, hic posita est.

Et cum ratio in eis ſopita ſit prætereà ab ipſo infante ſemper remouendi ſunt lapides, ligna, fuſtes, cultelli, vitrum, & omnia alia inſtrumenta ferrea generis cuiuſcunq; quæ lædere, pungere, aut incidere, aut frangere, aut grauare poſſunt, & pariter ſumma cum diligentia ſemper remoueatur ab igne, ab aquis, à puteis, à locis altis, & à locis, quò ſæpè conueniunt, & tranſire ſolent animalia, quæ vel morſu, vel cornibus, vel pedibus lædere ſolent, & poſſunt, prout ſunt canes, boues, equi, & ſimiles; Poſteà, ſed ſemper cum cuſtodia, more agni, ſic vel ſedendo, vel deambulando laſciuire concedatur. His ergò omnibus de die in diem ſummo ſtudio, diligentiaq; ſeruatis, ſanitas facillimè cuſtodietur infantis, donec peruenerit ad biennium, vel ad ætatem, in qua ex ſe ipſo ad ambulandum, loquendum, & comedendum quam aptiſſimus erit; Et cùm aliquid intelligibili modo loqui

qui cæperit, hortor ut ante omnia a nutrice, vel a matre doceatur pronuntiare ea, quæ pertinent ad cultum diuinum, veluti orationem dominicam, Symbolum apostolorum, & salutationem angelicam; quoniam initium sapientiæ est timor Domini.

DE REMOTIONE INFANTIS A LACTE CAP. XIIII.

ANTEQVAM, *Infans a lacte remoueatur, necesse est, ut ad omnium dentium firmitatem, & perfectum numerum, qui in vno quoque duos, & triginta continet, in vtraque maxilla sexdecim collocatos perueniat, ut valeat cibum solidum incidere cum anterioribus, qui incisores nominantur, & octo sunt numero: 4. suprà, & 4. infrà, & cum proximis, qui canini vocantur, & quatuor numero sunt, si quid propter duritiem ab incisoribus scindi minus potuit, id frangatur & manducare etiam ualeat, aut læuigare interioribus, qui molares uocantur: & in numero debent esse quinque, vel saltem quatuor, ab vtraque parte; tunc a lacte eo tempore ipsum deducere poterit; Quòd si ante eorum ortum remoueatur, periculum est ne infans ipse in ipsorum dentium generatione, et maximè cum caninos edit dentes (tunc enim propter febres, alui profluuia, gingiuarum dolores, oris vlcera, & alia seuiora symptomata, quæ ei vt plurimum contingunt, comedere nequeat) & a lacte remotus potius fame, quàm morbo pereat. Propterea ut inquit Aetius. Vbi verò iam intrepidè frumentaceum alimentum infans sumit, quod plerumque circà uigesimum mensem* Gal. lib. 11 de usu part. cap. 8. Gal. ibidē. Aetius lib. 4. cap. 28.

con-

contingit, tunc latenter, & paulatim ab ubere desuescat, & oportet ut hoc paulatim fiat, ut ad mutationem ipsius cibi facilius assuescat. Mutatio enim ipsa periculosa, & permolesta est, ut Hippocrati uisum est, dicens, cibos uerò quibus uti non consueuerunt, etiam si mali non fuerint, molestè ferunt; consimili modo, & potus. Laudo etiam, ut ipsa a lacte remotio fiat, uel in tempore ueris, uel in autumno, ne infans, qui, relicto cibo assueto, & qui ex nouo, non secundum consuetudinem nutritur, & aliquo modo patitur, a qualitatibus etiam ambientis, scilicet a maximis caloribus, et frigoribus aliarum tempestatum, facilius non lædatur, adeò, ut in aliquam perniciosam infirmitatem incidat. Igitur in primis diebus, uel in uere, uel in autumno, ad id, quod est ex genere sorbendi, uelut ex ijs, quæ conficiuntur ex lacte, & farina, uel carnium leuium assuefaciendus est, uel ex ferculo, quod Itali uocant, panatellam, cum pane minutim inciso, oleo, & aqua, uel iure carnium cocto, ex qua quotidiè manè prò primo cibo, ad calefaciendum stomachum, cyathus unus ipsi infanti cùm surrexit è lectulo exhibeatur, & glandes etiam, & pastilli ex farina, & saccharo confecti ei exhibeantur. Verùm ubi infans difficilè relinquat emulsionem mammarum, nutrix papillas mamillarum suarum succo absinthij recentis inungat, quas semel cum gustauerit, sic inunctas, amplius emulgere non cupiet; uel ℞ mellis drag. 2. aloes contriti drag. 1. succi mentastri recentis drag. 2. misce, & papillas inunge. Infantes enim qui dum lactent, interim cibum adsumunt, facilius ablactationem ferunt.

Hip. 2. de uict. rat. acut.

Auic. 1. f. 3. doc. 1. cap. 3.

Hip. de dentitione.

DE HIS QVAE PERTINENT TA'M AD ANIMI MORES, QVA'M AD TVENDAM SANITATEM INFANTIS.

CAP. XV.

ETSI de ijs tantummodò, quæ ad tuendam sanitatem, & curationem morborum infantium, lactentium attinet, scribere proposueram. Nihilominus, quoniam aliqui, (prout dictum est in cap. II. istius libri) sugunt per bienniũ, & aliqui etiam usq; in tertium a natali annum, & eo in tẽpore incipiunt secundum rationem intelligere, loqui, & ambulare; Propterea de animi moribus etiam, qui ad ipsam, tùm animi, tùm corporis sanitatem pertinent, aliquid proponere mihi pernecessarium esse uidetur. Quapropter cum infans cœpit dignoscere, obseruare oportet, ut infans non incidat in iram fortem, neq; uehementem timorem, neq; tristitiam, neq; uigilias; etenim ualde exsiccant corpus, & impediunt ipsius excrescentiam, & aliquandò generant diuersas ægritudines. Ita enim, quæ furor quidam est, existentis in corde caloris, ob immoderatum motum, per totum nonnunquam diffusa corpus febrem accendit. Sed indulgendum est ei infanti, quod moderatè desiderat. Nàm ætati, & consuetudini, & tempori aliquid indulgere conuenit. Igitur post somnum, si est balneãdus, prout dictum est capite proprio in libro hoc, balneetur. Deindè laudo, ut eum ludere permittatur; Et post ludum, aliquid ei ad manducandum exhibeatur. Et summoperè illud attendendum est, ne uideat horribiles figuras, nec qui custodit eum nimis ferox in uultu ei se obuiam offerat, ut repentè non perterreat eum, ne melancholia, & nimio mœrore:

Auic. 1.f. 3. doc. 2. cap. 2.

Gal. de causis morb. cap. 2.

Gal. lib. 8. met. med. c. 9.

mœrore oppressus, & sic malè affectus in malos mores, & in infirmitates incidat. Etenim multi præ sola lætitia morbos euaserunt, multi etiam præ mœrore ægrotauerunt; sed hilari, & amabili fronte occurrentem sibi exhilaret eum semper. Spiritus enim per radios oculorum fascinare, inficere, & afficere potest, adeò, vt non omninò mirum sit morbos quosdam animi, atque corporis inferri, & auferri posse. Prospiciat etiam qui custodit eum, vt in præsentia ipsius non proferat, nec proferri ab alijs toleret blasphemias, maledicentias, & obtrectationes, nefaria, uel impudica verba, nec ea, quæ non spectent ad honorem, & cultum Dei, nè discat posteà cum maximo genitorũ suorum dedecore, & nonnunquam contrà eorum sententiam talia pronuntiare. Et antequam ad magistrum, qui eum doceat, ducendus sit, saltem sex habeat annos, vt aliqua ratione, & ordine, et naturæ fortitudine gradatim discere valeat; Et si mens patris erit, ut infans, exempli gratia, literis incumbat, & arma odio habeat (etenim infantes ipsi veluti mollis cæra, sunt, quæ omnem sigilli formam recipit) oportet vt tempestiuè libros illi porrigat, & literas doceat, & proponat, eas laudando, arma uerò semper ei occultando detestandoque. Animi enim mores corrumpuntur malis consuetudinibus, cibis, ac potibus, & gymnasijs inspectionibus, auditionibus, & mala musica; quòd si causarum superiorum occulta inclinatio nonnunquam magis urgere videatur, veluti de Achille scribitur ab Homero; Nihilominus uir sapiens dominabitur astris, & nihil difficile uolenti, experientia probamus. Postremò cũ legere, & aliquid intelligere cœperit de ætate in ætatem prouidendum est illi de præceptore probo, & doctiore, qui humani-

Gal. de paruæ pillæ exerc. cap. 1.

Auic. 1. F. 3. doc 2. cap. 4.

Paul. æginetalib. 1.

tate,

tate, diligentia optimè doceat ea, quæ respondent uoluntati patris. Motus uerò, & exercitationes cum proportione annorum commensurare oportet. Nam Galenus inquit; Recens tamen nati puelli tàm ualentem motum, quàm est, qui uehiculis, nauigijs, equisuè præstatur, adhuc non desiderant. at qui iam tertium, aut quartum annum, à natali agunt, his uehiculo, nauigioq; modice agitari licet. Septennes uerò etiã ualentiores motus tolerant, ita ut equitare iam assuescant. Gal. de tuen. sanit. cap. 8.

OMNIBONI FERRARII MEDICI AC PHILOSOPHI DE ARTE MEDICA INFANTIVM.

LIBER TERTIVS.

PRAEFATIO

Auic.lib.1.F. 3. doc.1. c.3.

N CVRANDIS infantium lactētium morbis, pro qualibet curatione obseruare operæ pretium est. Primum ut nutrix rectè regatur, ut si in ea aliqua repletio ex quatuor humoribus superabūdauerit, statim adhibita distinctione, secundū qualitatē eorum abūdātiæ, minuatur, et propria euacuatione tollatur. Et si oportuerit medicinam solutiuam ipsi exhibere nutrici, tunc per diem naturalem, alia nutrix lactet infantem. Praterea semper, (nisi aliud indicetur) euitāda erunt pharmaca solutiua. Ex ipsis.n. facilè extinguitur, uel exterminatur lac. Nutrices igitur, & infantes ipsi, quoad eius fieri poterit, curari debent cum his quæ comeduntur, & bibuntur. Nec nō animaduer-

Gal.lib. 5.de simpl. med. facul.cap.21

animaduertendum est, quòd infãtes ipsi, propter uirium imbecillitatem, non possunt tolerare medicamenta, tàm intrinsecus, quàm extrinsecus ualde alterantia, & euacuantia; nec sanguinis mißionẽ ante pubertatem. Studiosi postremo animaduertant, ut si quispiam morbus, necessario, primò, post ortus eius afficiat infantem; nihilominus nõ ab ipso incipere curationem constituimus. Sed primo ab ægritudinibus capitis, ut à sede animæ rationalis initium fiat, & methodicè agatur. Posteà de omnibus morbis, infantibus ipsis contingẽtibus, quos uel ab auctoribus approbatis græcis, aut Arabibus, aut Latinis, uel aliunde collegimus, & experti sumus per singulas partes corporis, gradatim descendendo examinabimus, & proposito quolibet morbo, quis affectus præter naturam sit inuestigabimus, & quibus signis, & ipse, & eius causæ cognoscantur declarabimus; mox & eius morbi prognostica, & propriam curationem, secundum methodum, & doctrinam rationalem, scribere tentabimus. Gal. lib. 11. met. medic. cap. 14.

DE NATVRA INFANTIVM.

CAP. I.

ANTEQVAM Curationem morborum infantium scribere aggrediar, prius de natura ipsorũ, tanquã de subiecto istius artis, aliquid disserere rationi cõsonum est, quæ in duas partes diuiditur. Quarum una est cùm membra ipsius infantis, nondùm ad motiones, & ad ambulandũ sunt apta, de qua ut plurimum à nobis in hoc opere pertractare statutum est. Altera uerò est, post ambulationem, & antè Auic. lib. 1. F. 1. doc. 3. cap. 3.

corporis robur, quando nondum dentes ceciderint, & nati fuerint. In prima, ille, qui est uocatur infans, id est, qui nondum fari cœpit. In secunda uerò puer, quoniam purus est, & nondum ad pubertatis annos peruenit. Et natura eorum habet eandem rationem in ætatibus, quam uer in quatuor temporibus, scilicet calida est, & humida. In infantia magis, quàm in pueritia pituita abundat. Vere enim ineunte pituita adhuc in corpore uehemens manet. In pueritia uerò indies fit diminutio ipsius pituitæ, & calor, & sanguis augentur. Qui enim crescunt, plurimum habent calidi innati. In infantia, quæ perficitur, ut plurimum per biennium dentes generantur, et hactenus cùm ratione caruerint, tùnc loqui, & cum aliqua ratione dignoscere incipiunt. Attamen adhuc eorum corpora mollia, & fluxibilia sunt. In pueritia autem, de qua nùnc loquimur, quæ est inter dentium generationem, & mutationem, & extenditur usque ad septimum annum, quoniam de ea, quæ extenditur usq; ad tertiumdecimum annum, nunc uerba non sum facturus, disciplinæ capaces aliquo modo fieri incipiũt: potius in fine, quã in principio. Etenim imbecillis adhuc in ipsis ratio est, & eorum ossium natura potius cærea, quàm lapidea uidetur, & eorum pulsus creberrimus est, propter abundantiã caloris innati, unde cor frequenti refrigeratione aeris indiget, sed propter angustiam instrumentorum, minuitur ipsa refrigeratio, ex qua angustia, uox etiam redditur in ipsis acuta. At natura, siue temperamentum eorum adeò temperatum est, ut infantes, ipsi facilius, quàm adulti, (sicuti ego longa experientia didici) maximas ægritudines tolerare uideantur,

Gal lib. 8. de Hip. & Plat. decretis c. 6.

Hip. lib. de natura humana côm. 2.

& præcipuè qui lacte nutriuntur: Et cùm cibi non sunt expertes sæpè ex diuturnis, & grauissimis morbis euadunt, & conualescunt. Vndè PAVLVS DIONISIVS Clarissimus Medicus Veronensis à quo carminibus elegantissimis, & elegiacis de natura oculi, methodus curandi vlcera, & Hippocratis aphorismi fæliciter, & doctissimè explicati sunt, in actu practico se uidisse mihi dixit quendam infantem annorum duorum, filium cuiusdam sui uicini, oculis clausis, pulsu, & motu ex grauissima febre destitutum, qui posteà è morbo conualuit. Et si infantes ipsi uoraces sunt, multum lactis trahentes non pro ratione carnosi fiunt. Et si multum mingunt minimè anniculi fiūt. Et qui plus mingunt, quàm egerunt, pro ratione pinguiores sunt. Qui benè dormiunt, & pinguiores sunt, multum alimentum adsumunt, idq; adiacet, non sufficienter distributū; quibus infantibus in sugendo lac tussis instat, uuam maiorem habere solent. Hip. de dentit.

DE LACTEA CRVSTA.

CAP. II.

ETSI de hoc morbo antiqui nihil sub isto nomine scripserunt, intelligentes forsan ipsum, ut Galenus sub psydracijs, aut achorum, & ut Auicenna sub sahafati nominibus cōprehendi; nihilominus, quia à recentioribus, ut Manardus in suis epistolis ait, ut Gulielmus de Saliceto in empirica, & ex consuetudine, omnes mulieres lactis impuritatem hæc affectio sequi putatur, ut facilius dignosci ualeat, sub nomi- Gal. lib. 1. de comp. medi. sec. loc. c. 9. Auic. lib. 4. F. 7. trac. 3. c. 1.

nomine ipſo curationem ſcribendam duxi ſequens authoritatem ipſius de ſaliceto, qui pratèr achoras, etiam ſub nomine lactucij, aut lactuminis, de morbo ipſo ſcripſit. Qui nihil aliud eſt, quam ſanioſa cruſta colore albicans, qua vt plurimum in principio lactationis, caput, facies, & aliquandò uniuerſũ corpus infãtis cooperitur; propterea lactea cruſta uocatur, græcò uerò uocabulo γαλακτικος πλαξ, & cauſam trahit ab humiditate acuta, ſalſa et corroſiua, à qua ſumitur indicatio & permiſcetur ſanguini, prout ſigna ex aſperitate, colore, & tenacitate ipſius cruſtæ indicabũt. Et ſi oculos cruſta ipſa non lædit, & non dehoneſtat, & cũ vt plurimũ in Hyeme appareat, prædicendum eſt cũ ipſo Auicenna morbũ ipſum eſſe facilis, & uelocis curationis. Quapropter in uictus ratione aer eligatur, ad ſiccum, & frigidum uergens, exerceat ſe nutrix manè, & ſerò per horam antè cibum quotidiè, ſecundum conſuetudinem, aluus deijciat, uel ſponte, uel arte, clyſterijs communibus, & in infante, ſi non deijciat ſoluẽda eſt hoc pacto, detur ei parũ mellis, aut terebinthinæ, ad quãtitatem unius ciceris; Nec non caueat ipſa nutrix à diurno ſomno, & precipuè à prandio. In cibo preterea caueat à ſalſis. ab omnibus oleribus, prætèr lactucam, endiuiam, acetoſam, ſpinachiam, & atriplicem, caueat ab alijs, cæpis, porris, raphanis, & leguminibus, à caſeoſis, à pulmentis, ab aromatibus, et carnis bubulis, ſuillis, & ouillis, & ab omnibus ijs, quæ ſunt difficilis concoctionis, & mali ſucci, & perturbationes animæ vitet. Comedat in cibo panem benè ſubactum, fermẽtatum, & ſatiscoctũ, carnes vitulorum, hædorum, veruecum, & pullorum, gallinaceorum, & auium terreſtrium, & ſimi

DE DIFIN. MORBI.

Auic. ibidẽ. CAVSA. SIGNA.

PROGNOSTICA. Auic. ibid.

VICTVS RATIO.

Auic. lib. I. F. 3. doc. I. cap. 3.

similium, bibat uinum subnigrum, astringens, & paucarum uirium, & aqua temperatum. Pro curatione uerò ad præscriptas affectiones, conuenien͠ti uictus ratione uti oportet, corporisq́, ac capitis purgationem adhibere per pilulas ex aloe. Propterea nutrix per tres, aut quatuor dies continuos capiat pilulã unam sequentem, per horam ante cœnam. ℞. pilularũ de hiera cum agarico de aloe, an. gran. 12. & cum melle rosato reformetur p. i. & inauretur. Posteà si crustæ in infante siccæ sunt, abluantur aqua simplici rosacea, aut oleo rosaceo, uel ℞. unguenti rosati, Mesue, unguenti albi, infrigidantis Gal. an. ℥. s. misce, & inunge, uel ℞. aquæ plantaginis, semper uiuæ, florum chamæmeli, rosaceæ an. partes æquales, misce, & ablue. Si uerò humidior fuerit ipsa crusta, tunc conuenit adiantum cum rosaceo illitum, aut fœnugræci decoctũ adfrictum, aut malua cum farina ordeacea, pro cataplasmate imposita, aut melilotum cum farina fœnugreci ex uino impositum, & cicerum decocto, ipsumq́ cicer coctum impositum, nuces amare, commansæ, & illitæ præstant. Sed si crusta ipsa tetigerit oculos, tunc animaduertendum est, ne oculos ipsos lædat, & lucem impediat. Vnde ℞. lactis optimi aliæ nutricis, acquæ rosaceæ an. ℥. I. misce & oculos ipsos inunge, uel ablue.

MEDICAMEN. RATIO.

Gal. lib. 2. de comp. med secund. loc. cap. 9.

Gal. ibidem.

DE ERYSIPELATE
CAP. III.

INFLAMMATIONIS Nonnullæ sunt species, & *differentiæ, inter quas, ea quam Græci* ἐρυσιπέλας *& Latini*

DEFINIT. MORBI. Gal lib.2.ad Glauc.cap.1 *Latini ignem sacrum uocant, numeratur, quæ nihil aliud est, quam ex sanguine, & flaua bile, calidioribus, quàm oportet, mixta fluxio, uel ex sanguine quidem, sed feruescente, & tenuissimo, secundum substantiam, de qua, & præcipuè de ea, quæ capiti infantis accidit, hoc capite agere decreuimus; causam ut plurimum trahente à mala uictus ratione nutricis præterita.* CAVSA. SIGNA. *Et signa sumuntur aliquandò ex febre, sed semper ex ipsa affecta parte, quæ enim colore rubra, tactu calida, & tumefacta esse percipitur, et tactu sanguis ipsius partis facilè subterfugit, & rursus illabitur.* Paul.ægi.lib. 4.cap.21. PROGNOSTICA. *Quapropter ignorandum non est erysipelata, quæ caput inuadunt esse difficilis curationis, proinde nisi efficaciore subueniatur adminiculo, languentes interdum suffocant.* VICTVS RATIO. *Igitur uictus ratio nutrici instituenda est, declinans ad frigidum, & humidum, tam in aere, quàm in alijs rebus, non naturalibus, ab exercitatione uacet, somni sint solito breuiores, quotidiè aluus deijciat, uel sponte, uel arte, tàm in nutrice, quàm in infante. Caueat nutrix à uino, à cibis salsis, ab aromatibus, ab alijs, à cæpis, à porris, à raphano, ab oleribus, & seminibus calidis, & uaporosis, à leguminibus, à carnibus crassioribus, à fructibus fugacibus, quoniam facilè putrescunt, & conuertuntur in bilem. Bibat aquam cum ordeo coctam, uel iura carnium, comedat carnes pullorum, gallinaceorum, uitulorum, hædorum, ueruecum, et auium terrestrium, & similium; inter olera comedere poterit lactucam, blitum, spinachiam, maluam, endiuiam, atriplicē, & acetosam. Inter fructus, poma, & pyra cocta.* Gal.lib.13. met.med.c.8 MEDICAMENT. RATIO. *Curatio uerò, ut ostendit indicatio, refrigeratione perficitur, nam in erysipelate refrigerationis indicatio magis urget, quā uacuationis,*

nis,cum ijs,quæ influentem materiam calidam ui frigoris retundunt. Nihilominus si lac nutricis erit causa ipsius morbi,tùnc nutrici exhibeatur bolus hic casſiæ, hora una antè cibum; R. casſiæ extractæ drac. viij.s. diacatholicon drac. ij. s. misce,& cum saccharo f. b. & eo die,in quo sumit casſiam, alia nutrix lactet infantem.Verum si aluus,in infante astricta sit (prout sæpè propter febrem contigit) suppositorium ex melle,& hiera,& sale factum imponito, uel fiat clyster hoc modo. R. maluarum,matrũ uiolarum,mercurialis,bliti,an. M. i. bulliant omnia in s. q. aquæ ad consumptionem tertiæ partis. Posteà coletur, ex qua colatura. R. vnc. vi. uel octo,secundum ætatem, olei uiolati vnc. ij. mellis rosati vnc. i. uitelli unius oui, sacchari vnc.s. salis drac. s. misceantur omnia simul,postea uesica porcina imponantur,& cum penna anseris,ab utraq; parte incisa,& una parte collo ipsius uesicæ adalligata,fiat clyster: uel aluus soluenda est. prout à nobis in præcedenti capite,auctoritate Auicennæ, declaratum est,cum terebinthina, aut melle, deinde ad localia, & auxilia materiam fluentem reprimentia, deueniendum est. Auic. lib. 3. F. 3. doc. 1. cap. 1. Quapropter R. succi solatri, semper uiuæ ,portulacæ, lactucæ,plantaginis,psyllij,aquæ rosaceæ,an. partes æquales misce, postea panniculi linei in ipsis succis madefacti superponantur loco affecto,uel R. infrigidantis galeni vnc. s. vnguenti albi drag. ij. camphoræ puluerizatæ. scrup. s. aceti albi,olei rosati,omphacini an. vnc.s. unguenti rosati, Mes. aquæ rosaceæ, an. drag. i. s. misce,& omnia in mortario plumbeo benè ducantur,& s. a. fiat linimentum,uel R. albuminis unius oui lithargyrij,subtilisſimè contriti drac. ij. unguenti rosati mes.

K vnc.

unc. s. aceti drac. iij. aquæ rosaceæ drac. i. s. misce, & simul omnia conquassentur, & panniculi infusi applicentur loco affecto, et sæpè reiterentur, uel sic ceratum humidum ex aqua frigida subactum, accurateq́ madefactum calido affectui imponas, protinus .n. frigefacies, sed frigefacere oportet, quousq́ color ruber mutetur. Etenim quod exquisitum, & purum Erysipelas est, statim hoc facto quiescit.

Gal. lib. 1. de simpl. med. fac. cap. 6.

Gal. lib. 14. met. med. c. 3

DE HERPETE EXQVISITA.

CAP. IIII.

DEFIN. MORBI. *Si Flaua bilis sola & exquisita, & non alio coniuncta humore infantis, aliqua capitis, uel alterius membri pars afficiatur, morbus fit, qui à Græcis ἕρπης, & à latinis simpliciter sine additione Herpes uocatur, & cum affectio ipsa generetur ex ipsa flaua bile exsiccata, uel à mala uictus ratione* CAVSAE. *præterita, uel ab aëre ambiente, uel à prædominio: signa erunt* SIGNA. *pustulæ colore citrino, & forma rotunda, quæ ueluti serpentes serpendo egrediuntur. Et quia affectio hæc prouenit, ut di-* PROGNOSTICA. *ctum est, à materia calida, & differt ab erysipelate humoris tenuitate, quoniam est admodum tenuis, qui herpetem excitat; propterea ea uictus ratio conuenit, quæ ad frigidum, &* VICTVS RATIO. *humidum uergit, ueluti descripta est præcedenti capite de erysipelate, ad quod redeat, si quis scire uult. Deinde prius nutri-* MEDICAMENT. RATIO. *cis corpore purgato aliquo medicamento, quod flauam educat bilem, à qua sumitur indicatio istius morbi, quemadmodum descriptum est capite præcedenti, ad residuum ipsius curationis deueniendum est, quod perficitur ijs, quæ si particulæ*

Gal. lib 2. ad Glauc. c. 11.

Gal. lib 14. met. med. ca. 17.

laborati imponuntur influentem humorem ipsum reprimũt, & repellunt, sed antequàm localia applicentur, hic diligenter animaduertendum est, si infans est in ætate annorum duorũ, uel circa, hac enim ætate tutò exhibere ipsi infanti poteris reubarbarum exigua quantitate, & si opus fuerit, R. reubarbari electi, & mundi, gran. xv. spicæ gran. ij. infundantur per horas octo in iure pulli, posteà fiat fortis expresſio, cui adde sacchari optimi drac. iij. prædicti iuris q. s. misce, & f. p. & detur infanti per horas quinq; ante cibũ, manè; uel R. reubarbari electi, & mundi, contriti gran. xv. sacchari rosati unc. s. misce, & f. b. At si infans ratione ætatis, aut pharmaci qualitate, ea suscipere non ualeat, sufficiat tibi, uel cum sero lactis, uel cum pauco puluere reubarbari, in iure pulli, uel cum paſſulis, cum ipso reubarbaro præparatis, uel cũ emulſione lactis nutricis, eo die, in quo ipsa nutrix bolum casſiæ sumpſit, uentrem aliquo modo soluiſſe, uel urinam, cum seminibus melonum, ordei, & similibus citaſſe. Nam in herpete uerò, quoniam tenuis humor est, qui id uitium creat, abunde est etiam aluum leuiter soluiſſe, uel urinas pro ea, quæ id modicè efficiunt, citaſſe. Mox ad localia deueniendum est, ut R. capreolorum uitis, plantaginis, foliorum rubi, portulacæ an. M. s. incidantur grosſo modo, deindè bulliant omnia in s. q. aquæ, posteà contundantur, quibus adde olei rosati omphacini, resinæ an. unc. s. farinæ ordei, unguenti rosati Mesuæ, an. unc. s. misce, & fiat cataplasma, & loco affecto, prius abraso, si est in capite, & succo arantiarum abluto, apponito, & reiteretur, uel R. olei rosati omphacini unc. ij. sulphuris nigri drac. iij. misce, & mortario plumbeo benè ducantur, & Gal. lib. 14. med. cap. 17.

ſimul immiſceantur, & adde unguēti infrigidantis gal. ℥nc. i. miſce, & s. a. fiat linimentum, & adhibeatur; uel ℞. mellis ℥nc. i. aquæ quæ è uitis caudice, ſua ſponte, aut ignis ui expreſſus exſudat, ℥nc. ij. miſce, & inungito.

DE HERPETE EXEDENTE.

CAP. V.

Gal. lib. 2. ad Glauc. c. 1. AFFECTIO. *Quæ herpes exedens à Latinis, & à Græcis* ἐξεσθίον *uocatur differt ab herpete exquiſita, nam exquiſita à tenui, & ipſa à craſſiori, & acriori bile ortū ducit, nec non differt etiā alio modo, Exquiſita .n. per cutē tātūmodo afficit, excedens uerò & cutem, & ſubcutaneam carnem ulcerat, & exedit, à qua differentia, cum nomen ſit*

CAVSA. *conſequens rei, denominatur exedens, cauſa tàm in exedente, quam in exquiſita communis eſt, ſcilicet bilis flaua, at in hoc*

SIGNA. PROGNOSTICA. *morbo craſſior eſt, et acrior, ſigna manifeſta ſunt, propter exulceratas cutem, & carnem, ſed ulcera ipſa, & puſtulæ, cum interdum ſint profundiores, diuturniores etiam fiunt, & ſi ſanantur, ſinè totius corporis purgatione, denuò renaſcuntur, uel*

Gal. lib. 14. met. medic. cap. 17. *ad bubonem ducuntur, ut exemplo citato per Galenum manifeſtè apparent, ubi dicit, Romæ mulier quædam illuſtris, cum herpetem in malleolo haberet, primum quidem medicamento, quod algam recipit, eſt uſa, hoc cùm protinus cicatrix induceretur, proxima illi ſumma cutis eſt excoriata, ueluti ex deſquammatis, cui, cùm deinde ſuperpoſitum medicamētum eſt, rurſus illi continua eſt exulcerata, idq; ità aſſiduè perrexit, donec ad genu exulceratio perueniret; cùm interim*

quiduis potius pati, quàm medicamento, quòd bilem traheret, purgari uellet. Itaq; etiam, quod fieri in talibus assueuit, quoniam pleriq; culpant nõ culpanda, damnato ex alga medicamento, aliud admoueri iussit, deinceps igitur eo, quod ex sandice componitur, utebamur, ut uerò id quoq;, quod exulceratum iam fuerat, sanauit, quod uerò nunc exulcerabatur non inhibuit, sed iam ad bubones, usq; uitium accenderat, ipsa necessitate coacta, serũ se lactis sumpturam annuit. Immittentes igitur clanculum minimum scamoniæ inuitam purgauimus, ac sanauimus. A quo excitati exemplo, laudamus antequam ad localia deueniatur, ut corpora tàm nutricis, quàm infantis modo, & forma, qua declaratum est, capite præcedenti, de exquisita, purgẽtur. Præterea uictus ratio nutrici præscribenda est, prout capite de crysipelate dictum est, exceptis fructibus, & oleribus omnibus, quoniam propter crassitiem, & acrimoniam ipsius materiæ, peccantis ab ijs, quæ simul cum humiditate infrigidant, cauendum est. Et ad eundem modum obseruandum in curatione, quippè hic morbus ea non fert medicamenta, quæ præter id, quod refrigerãt, etiam humectant, sed sola admittit refrigerantia, quæ etiam ualdè exsiccãt, ueluti ℞. florum malorum punicorum M. i. gallæ utriusq; drac. iij. mirrhæ, thuris, aloes an. drac. i. aluminis fissi, radicis, aristolochiæ rotundæ, an. drac. ij. calaminthæ drac. s. conterenda conterantur, posteà addè unguenti rosati, mesuæ, unc. i. aquæ mellis q. s. misce, et in mortario benè ducantur. s. a. ad formam linimenti, uel ℞. pulueris boliarmeni orientalis, terræ lemniæ an. drac. ij. aquæ rosaceæ, aceti an. drac. iij. albuminis unius oui, omnia simul in mortario

PVRGATIO.

Gal. lib. 2. med. ... 17.

VICTVS RATIO.

DE VITI... MOR ...

MEDICAMEN. RATIO.

Gal. ... med. cap. 17.

riò benè agitentur, postea panniculos madefactos in dicto linimento loco affecto superpone, & sæpe reiteretur, uel R. seminis lini arefacti, & in puluerem resoluti, lanæ ueteris succidæ, & illotæ in olla prius combusta, mox in puluerem resoluta an. unc. s. uini astringentis, & aquæ rosaceæ an. q. s. ad dissoluendum misce, & pluma bis, uel ter in die madefacta in prædicto liquore illiniatur locus affectus, uel cretam cimoliã, solani succo dilutam inungito, uel spumæ argenti trientem, & porri cremoris cyathos septem, betæq́ succi tantundem læuigata, illinito. Vel medicamentum, quod ex sandice componitur, apponito.

Paul. ęgi. lib. 14. cap. 26.

Gal. lib. 14. met. med. ca. 17.

DE HERPETE MILIARI.
CAP. VI.

ETSI *quædam istorum herpetum genera magis in alijs partibus corporis, quàm in capite accidant, & ut plurimum contingant; nihilominus ut omnes earum curationes, simul inueniri possint, hic de omnibus pertractare decreui singulas ordine descripturus Miliaris. Igitur herpes est ægritudo, quæ à græcis uocatur* ἕρπης κεγχρώδης, *quoniã habet similitudinẽ milij, & ueluti Centhris serpentis serpere uidetur; oritur tamen ab ipsa bile flaua, quæ parum cum pituita habet admistionis. Vacuabis namq; inquit Galenus eum, qui redundat humorem; cæterum aliquandò medicamento, quod flauã purgat bilem, sæpè eo, quod nigram, modo eo, quòd mistæ est facultatis, quod scilicet bilem, simul, & pituitam educat, ueluti in altero herpetum genere, quem à similitudine, quam habet*

DEFINIT. MORBI.

CAVSA.

Gal. 14. met. med. cap. 17.

bet cum milio, cenchriam Græci appellant. Quippè is non protinus ulcus facit, quemadmodum alter, sed admodum exiguas pustulas ad speciem milij, quæ ipsæ interposito spatio in ulcus conuertuntur, adeò non sine ratione, quibusdam uisum est, in eiusmodi uitio bili esse aliquid pituitæ admistum, undè perficitur indicatio. Propterea cum pustulæ ipsæ abeunt in ulcus morbus fit diuturnior, & si curetur antequam fiat ulcus, à principio, citò curatur. Nutrici igitur, & infanti, si per ætatem licet, uictus ratio eodem modo, quo in capite de erysipelate statutum est, instituatur. Iniungendum uerò, & concoquendum est in ferculis semper parùm mentæ, petroselini, aut fœniculi, & cauendum est a fructibus, & ab alijs infrigidantibus oleribus. Nàm in herpete, in superficie hærente mitissima adhibeamus; miliaribus uerò magis discussoria. Quare neq; lactucam, neq; semperuiuum, neq; quicquam aliud refrigerans adhibemus; Attamen bibere poterit aquam coctam, cum cinamomo, aut seminibus coriandrorum, uel iura carnium. Quæ uerò pertinent ad curationem, nunc absoluenda sunt. In primis à nutrice medicamento, quod mista est facultatis, utendum est, scilicet, quod bilem simul, & pituitam educat; Quapropter per horam unam ante cibum, sumat bolum istum, ℞. electuarij lenitiui, diacatholicon an. drac. v. agarici præparati drac. ij. misce, & cum saccharo f. b. uel ℞. syrupi rosati solutiui unc. iij. s. agarici præparati drac. ij. aquæ cichoreæ q. s. ad dissoluendum misce, & f. p. posteà per dies quinq; quotidiè mane, sumat syrupum hunc, ℞. syrupi acetosi simplicis unc. i. oxymellis simpl. unc. s. aquarum endiuiæ, cichoreæ, boraginis, an. unc. i. misce pro uno syrupo, & sic

SIGNA.

PROGNOSTICA.

VICTVS RATIO.

Aetius lib 14. cap. 60.

RATIO MEDICAMEN.

Gal. ibid.

sic pro alijs, deindè sumptis quinq; syrupis, herpete adhuc perseuerante, sumat in sequenti die in diluculo per horas sex antè cibum, infrascriptā medicinam, ℞. reubarbari electi, & mundi drac. i. spicæ grana iij. infundatur reubarb. s. a. in uino albo per horas octo, postea f. fortis expressio, cui adde syrupi rosati solutiui unc. iij. agarici præparati drac. i. s. decoctionis florum, & fructuum cordialium q. s. ad dissoluēdum misce, & fiat p. uel alio modo in forma pilularum, ℞. pilularū ex agarico, mesue scrup. ij. s. ex rabarbaro agregatiuarum an. scrup. i. misce, & reformētur, cum syrupo uiolato p. v. & inaurentur. At eo die, quo sumit medicinam solutiuam, ut dictum est à principio, non lactet infantem. Verum si infans sit annorum duorum, uel circa, tutò exhibere ei poterit rabarbarum eò modo, quo declarauimus capite præcedēti, uel drac. i. agarici præparati cum panatella, aut saccharo rosato, admisti per horas tres ante prandium. Vltimo loco, corpore sic prius purgato, mox ea, quæ influentem humorem reprimunt, & exsiccant, loco affecto infantis imponenda sunt. Nàm in principio facta purgatione, pampinos uitis, rubiq;, aut polygoni, aut plantaginis folia imponemus. Posteà uerò his etiam lenticulam, & mel, & polentam miscebimus. Prateteà ℞. pulueris acatiæ, myrrhæ, thuris, sulpharis an. drac. ij. & cum succo plantaginis q. s. ad incorporandum in mortario plumbeo, misce donec reducatur ad formam linimenti, & ex eo sæpè in die pars affecta liniatur, uel ℞. sandalorum, corticum granatorum, boli armeni orientalis an. drac. ij. macerentur omnia per horas octo, in s. q. aceti albi, posteà ab aceto separentur, & in mortario plumbeo, benè agitentur, & contundan

Aetius lib. 14. cap. 60.

tundan

tundantur, & adde aquæ rosaceæ q. s. misce, & f. linimentū, de quo sæpè, cum penna illine. Vel R. plumbi recrementi, floris æris, sulphuris citrini adusti an. drac. ij. conterantur omnia, posteà adde succi baccarum myrti vnc. s. uini astringentis, q. s. ad immiscendum misce, & in mortario s. a. fiat linimentum, & utere.

DE ACHORIBVS.

CAP. VII.

CVM Vlcuscula quædam in capitis cute infantis accidunt, ex quibus continue fluit uiscida, & glutinosa sanies, & ualde tenuibus foraminibus eroduntur, græcè ἀχῶρες, & latinè, teste Plinio manantia ulcera, & à nonnullis etiam à tinearum in uestibus similitudine, dicuntur tineæ. Causa istius affectionis, est nitrosa salsaq; pituita, sententia quidem mea est, mistio humoris biliosi, cum ipsa pituita, id quod manifeste apparet ex ipsorum ulcusculorum colore croceo, & uiridi, & pruritu mordicantium, scalpendiq; ardorem incitantium. Et si statim non curetur hic morbus, cum inueteratus fuerit, indeciduum capillicium currit, & in alopeciā, & ophiasim, & ad exulcerationem in cute usq; ad carnem facile uertitur. Propterea statim ad curationem properandū est. Et quod attinet ad uictus rationem, aer ad siccum, & frigidum potius declinans eligatur, Nutrix solis, & ignis æstus euitet, in cibo omnia acria, acetosa, salsa, et omnia, quæ facilè conuertuntur in bilem, ut olera, & fructus omnes, & præcipuè fugaces, & dimittat omne, quod habet dulcedinem

DEFIN. MORBI. Gal. lib. 1. de comp. med. sec. loc. c. 8.

CAVSA. Paul. ęgid. lib. 3. cap. 3.

SIGNA.

PROGNOSTICA.

VICTVS RATIO.

Auic. lib. 4. F. 7. trac. 3. c. 2.

Paul. ibidem

Auic. ibid. *superfluam, aut amaritudinē, aut acuitatem, & utatur melioris succi cibo, & facilis concoctionis, & insipido sit contenta; Exercitationi incumbat assuetæ, somni solito breuiores sint, & diurnum post cibum omninò euitet, quotidie aluus à fæcibus, uel sponte, uel clystere communi purgetur: Curādi uerò ratio, quemadmodum ab indicatione istius morbi sumitur*

RATIO MEDICAMEN.

exsiccatione, discussione, & refrigeratione perficitur, hoc pacto per horam unam ante cibum nutrix sumat uel bolum, uel potionem descriptam in præcedenti capite, de herpete miliari, & si etiam influat amplius humor, prohibendus primū est ipsorum influxus per capitis euacuationem, atq; potius corporis purgationem, modo, quo in præcedēti capite, à nobis descriptum est. At uerò si parua affectio existat, sola localia, & partialia appellata remedia, citra totius corporis euacuationem suffecerint. sed hoc intellige, aut in nutrice, aut in adultis. Purgatio enim in infantibus, ut à principio dictum est, ualde timenda est. Verum si infans erit ætatis annorum duorum, uel ultra, non absurdum erit ei exhibere rabarbari electi, contriti, scrup. s. uel cum iure pulli, uel cum saccharo rosato, aut cum passulis s. a. præparati, uel agarici præparati drac. i. cum saccharo rosato; sed antequā ad localia deuenias, prius capilli abraso capite, tollantur, postea bis, aut ter ex lixiuio calido, in quo prius ebullita sit myrtus, aut rubus, aut lens, aut lupini amari, aut asparagi radix, aut bryoniæ, locum affectum ablue, & foue, Mox R. succi baccarum myrti, foliorum rubi, plantaginis, salicis, & polygoni an. unc. s. misce, & illine; Et omnia quæ facultate sua incidant, discutiant, & repellant, conueniunt, ueluti est acetum, quod exquisi-

Gal. ibidem

CAVSA Paul. ibid.

Gal. ibid.

Gal. ibid.

te

te acidum sit, in quo nulla penitus uini qualitas appareat. Hoc ipso sanè, pharmaca, metallica, appellata, modo hoc, modo aliud imbues, achoribusq; ex eis medeberis. Sed animaduertendum, quòd semper à leuioribus, & imbecillioribus incipere præstat; præsertim in infantibus, & cum dolor simul in ipsis achoribus adest. Rectè enim Galenus inquit, Apollonius in primo de parabilibus: ad achoras sic scripsit. Rosaceo oleo caput illine; deinde post hoc betæ succum similiter illine. Tertio deinceps testudinis sanguinem eodem modo adhibe. Quartò laurino oleo caput illine; Et quinto crocino unguento inunge. Ex his sanè primum debilissimum est pueris, & mulierculis, teneræ carnis in principio affectionis utile existens; concoquit enim, & discutit, ac moderatè repellit; at uero testudinis sanguis, curiosum, & superuacaneum est pharmacum; Laurinum autem fortiter calefacit, & discutit, opusq; habet corporis totius, & capitis euacuatione, quo discutiat humores, achoras facientes. Ego uerò sæpè expertus sum subscriptum unguentum, quo nonnullos infantes curaui, inungendo tantummodò ac tertio die in tertium achoras ipsis, ℞. pulueris rosarũ, pulueris bryoniæ, fimi colũbini, æris uiridis. sulphuris an. drac. ij. olei iũiperi q. s. misce, et omnia simul in mortario benè terãtur, donec reducãtur ad formam unguenti. Prodest etiam fænigræci decoctũ affrictũ, maluæ cum uino, & farina ordacea subacta. Itẽ melilotũ cũ farina fænugræci, & uino impositũ. Verùm si sanies ex ipsis achoribus, ualdè adhuc abũdauerit, tũc ℞. terræ lẽniæ, cimoliæ, et samiæ, põpholygis, spodij, spumæ argẽti, cadmiæ an. dr. i. terãtur oĩa subtilissimè, posteà adde olei rosacei omphacini q. s. misce, et illine.

Gal. ibid. circa med.

Aetius lib. 4. cap. 22. *illinc. vel ℞. spumæ argenti, cerusæ utriusq; bessem, seminis ericæ, thuris, utriusq; drac. iiij. uino, & oleo raphanino terito, ac utere. Vel ℞. acaciæ fuluæ unc. i. laudani trientem, mirrhæ, sextantē opij drac. i. aqua palustri excipe, & forma pastillos, & utere assidue, quòd si ex his morbus non quiescat, medicamentum ex charta siccum, aceto dilutum, illinendū, uel ex sola charta exusta, & aceto diluta, illinendum.*

DE FAVIS.

CAP. VIII.

DEFINIT. MORBI. QVIDAM Morbus etiam in infantibus inuenitur achori similis, maioribus tamen foraminibus, in quibus sanies melli similis instar faui continetur, propterea à latinis cerium, seu fauum dicitur, Græci uerò κηρίον uocant.

CAVSA. SIGNA. *Causa istius affectionis, una cum achoribus est. Signa circa ulcera, hoc modo, innotescunt; squammæ apparent, cum immenso pruritu, & quod fluit instar mellis est. Et pars prognostica* PROGNOSTICA. *habet eandem rationem, quam ea, quæ ex achoribus declarata est. Curatio etiam similis est, nihilominus caput de-* RATIO. MEDICAMEN. *radendum, & ex decocto maioranæ, chamæmeli, mentastri, stæchados, & thymbræ, quotidie abluendum est, posteà cum unguento hic descripto inungendum. ℞. lithargyrij, cerusæ, an. unc. s. sulphuris, hydrargiri an. drac. ij. olei rosacei drac. iiij. aceti drac. ij. omnia simul in mortario commisceatur, donec suscipiant formam unguenti, quo bis in die, manè, et sero post suprascriptam ablutionem inungatur.*

DE TINEA. CAP. VIIII.

SI Achores, aut faui male, aut tardè curentur, aliquandò accidit infantibus morbus ille, qui dicitur tinea, quem etsi multi sub nomine ipsorum achorum à tinearum in uestibus similitudine, etiam comprehendi arbitrantur, nihilominus, mea, quidem sententia, differt tinea nostra ab achoribus, quia achores sunt capitis ulcera (ut capite proprio dictum est) manantia, & tenuissimis foraminibus, cutem perforantia; ex quibus sanies effluit glutinosa. Et tinea non solum ulcerat, sed cum fetore, & crustis, & capillorum deciduo deturpat caput, & totum aspectum; Ex Græcis nullum uidi, qui hoc nomine morbum ipsum descriptum habeat, forsan sub achoribus eum cõplectentibus; ex Arabibus uerò Auicenna (ni fallor) nomine sahafati sicci eundem explanauit; Et Auenzoar duobus capitibus scripsit de tinea, & de achoribus humidis. Causa ut plurimum ab humore malancholico originem trahit; stimulantibus aut excitantibus achoribus ipsis, aut mala uictus ratione, aut contagione. Signa satis nota sunt, ut dictum est superius. Et quia tinea ipsa dupliciter diuiditur; Vna, quæ est mitis, & recens, Altera uerò quæ est antiqua contumax, & rebellis; quæ mitis, & recens est, facile curatur, & contingere potest lac sugentibus infantibus; antiqua uerò cum sit difficilis curationis, & infantibus lacte alẽdis haud quaquam contingat, nobis prætermittenda est, & de mitiore agendum, quæ etiam nisi rectè curetur, sæpe in lepram, & pediculorum abundantiam terminatur. Victus ratio

DEFINIT. MORBI.

CAVSA.

SIGNA.

PROGNOSTIC.

VICTVS RATIO

ratio instituenda est in omnibus sex rebus, non naturalibus, uergens potius ad humidum, & calidum, quàm ad siccum, et frigidum, ut morbi indicatio nobis ostendit; Nutrix uel infans, si quid comedit, omnia euitet, quæ dulcia sunt, quales dactyli, & omnia acria, acuta, salsa, crassa, & nimis calida. Comedat panem benè fermẽtatũ, carnes uitulinas, hædinas, & aues terrestres, cum pauco aceto paratas; Confert enim, at acetum solum noxium est. Bibat uinum album, tenue, & aquosum. Aluus quotidie deijciat, uel spontè, uel arte, ità ut dictum est, à principio, euitet uigilias noctis, somnũ diurnum, & animi perturbationes, exercitationi incumbat.

Auic. lib. 4. F. 7. trac. 3. c. 1.

RATIO. MEDICAMENT.

Deindè causa curationis istius morbi in primis ad euacuationem materiæ peccantis deueniendum est. In nutrice igitur euacuanda est, cum exhibitione electuarij lenitiui, & reubarbari, & in infante, cum agarico, uel reubarbaro, eo modo, qui declaratus est in capite de achoribus, ad quod reuertatur. Posteà sic peracta euacuatione, capilli in primis à capite auellantur, mox ex puluere nitro, & sepia an. unc. i. fricetur totum caput; Deinde de tertio in tertium, ex decocto in capite præcedẽti descripto, abluatur, adeò ut una die, fricetur, & depiletur, & altera abluatur caput, & post eius exsiccationem oleo amygdalarum dulcium, aut nucum innunge, & si opus fuerit, cum fortioribus inungere, unguento descripto in capite præcedenti inungito.

DE SIRIASI.

CAP. X.

CIRCA Cerebrum, seù membranas ipsum cerebrum amplectentes, quarum, interior pia, exterior uerò dura, mater uocatur; in infantibus oriri solet affectio, quæ à Plinio ardor capitis uocatur, & à Græcis σειρίασις nominatur, quamuis Aetius dicat, siriasim ipsam esse in infantibus partium cerebri, & membranarum inflammationem, & Auicenna morbum hunc erysipelatem esse arbitratus est, sed quomodocunq; sit originem, seu causam trahit à bile flaua, ut indicant signa, quæ sunt sincipitis dolor, & inflammatio à cauitate cuius syriasis appellata est, σειρὸς enim græcè fossa, seu corpus cauum dicitur; Nec non inter signa etiam istius morbi inseparabilia sunt, oculorum cauitas, cum rubore, & pallor in facie, febris ardens, corporis siccitas, et prostratus appetitus. Et ut plurimum morbus ipse triduò interficere solet. Verum si temporis illius spatium superauerit, tunc salutis spem procul dubio habere poterit. Quibus enim cerebrũ sphacelatũ, idest corruptũ est, ij, tribus pereũt diebus. Si uerò hos euaserĩt, sani fiunt, et uelox in eo mors est, quia, et morbus grauissimus, et pars principalis maximè est affecta. Curatio uerò huius ægritudinis perficitur ea uictus ratione, purgatione, & medicamẽtorũ localiũ administratione, quæ in capite de erysipelate fusius descripta est, ad quod se referat. Verũtamẽ si aliquid iniũgere licet, fiat ut indicatio nobis ostẽdit, frigidis, et humidis, prout est succus melonis, citrulli, cucurbitæ, cucumeris, et portulacæ, uel leniamus, & mediocriter frigefaciamus caput co-

Plinius lib. 20. cap. 3. Aetius lib. 4. cap. 13.

Auic. lib. 3. F. 1. trac. 3. cap. 5.

DEFIN. MORBI.

CAVSA. Aetius ibid.

SIGNA.

Auic. ibid.

PROGNOSTICA.

Hip. lib. 7. aphor. 50.

Gal. ibid. in com.

VICTVS RATIO

MEDICA. RATIO.

Aetius ibid.

riandri ſucco cum roſaceo humectantes;ſed & totum corpus ex hoc illinatur,aut cucurbitæ ramenta ſincipiti impone,aut uitis folia, aut portulacam,cum roſaceo tuſam,aut heliotropij ſcorpiuri ſucco ſinciput illine,aut oui luteum, cum roſaceo concutito,& ſincipiti illinito,& aſſiduè permutato.

DE INFLATIONE CAPITIS AB AQVA EXTRA CRANEVM. CAP. XI.

DESCRIPTIO MORB. INFLATVR caput in infantibus,ut plurimum,paulò ante natis,adeò ut interdum caput ferre non poſſe uideantur:

SIGNA. quem morbum κεφαλης εμφυσηματα greco ſermone, & latino,capitis inflationem eſſe dicimus.

CAVSAE. Et generatur aliquandò,uel ab aqua præter naturam in ipſo capite coaceruatæ, uel à flatuoſa materia,& cùm fit ab aqua, ægritudinem ipſam Græci υδρoκεφαλον uocant, latini aquam in capite congregatam, de qua nunc primum pertractare uolentes operæ pretiũ eſt, ut ante omnia affectio ipſa bifariam diuidatur; Aqua enim ipſa duplici modo,uel intra craneum generatur, pro ut in ſequenti capite declarabimus,uel extra. Si extra, cauſæ tùnc erunt,ut plurimum cum obſtetrix errat,& comprimit caput,& ſeparat ipſum,& aperiuntur orificia uenarum, & currit ad illud,quod eſt ſub cute,ſanguis aquoſus; Et quandoq; ſunt humores alij,ab humiditatibus aquoſis. Vel etiam, mea quidem ſententia,fieri poterit ob incuriam nutricis, aliquo ictu,uel caſu,uel alio modo,in nutriendo,uel capite pannis inuoluendo,ultra modum ſtringentibus,uel lædẽtibus,unde commiſſuræ aperiuntur,& exprimitur aquoſitas illa,quæ in

Auic. lib.3. trac.3.cap. 11.

ALIAE CAVSAE.

in cerebro uiget ad exteriora cranei inter cutem,& cranium, & sic caput inflatur. Signa satis innotescunt; inflatio enim cutis capitis adeò extenditur, ut uidere ultrà ipsam aquam possimus,& grauitas extra craneum sentitur, quam infans facile explicaret, si uerbis exprimere posset,& facile tactui cedit inflatio ipsa, infantis assiduus eiulatus, & uigiliæ. Obseruandum uerò est, ne infans ipse ægrotus spasmum incidat, mortem enim portendit. Victus ratio nutrici instituatur, hoc pacto, aer eligatur uergens ad siccum,& calidum, & si opus fuerit cum igne, et odoribus in cubiculo alteretur, exerceat se quotidiè mane, & uesperè horam unam antè cibũ, & frictionibus indulgeat, caput suum,& pariter caput infantis pectinet, uentrem ab excrementis euacuet, uel sponte, uel arte, uigiliæ sint longiores solito; somni breuiores; & post cibum, diurnum somnum omninò euitet, utatur cibis boni succi,& facilis concoctionis, exsiccantibus, assis, uel frixis, ue luti sunt carnes columborum,& omnium auium terrestriũ, uitulorum,& hædorum. Panem biscoctum cum seminibus anisorum, & pauco sale subactum comedat. Vinum paucarum uirium bibat, sed satis maturum,& sitim toleret, parum bibendo. Euitet fructus omnes, præter nuces, amygdalas,& auellanas,& etiam omnia olera, præter saluiam, maioranam,& ocymum. Euitet legumina,& omnia flatuosa, unctuosa,& humida. Indicatio istius curationis duobus modis perficitur, uno cum localibus exterius adhibitis ad caput infantis, altero incisione per chirurgiam; quæ applicantur exterius, debent habere facultatem exsiccandi humiditatem,& cerebrum corroborandi ueluti, ℞ olei chamæme-

SIGNA.

PROGNOSTICA.

VICTVS RATIO

MEDICAMENT. RATIO.

M lini

lini, de lilio, an. unc. ij. succi maioranæ, drac. iiij. pulueris thu ris, sulphuris an. unc. s. misce, & bis in die, manè, & serò, caput infantis calide inunge; posteà pannum ex lana calidum superpone, & per dies quinq; quotidiè inungatur; Deindè urgente morbo applicetur hoc cataplasma; R. styracis, olibani, sarcocollæ, gummi arabici an. unc. i. liquefiant in uino albo styptico q. s. deinde adde farinæ fænigræci, fabarum, seminum lini an. unc. i. olei anethini unc. iij. misce, & s. a. fiat cataplasma, quod super linteolum extensum superponatur capiti, & ligetur. Vel alio modo R. pulueris florum chamæmeli, thymi, calamenti, origani, serpilli, gallarum cupressi an. drac. ij. nucis muscatæ, gariophylorum, cinnamomi, croci, corticum citri, macis an. unc. s. ceræ liquefactæ unc. iij. succi maioranæ unc. ij. misce; s. a. & fiat emplastrum, & calidum applicetur; sternutamenta etiam præstant, uel cum puluere seminis sinapis, aut piperis, uel cum puluere ranunculi, aut hellebori albi, uel cyclamini, moderatè in naribus infusis. Per chirurgiã uerò aqua ipsa extrahi debet, hoc pacto; In primis in ipso infante, uentre exonerato, uel adhibito suppositorio, uel clystere communi, fiat incisio cutis capitis in ea parte, uel secundum latitudinem, uel longitudinem, ubi magis propendet materia, ut facilius exeat; nam ad quem locum uergit natura, eo duce re, & educere humorem noxium, conuenit. Verùm cum fit incisio ipsa, omni diligentia illud attendendum est, nè semel uno, & eodem tempore, tota aqua ipsa extrahatur. Etenim simul cum ipsa exeunt spiritus uitales, & uires resoluuntur. Propterea paulatim, duorum, uel trium dierum interuallo, euacuanda est. Et statim post incisionem, panniculi inferius

Gal. lib. 1. aphor. 21.

ferius descripto linimento infusi ponantur supra ipsam incisionem, R. olei rosati completi, chamæmelini, uini nigri styptici an. unc. ij. omnia benè simul misceantur, & utere. Vel R. olei rosati omphacini, olei hyperici an. unc. iij. misce, & cum ligatura satis forti, & stricta, caput post inunctionem, ligetur, & sic procedatur usq; ad consolidationem et perfectam resolutionem morbi; Et si opus fuerit, in dictis oleis addantur pulueris myrrhæ, & thuris q.s. quoniam exsiccant; Extrahitur etiam alio modo aqua ipsa, admouendo moderatè caustica medicamenta ad occipitium, uel ad sinciput, secundum exigentiam loci affecti, & si in incisione caro nimis tardare videatur eius generationem, os eius leniter radatur. Auic. ibidem

DE INFLATIONE CAPITIS AB AQVA INTRA CRANIVM.

CAP. XII.

CONGREGATIO *Aquæ, ut dicunt latini intra cranium, & Græci* ὑδροκέφαλον ἐντὸς κρανίου *causam trahit, aliquandò à positura infantis in utero matris, ex qua cum caput propendeat, & omne graue deorsum tendat, substantia illa aquea ex suppresione menstruorum retenta, facilè ad ipsum caput defluit, & ibi facilè retinetur, cum ob capacitatem ipsius loci affecti, tùm etiam propter naturam ipsius cerebri humidam, & augetur propter malam uictus rationem matris humidam præteritam, seu uaporosam, dum in utero ferabatur infans. Signa* DESCRIPTIO MORB. CAVSA. SIGNA.

M 2 nobis

nobis innotescunt propter tumorem, quia non adeò magnus est, ut quod extra craneum est, & uigilias, et ploratus, & grauedinem, quæ sentitur interius, et quia oculi claudi nō possunt, assiduè lachrymantes, intuentesq́, aperti quasi semper in unū locum. Propterea hic morbus difficulter suscipit curationē, & periculum mortis imminet, tùm propter cerebri uicinitatem, tùm propter infantis uirium imbecillitatem. Quamobrē indicatio istius curationis, superat humani ingenij uires, & potestatem hominis, nihilominus exsiccationibus, calefacientibus, & cerebrum corroborantibus perficitur. Quapropter uictus ratio conuenit, quæ præcedenti capitulo descripta est. Medicamentorum uerò remedia supra caput, & infra aures, & nares applicanda sunt, ueluti R. limaciarum cum testis earum numero 30. maioranæ M.i. contundantur omnia simul, posteà adde pulueris camphoræ, croci an. drac. s. & cum oleo chamæmelino q. s. misce, & f. emplastrum, & calidum capiti apponatur, & non remoueatur, donec per se cadat, deinde R. pulueris sulphuris, thuris an. drac. i. pulueris sagapeni, euforbij an. scrup. s. olei chamæmelini amygd. amararū, de behen, de lilio an. drac. s. misce omnia simul, & quotidie manè semel tantum, tres, uel quatuor guttæ istius liquoris ad summum imponantur auribus. Posteà R. pulueris nucis myristicæ, quam muscatam uocāt, charyophylorū an. scrup. i. pulueris cubebarum, cāphoræ, radicis acori, corticis thuris an. drac. s. aquæ maioranæ, absynthij an. drac. iij. misce, et posteà quadam penna in utranq; partem narium immissa insuffletur, corroborādo sæpè cerebrum odoribus optimis, ueluti musco, ambra, & camphora, & eo modo perseueretur quotidiè, usq;

Auic. lib. 3. trac. 4. cap. 11.

VICTVS RATIO.

RATIO MEDICAMEN.

usq; ad resolutionem materiæ, cuius si spacio dierum quindecim, uel uiginti, non fiat ipsa resolutio, tunc ad incisionem, & perforationem ossis cranei deueniendum erit, & in hoc adhibenda est per peritum chirurgicum maxima diligentia, in facienda perforatione, in ea parte, in qua sæpius caput inclinare uideatur; Et cum facta fuerit perforatio, cauendum est, ne aeris frigiditas, uel humiditas caput infantis lædat, immò semper calidum conseruandum est, & aqua post perforationem extrahi debet, paulatim pluribus uicibus, ne uirtus infantis facilè succumbat, & cum panniculis madefactis in oleo chamæmelino, & melle rosato super incisionem, & perforationẽ positis curetur, donec tota aqua extracta fuerit, posteà ad consolidationem incisionis, secundum præcepta artis deueniendum erit.

DE INFLATIONE CAPITIS A FLATV. CAP. XIII.

INFLATIO Capitis à flatu, ut dicunt Latini, & Græci κεφαλῆς ἐμφυσήματα, est affectio, quæ ut tympanites in uentre à spiritu flatuoso generatur, ita & ipsa, uel à mala lactis nutricis, uel a loci, uel ab aeris ambientis qualitate præterita, fit. Spiritus enim flatuosus sub cute aliquandò, interdũ sub membranis ossa, uel musculos ambientibus, collectus inflationem producit. Etenim dum calor imbecillis est, sub multa humiditate cruda, & uiscida contentus, & suppressus, cum exsuperare eum nequeat, propter eius imbecillitatem, suturas infringit, dilatatq;, & foras erumpit. Propterea infla-

DEFINIT. MORBI.

CAVSAE.

Paul. egin. lib.4.cap.28.

SIGNA.

tio

tio ipsius capitis, uigiliæ, dolores, & fletus præter consuetudinem sunt istius ægritudinis signa. Verum si alui fluor superuenerit malum, ita & febris; Propterea timendum est, & tempestiue ad curandum deueniẽdum. Victus ratio instituatur nutrici, quemadmodum instituta est in capite de inflatione ab aqua extra craneum, & si quid iniungendum est, mea quidem sententia, tantum obsonia, & fercula parari debent cum pipere parumper fracto, uel cinamomo, origano, apio, saluia, fœniculo, cymino, & similibus. Indicatio autem curationis perficitur, ijs, quæ raritatem ipsius cutis capitis inducere, uel crassiorem spiritum extenuare ualent; ueluti R. olei chamæmelini lib. s. seminum rutæ, apij, anisorum, cymini an. dr. iij. bulliant omnia simul, posteà panniculos madefactos ipso oleo capiti superpone. Deinde R. origani castorei, cymini contriti an. grana i. lactis nutricis q. s. ad dissoluendum misce, & infanti tribue, Et in auribus oleum de been, amygdalarũ amararum, & anethinum an. partes æquales infunde quotidie manè, & serò. In nares uerò aquam maioranæ immitte, cataplasma quoq; præscriptum in capite ab aqua extra cranium apponito, & sic perseuerato usq; ad resolutionem ipsius flatus.

Auic. lib. 3. F. 1. trac. 3. c. 11.
PROGNOSTICA.
VICTVS RATIO
Paul. lib. 4. cap. 28.
RATIO MEDICAMEN.

DE TERRIBILI SOMNO.

CAP. XIIII.

ACCIDIT aliquandò in infantibus dormientibus affectio quædã quæ à latinis dicitur terribilis somnus, & à Græcis ὕπνος δειματώδης, uel δειματοποιός & causa istius mor

DESCRIPT. MORB.
Auic. lib. 1. F. 3. doc. 1. c. 3 circa finem.

morbi, est nimia repletio lactis,aut cibi,in uentriculo facta,& ijs infantibus præsertim,qui sunt natura edaciores,quandò loca ad uentriculum pertinentia,sensu quidem uigeant,sed imbecilla existant,cibus uerò corrumpitur. Nos si quidem obseruauimus non in infantibus solum, sed etiam in ætate prouectis,terribiles fieri per somnos imaginationes. Signa nota sunt in somno; exterrefacti enim sine mora in pauorem, & clamorem aliquandò incidunt. In uigilia uerò calor præter naturam in stomacho accumulatur,& ex ore infantis odor fœtidus exire percipitur. Quod si hoc uitium perseueret periculum est,ne incidat in epilepsiam. Indicatio uerò istius morbi perficitur,nutrici exhibendo melioris succi, & facilioris concoctionis solito,cibum. Et lac infanti in minori quantitate solito, prohibendo, cum ipse infans habet repletionem lactis in stomacho,ne dormiat quousq; lac descendat, nec non quotidie exhibendo infanti ipsi, ieiuno stomacho, mellis puri, & in melius despumati, per tres dies continuos, cocleare semis pro qualibet uice; Abstergit enim mel stomachum à lacte,& expellit ad exteriora. Prætereà si opus fuerit, aluo non deijciente, fiant suppositoria ex simplici melle in principio, posteà adde salis gemmæ q.s. & inijciantur,quoniã ad inferiora lac corruptum trahunt.

CAVSA.

Gal.lib.1. aphor.24. in comm.

SIGNA.

VICTVS RATIO.

Auic.ibidem

DE VIGILIIS.

CAP. XV.

ETSI modũ et rationẽ de somno infantibus cõciliãdo,capite proprio,libro secũdo huiusce artis,abũde docuimus,nihilomi

hilominus, quia ipsis infantibus insuetæ uigiliæ adeò intensæ accidunt, ut nec positio papillæ mamillarum in ore ipsorum, nec motus, seu agitatio in cunis, nec uocis modulatio, nec inuolucrum exquisita munditíes iuuent, & tollant uigilias ipsas, quia omninò modum excedunt, & præter naturam sunt, & rationem morbi assequi uidentur. Somnus enim, & uigiliæ utraq; modum excedentia morbus. Vigiliæ uerò haud quaquàm ipsis sunt assuetæ, ut qui maiori parte temporis dormiant, nisi fortè ob ipsam passionem fieri infantibus uigilias opinemur, quoniam somni abundantia ipsis maximè secundum naturam inest. Verum quia affectio ipsa diurno, & nocturno tempore perseuerat, latino potius excubiæ, quàm uigiliæ, & græco sermone παννυχίδες uocantur, & originem trahunt à nimia copia lactis, in uentriculo sumpti, cum nimia etiam assumendi auiditate. Quapropter stomachus oppressus, ità, ut digerere, & concoquere non possit, transmittit uapores crudos ad caput, qui uigilias, & pauores prouocant. Signa manifesta sunt, uigiliæ scilicet, & ploratus; Et quia in longis uigilijs biliosior redditur sanguis, & magis exsiccatur corpus. Propterea timendum de febre hectica. Aer igitur eligatur obscurus, potius ad calidum, & humidum, quà ad siccum, & frigidum uergens. Nutrix utatur in cibo ijs, quæ somnum inducunt, ueluti lactuca, summitatibus papaueris albi, & seminibus, & decoctionibus earum, et similibus, & uescatur melioris succi, & facilioris concoctionis cibis. Deindè, morbo perseuerante, si opus fuerit, ℞. corticum papaueris albi subtiliter cōtriti, unguenti populeonis an. drac. ij. olei rosati, lactis nutricis an. q. s. misce, & s. a. f. linimentum, & ex

Marginalia: Hip. lib. 7. aphor. 67. Gal. lib. 3. aphor. 24. — DESCRIPTIO MORB. — CAVSA. — SIGNA. — PROGNOSTICA. — VICTVS RATIO. — MEDICAM. RATIO. Auic. lib. 1. F. 3. doc. 1. c. 3.

& ex eo circa tempora, frontem, & commissuram coronalē infanti inūge, uel ℞ pulueris subtilissimi papaueris albi, amomi, aloes an. drac. ij. olei de lactuca, papauerini, an. q. s. ad dissoluendum, & incorporandum misce, et s. a. fiat linimentum, & locis prædictis inunge. Quidam uerò etiā exhibent opiata, prout de requie nicolai scrup. i. dissolutum cum lacte nutricis, sed animaduertant studiosi, quòd in omnibus hominibus humidum cerebrum est, at in infantibus humidissimū; propterea periculum est, ne exhibendo eis opiata, incurrant in epilepsiam, uel apoplexiam. Igitur melius, uel tutius est, ut nutrix bene regatur, alterando lac frigidis, & humidis, & idem pro cibo exhibendo ipsi infanti tanta quantitate, quantam stomachus ferre possit, & concoquere, inungendo, ut supra statutum est, quoniam sic tutò, & iucunde curabitur.

DE EPILEPSIA.

CAP. XVI.

SI infanti lac sugenti, detentio repentina mentis, & sensuum omnium contigerit, morbus ille, latine dicitur comitialis, seu regius, Græcè autem ἐπιληψία, cuius causa duplex est, uel ex intemperie ingenita cerebri frigida, & humida; Epilepsia enim plurimum accidit pueris ob eorum humiditates, uel ex aliqua externa, & accidentali causa, ueluti ex casu, & ab humore frigido, & crasso, à mala uictus ratione præterita, genito. Signa sunt mentis detentio repentina, ut dictum est supra, sine sensuum motu; cum spuma ab ore pro fluente; Et quibuscunq; morbi comitiales fiunt, ante puberta tem,

DEFINIT. MORBI.
CAVSA.
Auic. lib. 3. trac. 5. F. 1. cap. 8.
Gal. lib. 2. aphor. 45. in comm.
SIGNA.
Hip. lib. 5. aphor. 45.

PROGNOSTICA. *tem, mutationem accipiunt; quibuscunque autẽ uigesimo quinto anno fiunt commoriuntur. Propterea in infantibus, si recte curentur, bene est sperandum.*

VICTVS RATIO. *Vnde aer in primis omninò de uno in alium locum mutetur, & mutatio fiat ad siccum, & calidum, ut ipsius Hip. doctrinam obseruemus, dicentem. Quicunque iuuenes morbo comitiali laborant, mutatione maximè ætatis, & temporum, & locorum, & uictuũ quoque liberantur.* Hip.lib.2.aphor.45. *Nutrix igitur utatur cibo melioris succi, & facilis concoctionis, in quo comedere inter olera poterit betonicam, boraginem, saluiam, maioranam, petroselinum, & fœniculum, & flores betonicæ, boraginis, & saluiæ, & semina pæoniæ; inter aromata nuces muscatas, gariophyllos, zingiberum, cardamomum; inter fructus pyra cocta, amygdalas, & auellanas, & mala cydonia. Comedat carnes uitulorum, hædorum, & auium terrestriũ, ut perdicum, turdorum, alaudarum, phasianorum, et similiũ; comedat panem bene fermẽtatum, & satis coctum; Bibat aquam mellis, cum saluia decoctam; Euitet omnia alia olera, et uinũ, et acria, et caseosa, lacticinia, alliũ, raphanũ, porrũ, cæpã, legumina, cibos ex pasta confectos, carnes bubulas, ouillas, & suillas, & pisces omnes, non comedat ante digestionẽ, & fugiat cruditates, tã in ipsa nutrice, quàm in infante; Et animaduertendũ est, ne lac uitiatum sit, quod curari debet, secundũ eius uitiũ, eo modo, quo, suo loco declaratum est, in primo libro istius artis, qui legẽdus est scire uolenti.*

MEDICAMEN. RATIO *Infans uerò, ut indicatio istius curationis obseruetur, dum est in paroxysmo excitetur suffumigijs ex plurimis, uel ex ruta, uel ex galbano, uel assa fœtida, uel fricationibus. Posteà tẽpore quie-*

tis,

tis, quotidie, mane, ieiuno stomacho ei exhibeatur scrup. s. istius electuarij, uel etiam scrup. i secundum ætatis fortitudinem ipsius infantis; deinde statim admoueatur ipse infans mammillis nutricis, & earum papilla in ore, eius ponatur, ut simul cum lacte, deglutiat ipsum electuarium; quod sic conficito. ℞. granorum pæoniæ, subtilissimè contritorum, pulueris cardamomi an. scrup. s. nucis myristicæ, quam muscatam uocant, mithridatici electi drac. ij. mellis optimè despumati, parum misce, & fiat electuarium; posteà super commissurã coronalem ponatur aliquantulum istius pulueris; ℞. seminũ pæoniæ scrup. iiij. nucis myristicæ, cardamomi, gariophyllorum an. scrup. i. rosarum rubearum, coralliorum rubeorum, myrtillorum an. drag. i. misce & fiat puluis subtilissimus, & renouetur super caput infantis, tertio quoque die, & quando secundus ponitur puluis, remoueatur primus. Vel ℞. olei sesamini vnc. i. s. sacchari candidissimi vnc. i. contriti misce, quotidie sæpe post somnum de eo, ad lambendum, præbe cocleare unum, nec non post balneum, & fricationes, manè quotidie corpus ipsius infantis inungatur oleo chamæmelino calido. Prætereà Albertus Magnus laudat smaragdum, collo alligari ad arcendum proprietate occulta comitialem morbum. Laudo etiam ut collo suspendatur radix pæoniæ; nam de ipsa loquens Gal. inquit; Equidem uidi puellum quandoque octo totis mensibus morbo comitiali liberum, ex quo hanc radicem gestauit, ac posteà forte fortuna cùm, quod à collo suspensum erat, decidisset, protinus denuò conuulsione correptum, rursusque suspenso in locum illius alio inculpate posteà egisse, porrò

Alb. Mag. de mineralibus lib. 2. trac. 2. cap. 17.

Gal. lib. 6. de simpl med fac. cap. de glycissida.

uisum est mihi satius esse rursum, id collo detrahere, certioris experientiæ gratia, id cum fecissem, ac puer iterum esset conuulsus, magnam recentis radicis partem ex collo eius suspendimus, ac deinceps prorsum sanus effectus est puer, nec posteà conualsus est.

DE PARALYSI.

CAP. XVII.

DEFINIT. MORB. *Affectus ille, qui motum uoluntarium, & sensum in aliqua corporis parte, non autem in totum offendit, & impedit, & hoc consentientibus, & patientibus musculis, & neruis; A Latinis dicitur neruorum resolutio, & Græcè* παράλυσις; *& causa, ut plurimum in infantibus est humor lentus, & crassus resoluens neruos, & aliquandò accidit propter casum ex compresſione cerebri, & ex forti ligatura, uel ex aliqua percusſione, uel contusione. Verùm ubi sensus, & motus uoluntarius impeditur, & urina (quæ naturaliter ad lactis proprietatem trahit) ut plurimum uiridis, & tenuis, cruda, et pellucida percipitur, sunt huius ægritudinis manifesta signa. Et si paralysis citò non curetur, & annũ pertransit, contrahitur habitus morbi, & ac proinde immedicabilis; Et si membrum paralyticum extenuetur, aut minoretur, malum, quia non nutritur; superueniente uerò febre, aut tremore, bonum quia tunc fit expulsio, & consumptio, seu resolutio materiæ peccantis. Victus ratio statuenda est, eo modo, quo instituta est in capite præcedenti, de epilepsia, cum cibis assis, aridisq́. Mox nutrix sumat quotidie manè syrupum*

Gal. lib. de atra bile c. 5. circa finem.

CAUSA.

SIGNA.

PROGNOSTICA.

Auic. lib. 3. F. 1. cap. de para.

VICTUS RATIO.

RATIO

rupum istum, per dies septem continuos. ℞. oximellis simplicis, mellis rosati colati, syrupi de betonica an. unc. s. aquarum betonicæ, saluiæ an. unc. s. misce pro syrupo; deinde post syrupos sumat pilulas de agarico, Mesue scrup. iiij. cum syrupo de stæchade reformatas. Infanti autem ante balneum, quotidie manè iuncturæ paralyticæ inungantur ex oleis de costo, & de castoreo, & exhibeatur ei etiam scrup. s. pro qualibet uice, quotidie post balneum, per dies tres cõtinuos, & quinq; si opus fuerit, istius electuarij, cum lacte, eo modo, quo descriptum est, præcedenti capite, in sermone de morbo comitiali. ℞. pulueris mentastri, rosarum, cinamomi, mastícis, mei, phu, seu ualerianæ, ameos, doronici, zedoariæ, gariophyllorum an. scrup. i. sandalorum, ligni aloes an. drac. i. misce, & cum melle optimè despumato q. s. fiat s. a. electuarium; Nec non ablutio crurum infantis ex lixiuio decocto cum baccis lauri, & granis peoniæ confert. MEDICAMEN.

DE CONVVLSIONE.

CAP. XVIII.

CVM Neruorum, & musculorum citrà uoluntatem, uel in toto corpore, uel in parte, ad suam originem fit contractio, seu retractio, morbus ille à Latinis conuulsio uocatur, et à Græcis σπασμὸς, & tres sunt species conuulsionum, quæ græco sermone dicuntur ὀπισθότονος, una idest tensio ad posteriora ἐμπροσθότονος, altera idest tensio ad anteriora; & tertia τέτανος, idest æqualis tensio. Et quia conuulsiones facile infantibus accidunt, & præcipuè ijs, qui iam dentire incipiunt;

MORB. DEFINIT.

Gal. lib. 4. aphor. 57. in comm.

Hip. lib. 3. aphor. 25. Gal. ibidem in comm.

CAVSAE. Gal. lib. 4. aphor. 57. in comm.

cipiunt; Propterea de ea agere operæpretium est, quæ originem, & causam, uel à repletione, uel ab inanitione, trahit; omnes enim conuulsiones secundum ipsum Hip. fiunt, uel ex repletione, uel euacuatione partium, uidelicet neruosarum, quẽadmodum chordis sæpè rumpi, ex repletione contingit, & ex inanitione propter siccitatem; ueluti si ad ignem neruosa corpora admoueantur, uiolenter exsiccantur, & contrahuntur, ità & neruis humanis euenire solet. Verùm ea conuulsio, quæ in infantibus oritur, ob repletionem excitatur, uel ex deprauatione concoctionis, quæ tum ex dolore, & punctione dentium, tùm ex nimia attractione lactis ad nutritionem generatur, uel etiam ex imbecillitate neruorum, quæ humorum redundantiam facilè trahit, & illis sæpè contigit corpus crassum, & humidum, & dura aluus. Propterea facilè conuulsionibus capiuntur.

SIGNA.

Signa sunt ista; si tensio erit ad posteriora scapulis, caput adnectere uidebitur; si ad anteriora, in hoc, collum in anteriorem trahitur, & in posteriorẽ partem trahi non potest; si ab æqualitate, collum, & malæ rectè contrahuntur, & dentes utrinque hærere apparebunt, adeò ut neque annuere, neque renuere ceruix possit; sed immobilis cũ reliquo corpore existat.

Gal. lib. por rhet. 3. com. 69

Si à siccitate, uel inanitione fiat cõuulsio, signa sunt macies totius corporis, uel aliqua purgatio uiolenta præterita, conuulsiones enim ex inanitione, post sudores multos, uel uomitus, uel deiectiones, uel sanguinis eruptiones, uel inediam, uel uigilias, uel motiones tùm multas, tùm uehementes fiunt.

Gal. lib. 3. prognost. com. 34.

Nec non potissimum conuulsiones futuræ cognoscuntur, si partes in uultu peruertantur, aut dentes strideant, aut oculi crebrò moueantur, ac peruertan-

tur,

tur, sed in pueris sufficit, si tantummodo uigilent, si admodum metuant, si mente lugeant, ac aluus non deiciat. Prædicendum uerò est, infantes à conuulsione sicca non facilè corripi, propter abundantiam humiditatis, & si ab ipsa capiuntur, facile curantur, propter humiditatem, & facilitatem mutationis naturæ ad habitum. In febribus autem, lætales sunt conuulsiones, non lætales uerò, quæ febres antecedunt. Propterea in primis si conuulsio à repletione ortum ducit, aer eligatur uergens ad calidum, & siccum, uel à natura, uel ab arte, igne alteratus; nutrix fugiat animi perturbationes, otium, & quietem; Excerceat se bis in die secundum consuetudinem, manè, & serò ante cibum, aluus exoneranda est à fæcibus quotidiè sponte, uel alternis diebus, arte, clystere communi. Somnus nocturnus sit breuior solito, & fugiat diurnum post cibum, & uigilias superfluas, cibus deindè sit leuior solito, & caueat ab omni cibo frigido, unctuoso, & humido, & difficilis concoctionis. comedat panem bene' fermentatum, & biscoctum, & carnes potius assatas, quàm elixas, uitulorum, hædorum, turdorum phasianorum, perdicum, & omnium auium terrestrium, & similium, bibat aquam cum melle coctam, & caueat à uino, inter olera comedere poterit mentam, saluiam, petroselinum, & caueat ab omnibus alijs oleribus; inter fructus mala cydonia comedat, & nuces, & auellanas; Et seruata indicatione morbi, quæ perficitur, si in ipsa nutrice erit humorum præcipuè humidorum, & frigidorum abundantia, & fiat eorum purgatio hoc pacto, per

PROGNOSTICA.

Gal. lib. 4. aphor. 57. in comm.

VICTVS RATIO

MEDICAM. RATIO.

septem

septem dies continuos, sumat inferius scriptum syrupum, R. syrupi de stechade, mellis rosati colati, oximellis simplicis, an. unc. s. aquarum saluiæ, maioranæ an. unc. i. s. misce pro syrupo, deinde post assumptionem syruporum, statim in die sequenti mane per horas quatuor ante cibum, capiat infrascriptas pilulas, R. pilularum ex agarico, mesue, scrup. iiij. misce, & cum syrupo de stechade reformentur pilulæ v. & inaurentur, & in die, quo sumit pilulas ipsas, alia nutrix lactet infantem. Et ipse infans balneetur in mane, & præcipue cũ parte conuulsa, antequam lactet, ex aqua calida, decocta cum heliotropio; mox post ablutionem, irino oleo, aut cyprino, aut sicyonio calido inungatur affecta pars. Vel etiam alio modo, cum pinguedine ceruina calida, aut ursina, aut uulpina inungatur; Vel alio modo, R. olei moschellini unc. s. butyri dr. ij. terebinthinæ ceræ an. unc. s. pulueris mastiches, styracis, mirrhæ an. drac. iij. misce, & omnia in mortario bene agitentur, & s. a. f. linimentum. Verùm si conuulsio prouenerit à siccitate, uel inanitione tùnc aer debet potius uergere ad humidũ, & temperatè calidum, quàm ad siccum, & frigidum; Et uictus ratio in omnibus sex rebus non naturalibus, eo modo institui debet, & breuiter indicatio curationis uniuersa in humectando, & restaurando infantem consistit, Et si nutrix uel paucum, uel uitiatum lac habet, si fieri possit, alia lactet infantem; Mutatio enim ipsius lactis in isto casu mirum in modum confert. Sin autem nutrix curetur, & ei succurratur, secundum qualitatem indigentiæ, prout à nobis ostensum est, primo libro huiusce artis, ad quem se referat. Mox infans quotidiè balneetur ex lacte uaccino, aut ouillo tepido, aut cũ

aqua decocta cum folijs salicis, ordeo, uiolis, & rosis, & in ipsum balneum mora sit breuis, propter debilitatem uirtutis, et statim post balneum membra conuulsa ex oleo rosaceo, aut amygdalarũ dulcium liniatur, ne humiditas impressa exalet, & hoc continetur, donec sanitas recuperetur.

DE OCVLORVM SVFFVSIONE. CAP. XVIIII.

OCVLORVM affectio illa, quæ in infantibus, latino sermone, suffusio uocatur, & græcè γλαυκωμα dicitur, nihil aliud est, quam crystallini humoris in cæsium colorẽ mutatio, & morbus ipse infantibus accidit, ob oculorum eorum imbecillitatem, respectu aliarum ætatũ, duobus modis, uno, ex abundantia, & uariatione humorum, in eis contentorum, & adhuc concoctione carentium, et tunc albescunt oculi ipsi, color enim uariatur, ex uariatione humorum, & humores uariantur de ætate in ætatem. Quapropter in infantibus, crescente concoctione, oculi uirescunt, & glauci fiunt, sicut plantæ, nàm in principio cùm nascitur non est apparentis tincturæ; immò declinat ad albedinem; deindè ipsa cum digestione fit uiridis, & propter hanc causam, sunt oculi infantiũ glauci, & uarij, & huius quidem glaucedo fit secundum humiditatem; Altero modo, ex siccitate immodica prouenit, humiditatem ipsorum oculorum exsiccante, et in tenebricosum colorem oculos ipsos uertente, sed prout testatur Hip. Glaucedo à siccitate proueniens, in senioribus, ut plurimum, accidit; & hoc propter immodicam eorum siccitatem. Verùm glaucedo,

Aetius lib. 7. cap. 51. DEFINIT. MORB.

Aetius lib. 3. P. 3. tr. 1. cap. 34.

CAVSA.

Hip. lib. 3. aphor. 31.

AL. I AB CAVSAE.

O quæ

quæ à uarietate humorum, & redundantia in infantibus fit, ab aliqua ægritudine præterita, uel à mala uictus ratione, uel ab immodico fletu excitatur, cuius signa sunt albedo, aut uiriditas, aut color glaucus in oculo, & difficultas in uisu.

SIGNA.

PROGNOSTICA Aetius ibid.

Prædicere autem licet glaucedinem ex siccitate prouenientem, incurabilem esse. Aliam uerò à redundantia, & uarietate humorum, de qua nunc scribere statuimus in principio curationem suscipere.

VICTVS RATIO.

Victus ratio igitur instituatur, ad calidum, & siccum uergens, eo modo, quo in capite, de epilepsia, nutrici, statutum est; Indicatio autem curationis perficitur, si in omnibus sex rebus non naturalibus, tàm nutrix ipsa, quàm infans caueant ab humidis, & frigidis, & in ferculis fœniculum, & post cibum etiam semina eius comedant discutit enim, et uisum roborat; Et si oculi infantis, solo oleo antiquo sublinantur. Pro uiribus deambulare, etiam lentè fricare totum corpus infantis confert. Abstinere à balneo per aliquot dies præstat infantem, ne augeatur humiditas.

Aet. lib. 7. de resol. ocul. cap. 1.

MEDICA. RATIO.

Præstat etiam ex experientia, adurere auellanam, & in puluerem redactam, cum oleo permiscere, & uerticem infantis inungere; & similiter puluis corticum auellanarum confert. Vel fiat collyrium istud, R. acaciæ drac. i. pulueris gallarum scrup. i. misce, & cum aqua florum papaueris rufi q. s. fiat collyrium s. a. uel R. aloes drac. i. pompholygis lotæ dr. s. aquarum eufragiæ, rosarum, fœniculi an. unc. i. misce, & ex eo fiat destillatio in oculis, nàm ex eo etiam sæpè lippitudinem sanaui; testis est IOHANNES FRATA *Iuuenis nobilis Veronensis, lepidis moribus præditus, & musis amicus, qui postquã in Gymnasio ticinensi lippitudine correptus fuisset*

set

set,& Veronã cõualescẽdi causa redijsset,hoc solo collyrio,post debitã totius corporis purgationẽ,à me curatus fœliciter conualuit;cõfert etiam succus bengi,& succus corticum granatorum.

DE STRABISMO.

CAP. XX.

QVANDO Infantium oculi,cernere uolentes, distorti apparent, uel prout dicitur,in obliquum,detorquẽtur; græco sermone, uocatur hæc affectio στραβισμος, *& à Latinis strabismus; ij uerò; qui habent oculos distortos, græcè dicuntur* στραβος παραβλωπες, *& affectio ipsa modò ab humiditate,modò à siccitate musculorum bulbum mouẽtium, generatur. Signa, si ab humiditate oriatur affectio,erunt copiosa,narium,oculorum,& palati destillatio, et durities alui; si à siccitate,ut à febre,uel cõuulsione,aut epilepsia præterita, uel præsentanea, uel ab aliqua adustione faciei prout in quadam filia mea unius anni euenit, quæ igne,casu facie combusta,per aliquot dies,post sanationem,cum strabismo,uel distortione oculorum aspiciebat. quæ posteà oleo tantummodò rosaceo emollita, aliquoties fœliciter conualuit. Strabismus autem,seu strabositas,quæ est à generatione non sanatur,nisi in habitu corporis infantis ualdè humido; Et si recens est facilè curatur; si est ab humiditate uictus ratio in omnibus sex rebus non naturalibus instituatur, potius uergens ad calidum, et siccum,quã ad frigidum,& humidũ, unde sumitur istius morbi indicatio: frigidum enim inimicum est neruis. Mox*

MORB. DESCRIPTIO

CAVSAE. Paul.lib.3.c. de ocularijs 22 Auic.lib.3. F.3.tract.2. cap. 28.

SIGNA.

Auic.ibidem PROGNOSTICA.

VICTVS RATIO.

RATIO MEDICAMEN.

nutrici per horas quatuor antè cibum, exhibeátur pilulæ istæ, R. pilularum cochiarum, agarici præparati an. scrup. ij. misce, & cum melle rosato reformentur pilulæ v. & inaurentur. Die uerò sequenti oculi infantis fomentētur ex decoctione rerum, & herbarum anodynarum, cū spongia, deindè inūgantur oleo chamæmelino calido, simul cum pauco croceo misto. Si uerò à siccitate prouenit, contrario modo indicatio nos monet, cum humidis enim, & calefacientibus moderatè instituatur uictus ratio; Si ab aliqua ægritudine per cōsensum, ueluti à conuulsione suboriatur strabismus, tunc animaduertant studiosi, quòd ipsa ægritudine soluta, sanabitur etiā strabismus ipse. Et si per adustionem oleo rosaceo tantummodò, uel è luteis ouorum illinendæ sunt partes oculorum, & sanabitur. Verùm si à generatione erit strabismus, tunc transferatur infans quotidie in locum obscurum, in quo accendatur lucerna, & ponatur in parte opposita strabismi, adeò ut infans laboret semper in eam cernendo. Prætereà ligetur filum rubrum cum re, quæ opponatur parti strabismi, aut suspēdatur aliquid rubrum, apud tempus appositum, adeò ut faciliter uideat illud, uel apponatur larua, seu persona fronti ipsius infantis, adeò ut rectè per eam aspiciat. Ad punctionem autē, & ardorem oculorum. R. albuminis unius oui, aquæ rosaceæ, olei rosacei, an. unc. i. misce, & omnia simul benè agitentur, & inunge, necnon albumen tantum oui, & aqua rosacea sola mirum in modum præstat.

Auic. ibidem

DE PALPEBRARVM CRASSITIE, ET PILORVM CASV. CAP. XXI.

CVM infantis præter naturam coperturæ, seu palpebræ oculi crassescunt cum aliqua caliditate, & rubedine, casuq́ pilorum, arabicè id uocatur silac, & græco nomine dicitur πτιλωσισ causa est humor crassus, & salsus, ptilosis enim palpebrarum est in callum indurata crassities rubēs, quã magna ex parte capillorum defluuium comitatur; & quandoq́ accidit coperturæ oculi infantis silac ex fletu; Nec noc silac quidem est crassities in palpebris proueniēs à materia grossa, mala, corrosiua, salsa, baurachia, propter quam rubeæ fiũt palpebræ, & cadunt pili palpebrarum, & adducit ulcerationem partium, quibus fixi sunt pili palpebrarum, & sequitur eam corruptio oculi, & plurimum accidit successione ophthalmiæ, & quia hæc affectio inuenitur aliquandò recens; aliquandò inueterata. Propterea in infantibus non potest esse nisi recens. Igitur uictus ratio instituatur nutrici ad siccum, et frigidum uergens, & calidum, & humidum fugiat, ut istius affectionis perficiatur indicatio: caueat à uino, ab oleribus, à leguminibus, à piscibus, ab aromatibus, à salsamentis, ab allijs, à cæpis, à porris, à flatuosis, à crassis, unctuosis, & humidis; bibat aquam coctam cũ seminibus coriandrorum; comedat panem benè fermentatum, & biscoctum, carnes assatas, uitulorum, pullorum, gallinaceorum, & auium terrestrium; exercitationi incumbat; caueat à perturbationibus animi, & à somno diurno, post prandium, & aluus quotidie deijciat, tàm in ipsa, quàm in infante, uel sponte, uel arte, Et omni studio.

DESCRIPTIO MORB.
Auic. lib. 2. F. 3. doc. 1. c. 3.
CAVSA.
Paul. lib. 3. c. de ocularijs. 22.
DEFINIT. MORBI.
Auic. ibidem
Auic. lib. 3. F. 3. tract. 3. cap. 3.
SIGNA PROGNOSTICA.
VICTVS RATIO.

dio, & diligentia conuenit prohibere ne infans ploret, fricationibus incumbat, et caueat à balneo; Et si lac peccatum habet in crasſitie, uel aliquo alio modo, curetur, ſecundum artem à nobis, in primo libro, explicatam; Infantis uero palpebiæ ſuccus ſolani commendatur. Nec non palpebris ipſis, quotidie poſt fricationem infantis, renouetur; & applicetur hoc emplaſtrum ℞. lentium decoctarum cum aqua roſacea, pulueris portulacæ an. unc. i. albuminis unius oui, olei roſacei q. s. ad incorporandum miſce, & s. a. fiat emplaſtrum, & utere; Et ſi tumor in palpebris euenerit, cum aliquo dolore, tunc fomentationes calidæ, ex decoctione rerum, & herbarũ anodynarum cum ſpongia, & inunctiones ex roſaceo tantummodo præſtant.

RATIO MEDICAMENT. Auic. ibidem

DE PRVRIGINE PALPEBRARVM.

CAP. XXII.

DESCRIPT. MORB. PALPEBRARVM Regioni infantis contingere ſolet etiam quidam pruritus, ueluti ſcabies, quã græci ψωροφθαλμίαν uocant; qui morbus, ex ſalſo, nitroſoq; humore ducit originẽ.

CAVSAE.

SIGNA. Paul. lib. 3. de ocularijs cap. 22. parte propria. Signa ſunt pruritus, & ſcabies. Et prædicere conuenit, ſi pruritus, & ſcabies ipſa (prout in infantibus, ut plurimum contigit) in ſanguine, uel pituita, uel bile flaua peccant, faciliorem curationem admittere, quàm ea, quæ ex commiſtione atrabiliarij humoris gignũtur.

VICTVS RATIO. Victus ratio ſtatuenda eſt cum humidis, & infrigidantibus; ſi pruritus ab humore ſalſo, nitroſoq; cauſam trahit, à quo ſumitur indicatio; unde

nu

nutrix caueat à uino, ab omnibus oleribus, præter spinachiā, lactucam, & atriplicem, caueat ab allijs, cœpis, porris, raphanis, salsamentis, & ab aromatibus omnibus, à crassis, uiscosis, & digestione duris; bibat aquam tum seminibus coriandrorum coctam, aut iura carnium; comedat panem benè subactum, fermentatum, & satis coctum, & carnes boni succi, & facili, concoctionis; exerceat se secundum consuetudinem; caueat à somno diurno, & à perturbationibus animi; aluus deijciat quotidiè, & infans balneetur post fricationes; deindè palpebris ipsis affectis fiant medicationes istæ R. lenticulæ, & rosarum an. M. i. pulueris florum chamæmeli, parietariæ, rosarum an. drac. ij. aloes drac. i. uini dulcis albi q.s. ad incorporandum misce, & fiat cataplasma, & ad palpebras adhibe: Vel R. aloes, psylli, an. drac. i. s. & ligentur in panniculo, mox infundantur in aqua q. s. per noctem; deindè parum lento igne, simul calefiant, posteà fiat fortis expressio, & coletur, de qua colatura tepida, manè, & serò, ablue palpebras. Quòd si lachrymæ inuoluntariæ suboriantur, inunctione præmissa tolluntur, & constringuntur. Verùm si pruritus prouenerit ab aliquā mistione, atrabiliarij humoris, uictus ratio in omnibus sex rebus non naturalibus instituatur ad calidum, & humidum uergens tantummodò, quoniam medicamentorum ratio præmissa conuenit.

Paul. ibidē. MEDIC. RATIO.

DE

DE DOLORE AVRIVM.

CAP. XXII.

DEFINIT. MORB. Gal.lib.3.de comp. med. loc.loc.c.1. CAVSAE. Auic.lib.1.F 3.doc 1. c.3. SIGNA.

AVRIVM etiam dolor accidit infantibus aliquando, qui græco nomine dicitur ὠταλγία, & nihil aliud est, quàm tristis, at molesta auris sensatio, re de repente, ac uiolenter simul, & uehementer imprimente facta, et generatur, aut à uentositate, aut ab humiditate, aut à frigiditate, aut ab apostemate, ueluti signa indicabunt, tùm ex loquela infantis, si loqui cœperit, tùm ut si à flatibus proueniet ab aurium sonitu, claré, & tinnitu, & dolore tensiuo, non grauante, percipietur; Et si ab humiditate, à commotione interna indesinente, & dolore cum grauedine, & exitu ipsius humiditatis dignoscitur, & quia dolor est apud cerebrum, propterea statim succurrendum est, nè ex fluxione humorum ob doloris causam, ad locum affectum generatur apostema; nam eo in casu periculum mortis imminet.

PROGNOSTICA.

VICTVS RATIO.

Propterea aer eligatur ad calidum, & siccum uergens; nutrix excercitationi incũbat; somnus sit consuetudine breuior; caueat à diurno post cibum, & à perturbationibus animi; Aluus quotidie subducatur uel sponte, uel arte, tam in ipsa, quam in infante; caueat ab aqua, ab omnibus oleribus, à fructibus, à leguminibus, à piscibus, à uiscosis, ab humidis, à crassis, & ab omnibus flatum, & humiditatem parientibus; Bibat uinum satis maturum; panem comedat optimè subactum, & coctum; carnes facilis concoctionis, & boni succi, & fercula cum aromatibus cocta, quæ flatum discutiunt, prout cum pipere parumper contuso, & non contrito, uel cum cinnamomo, aut

RATIO MEDICAMEN.

zin

zingibere. Posteà infantis aures à sordibus, in primis, quotidiè, semper, antè medicationem, expurgētur, mox medicandus est dolor auris à uentositate, & humiditate, ut indicatio demōstrat cum calidis, & siccantibus, ut ex licio, & origano, & sale tabarzet, scilicet albo, trium coctorū, & ex lentibus, & myrrha, & ex seminibus colocynthidos, & sauinæ, quodcunq; eorum fuerit coquatur in oleo, et in ipsas guttatim instilletur. Et animaduertant studiosi, ut oleum non sit nimis calidū, uel frigidum; sed tepidum; & antequā instilletur, aures prius expurgentur ab alio primo oleo, & sit in parua quantitate, & non trahat multam moram in aure. Nec non quia omnis curatio per eius causæ ablationē perficitur, ablata n. causa, tollitur effectus. Icircò si dolor à solo flatu oriatur, tunc ex cymini, anisorū, spicæ nardi, myrrhæ, ac olei chamæmelini, seu amygdalarū amararum, decocto guttā unam in aures infundito. Si uerò ab humiditate sola proueniat dolor, Auic. ibidem *lana in melle, et uino mistis, cum modico aluminis, aut croci, aut minima quantitate nitri, inungenda est, & auribus inijcienda, & est, cum sufficit, ut lana in uino pontico, aut in quo parum croci sit mistum intingatur, & in aures inijciatur; ueluti ℞. uini, mellis, an. unc. i. aluminis contriti, nitri, croci, an. drac. s. misce, et omnia simul unà leui ebullitione bulliant, in qua posteà decoctione tepida, uel lanam prius infusam, et madefactā, specillo inuolutā, auribus imponito; si uerò dolor fuerit à frigiditate aeris, ut indicatio nos docet, ex calfacientibus* Gal. ibidem *tū in uictus, tū in medicamētorū ratione curatur; dolor autē* Paul. ægin. lib. 3. cap. 23 *auriū à frigiditate, calefacientibus curabitur præsidijs, ut oleo rutaceo, & laurino. At si dolor uehemens suboriatur, conce-* Gal. lib. 3. de comp. med. loc. loc. c. 1.

Auic. lib. 1. F. 4. cap. 8. Aet. lib. 6. cap. 8 o. Paul. ægin. lib. 3. cap. 23

dantur, & admittantur ſtupefacientia medicamenta: auctoritate Galeni, & Auic. & Pauli, & Aetij, nihilominus quia in adultis (mea quidem ſententia) intelligunt; Suadeo ut ſtudioſi in infantibus omninò caueant à ſtupefacientibus; non .n. leue indè periculum cerebro, quod auditorio neruo uicinũ eſt, imminet. Vlterius ſi dolor fiat ex inflammatione, cũ in infante nullum ex antiquis uiderim, qui de ipſa curatione, uerbum ullã faciat; arguo in infantibus rarò, aut nunquã morbum ipſum contingere; propterea de ipſa curatione hic pertractare operæpretium non eſt; nihilominus ſi caſus euenerit, Gal. lib. 3. de comp. med. ſec. loc. c. 1. *optimum ad eam pharmacum unguentum nardinum, cum exiguo baſilico, appellato pharmaco, infunditur, cõmagenum quoq; aptum eſt, & ex adipibus pharmacũ. Sed in hoc animaduertant ſtudioſi, ut in caſu apoſtematis, repercuſiua non adminiſtrent, ne materia intrò petens cerebrum offendat, & infantem interficiat.*

DE AVRIBVS VERMINOSIS.

CAP. XXIIII.

DESCRIPTIO MORB. Auic. lib. 1. F 3. doc 1. c. 3 CAVSA.

INTERDVM ex aure infantium uentriculi exeunt. Quapropter morbus ipſe à Latinis auris uerminoſa appellatur; græco uerò ſermone σκωληκωδης, & cauſa procul dubio eſt humiditas putreſcẽs, quæ in infantibus abũdat, præſertim in cerebro. In ætatibus enim talia contingunt paruis. & nuper natis puerulis ulcera, quæ apthæ uocãtur, uomitus, tuſſes, Hip lib. 3. aphor. 24. *uigiliæ, pauores, umbilici, inflammationes, auriũ humiditates;* Gal. ibidem in comm. *Et quoniã à natura aliena eſt expurgatio, humiditatũ ſcilicet per aures, undè mirum non eſt, ſi humiditas ipſa, eo in lo-*

eo facilè putrescit, cum ibi fluit, & sic facilè ex ipsa putredine uermiculi ipsi generantur. SIGNA manifesta sunt. Propterea quòd in auribus ex humoribus saniosis, & mordacibus dolor excitatur; & quia aurium dolor acutus cũ febre continua, ac uehementi difficilis est; periculũ enim delirij, abolitionisq́ imminet; statim deueniendum est ad curationem, quæ secundũ indicationem perficitur. Quantum ad uictus rationẽ eo modo, quo declaratum est, capite præcedenti, de aurium dolore. Verùm quod ad rationẽ medicamentorũ attinet, quæ scripta sunt in ipso præcedenti capite pariter conueniunt; Indigemus enim moderatè exsiccantibus, & excalfacientibus; præterea cum coto prius specillo obuoluto, & sic in aure sæpè immisso, tentandum est humiditatem ipsam fluentem educere, & exsiccare. Et si præmissa non suffecerint: ℞. uini stypti ci ℥. ij. croci dr. i. misce, & calefiant, mox cotum intinctũ in aure imponito; vel ℞. olei chamæmelini, amygdalarum amararum an. ℥. s. croci drac. i. misce, & guttam calefactã in aure, cũ coto immitte; Et si sanies, uel humiditas, instar sanguinis ex auribus fluxerit, tunc ℞. olei de canabel, olei irini an. ℥. s. misce, & ex eis prius aurem à sanie, & humiditate exsiccata, gutta bis, aut ter in die instilletur, uel ℞. terebinthi, mellis an. ℥. i. misce, & in aurem immittito.

SIGNA. Gal. lib. 3. de comp. med: sec. loc. c. 1 Hip. lib. 3. prognost. tex. 15. PROGNOSTICA.

VICTVS RATIO.

MEDICAMEN. RATIO

DE STERNVTATIONE.

CAP. XXV.

CVM inter ægritudines infantiũ numeretur etiã sternutatio, de ea pertractare operæpretiũ est, quæ à Græcis uocatur πταρμός, & quemadmodũ tussis pulmonem expur-

Auic lib. 1. F. 3. doc. 1. c. 3 DESCRIPT. MORB.

Gal.lib.2.de sympl. caus. cap.4. gat, ita & sternutatio nares, et cerebrum expurgare uidetur.
Gal.ibidem sternutationes enim (si tamen ex catarrho non fiunt) maximum remedium capitis halitu repleti sunt; nihilominus causa
Auic.ibidem ipsius sternutationis est præter naturam; & Auicenna in isto
CAVSAE. casu, duplicem causam affert. Vnam ex apostemate in cerebro: Alteram uerò sine apostemate, quæ, ut plurimum est à
SIGNA flatu, seu impetu flatuoso. Signa facile innotescunt; iccircò
Gal.lib.5 aphor.35. in comm. dicendum est; sternutationem, quæ sine destillatione catarrhi est, in omnibus morbis saluberrimum signum esse, quia naturā ostendit, quæ prius obstupuerat, excitari, & reuiuiscere, & propriarum meminisse motionum, & facultatum robur, &
PROGNOSTICA. conualescentiam denotat. Quantum uerò attinet ad sternutationē, quæ cum cerebri destillatione fit, sequenti capite declarabimus: Nihilominus impetu sternutationis copioso uenæ, & arteriæ aliquandò rescinduntur. Propterea cū de apostemate cerebri, iam propositum sit, cuius sternutatio, ablato apostemate ipso, tollitur, reliquum est, ut tantummodo de ipsa sternutatione à flatu, sine destillatione catarrhi, curationē
VICTVS RATIO. perstringamus, quæ perficitur, si uictus ratio instituatur in omnibus sex rebus non naturalibus, ut indicatio istius affectionis demonstrare uidetur ad frigidum, & siccum uergens; & nutrix caueat ab aere humido, & calido, à somno diurno, aluus exoneretur quotidie, exerceat se secundum consuetudinem, et in infante caueat, ne post lactationem diurno tempore, post spatium horarum duarū dormiat. Caueat à uino, & ab aromatibus, ab allijs, cæpis, porris, raphanis, & à cibis salitis, grossis, uiscosis, humidis, flatuosis, et difficilis concoctionis, & mali succi: Bibat aquam ordeaceam, comedat panem satis coctum

ctum, & carnes boni succi, & facilis concoctionis, & cœna sit leuior prandio. Infans deindè manè ante lactationē, postquā è uentre excremēta secreuit, leniter fricetur; deindè frons eius oleo rosaceo omphacino, simul cum unius oui luteo admisto, & benè conquassato inungatur; Vel R. pulueris portulacæ, aut eius succi, cucurbitæ, aut eius succi an. unc. s. farinæ ordei drac. iij. olei rosacei omphacini q. s. ad incorporandum misce, & f. emplastrum, & fronti applicetur: vel R. olei de salitibus, de nenuphare an. unc. i. albuminis unius oui, misce, & panniculi infusi fronti; & temporibus applicetur: vel R. pulueris rosarum, sandalorum, sanguinis draconis an. dr. i. aquæ rosaceæ unc. ij. misce, & infusi panniculi fronti, & temporibus adhibeantur: Capiti etiam irrorationem ex aqua calida, ante lactationem admoue, uel in utraq; parte oleum amygdalarum dulce infundito, & si infanti aluus astricta sit, suppositorijs ex melle, & hiera, uel sale gemma, confectis, lubrica fiat, & si præmissa non suffecerint, tunc R. pulueris mastiches, thuris, mirrhæ, sanguinis draconis an. dr. s. albuminis unius oui, misce, & omnia simul benè conquassentur, posteà panniculi infundantur, & fronti applicentur, uel in utranq; aurē, oleū amygdalarū amararū, infundito: vel suffumigia ex thure, & gariophilis, uel spongia marina naribus admoue. RATIO MEDIC.

DE DESTILLATIONE ET CATARRHO.

CAP. XXVI.

ETSI hactenus inter approbatos scriptores, nullū inueni, qui de destillatione infantiū scriptū aliquid reliquerit, nihilo

Gal.lib.3.de sympt. cauſ. cap.4. nihilominus experiētia ductus, curationē ipſã paucis perſtrin

DEFINIT. MORBI. gere tētabo. Propterea cũ morbus ipſe nihil aliud ſit, quàm ſuperabũdantis humoris ex capite fluxio in partes ſubiectas, à Latinis dicitur deſtillatio à Græcis uerò καταῤῥοος qui tria, ratione loci affecti ad quē uergit, ſortitur nomina; his duobus carminibus à Bernardo quodam breuiter declarata.

Dum fluit ad pectus, dicetur rheuma catarrhus,
Ad fauces branchos, ad nares dico coryzam;

CAVSAE. Nec non, & branchos alio modo dicitur raucedo, & coryza, grauedo; Cauſæ iſtius ægritudinis, ut plurimũ ſunt in infantibus, aut ueſtimentorũ, coopertoriorumuè mutatio, aut ſubitis

Hip.lib.3.aphor.5. dijs ſolis, lunæq́; ſtatio, aut (ut breuiter eas abſoluã) ſola mutatio aeris, ut frigiditas, & caliditas, & præcipuè, ſi uenti meridionales flauerint, ſua enim qualitate caput grauant, et cerebrũ replent, mox à caliditate; quemadmodũ in collibus niuē liquefacit ſol, ità, & cerebrum extenuatur, ac diſſoluitur: & à frigiditate cerebrum ipſum (ueluti à manu ſpongia aqua imbuta) comprimitur, & excrementa per deſtillationem ad inferiora compelluntur. Propterea in præſenti capite de deſtillatione, quæ ad nares, & ad palatum currit, & ſternutationem excitat, & grauedo, aut coryza uocatur, nunc agere decreuimus; De ea uerò quæ fluit ad pectus, & tuſſim prouocat, ſcribemus in ſequenti libro, capite proprio.

SIGNA. Paul.lib.3. cap.28. Signa quandò ex caliditate deſtillationem concipiunt, ijs, qui laborant, ſunt hæc, particulæ incaleſcunt, acris, tenuiſq́; humor, tùm per nares, tùm per os deſcendit, facies rubeſcit, & naſus.

Hip.lib.2. prognoſt. tex.49. Et qui ex frigiditate ijs frons, & caput undiq; diſtēditur, meatusq́; atmoides dicti clauduntur, & in principio ſæpè ſternu

tatio

tatione corripiuntur. Prædicendum est deindè grauedines, PROGNOSTICA.
& sternutamenta per omnes morbos, qui in pulmone fatigēt praire, & subsequi malum esse; cerebri enim malam intemperiem, et capitis repletionem denotant, ex quibus facile in scotomiam, & uertiginem ægrotantes incidunt. Et desumpta VICTVS RATIO.
indicatione istius ægritudinis ab ipsis signis, si destillatio fuerit à materia calida, tunc uictus ratio instituatur ad frigidum, & siccū uergens, prout institutum est capite præcedenti, de sternutatione. Si uero fuerit ab intemperie frigida uictus ratio in sex rebus non naturalibus statuenda est ad calidum, et siccum uergens, uitando tàm in aere, quàm in cibo, & potu, somno, & uigilia, ea omnia, quæ infrigidant, & humectant; exercitationi incumbat, & aluus tam in nutrice, quā in infante, quotidie deijciat. Quantum uerò ad curationem, opus naturæ relinquendum est: nam si rectè uictus ratio instituatur, facillimè morbus ipse curationem in infantibus admittit, & haud quaquā destillatio, aut sternutatio in similibus (nisi aliud indicetur) est constringenda. Verum enimuerò post MEDICAMENT. RATIO.
concoctionem ipsius catarrhi, quem, cesſante destillatione, per cipies, tutò exhibere infanti poteris, ad expurgandum caput, & pectus dr. i. agarici præparati, aut in paruis pilulis cū melle, aut saccharo rosato, exhibitis.

DE RIMIS LABIORVM.

CAP. XXVII.

DE Rimis papillarum mammarum nutricis iā scriptū est in primo libro, quæ ῥαγάδες, seù διαφυάδες græce

uocantur, & eandem causam habent à siccitate cum ijs, quæ labijs contingunt; nihilominus differunt in hoc, quòd post coryzam, seu grauedinem, propter narium uicinitatem, ex fluxione, & destillatione catarrhi acuti, & calidi, rimæ ipsæ in labijs excitantur. Vndè labia, & nares intumescunt, & scinduntur, & aliquandò etiam excitantur à uentis frigidis, propter earum siccitatem. Succurrendum statim est, quoniã infans cum labijs sic malè affectis, cum maximo suo dolore, & difficultate lac è mammis emulgere, et papillas labijs constringere non poterit, undè malè nutrietur. Indicatio curationis autem, si causa post coryzam ortum ducat, perficitur, cum ratio uictus potius declinet ad frigidum, & humidũ, in omnibus sex rebus non naturalibus, quã ad calidũ, & siccũ. Et si labia infantis inungantur quotidiè bis, uel ter cum isto sequenti unguento ℞. adipis gallinæ, hædi an. ℥. s. succi pomorum dulciũ ℥. ij. farinæ ordei drac. ij. olei rosacei q. s. ad incorporandum misce, & s. a. fiat linimentum. Verùm si causa à sola siccitate, ut à uentis ortum ducat, tùnc ratio uictus, et medicamentorum, quæ descripta, & constituta est libro primo, capite de rimis papillarum mammarum, nutricis, conuenit; ad quod ueniendum est.

DESCRIPTIO MORB. — SIGNA, CAVSAE. — PROGNOSTICA. — VICTVS RATIO. — MEDICA. RATIO.

DE GINGIVARVM PRVRIGINE EX DENTIVM PRODVCTIONE.

CAP. XXVIII.

IN Infantium dentitione, quæ prorumpentibus dẽtibus fit, circà mensem ferè septimum, uel undecimum, ut à nobis declaratum est libro secundo huiusce artis, affectio fit, quæ à La

Paul. lib. 2. cap. 9.

à Latinis dentitio, uel dentium productio; & à Græcis dicitur ὀδοντοφυΐα, & nihil aliud est, quàm gingiuarum mordicatio, & acuitas, & bifariam diuiditur. Vna, quæ dicitur gingiuarum prurigo à Latinis; & à Græcis ὀδαξισμός, & nil aliud est, quàm pruritus quidam cum exigua quadã molestia. Altera uerò est ipsa dentitio dolorifica cum mordicatione, & gingiuarum acuitate. Causa est acuitas dentiũ, quæ pungit gingiuas, propter pruriginem in gingiuis, haud quaquã dentes adhuc apparent; in dẽtitione uerò dolorifica, et tumor, & dentes aliquandò apparent. Et periculum est ne infantes ipsi incurrant in febres, conuulsiones, & alui profluuia. Et maximè cum caninos edunt dentes, qui uulgò ab oculis uocãtur, ualdè timendum est; In prouerbio enim dici solet. Donec ab oculis non sunt editi dentes, de filijs genitores non sunt gaudentes. Et infantibus, quibus in dentitione aluus ualdè lubrica est, & bene concoquunt, minus conuelluntur, quã quibus modicè. Et quibus in dentitione febris acuta accedit parum conuelluntur; Et quicunq; dentientes pinguiores manẽt, & altiore somno utuntur, periculum est nè conuulsione corripiantur; At non omnes in dentitione conuulsi moriuntur; sed multi etiam seruantur. Qui hyeme dentiunt si in ijs cætera alioqui rectè se habent, liberantur; qui cùm tussicula dentiũt, tardius dentes producunt. Et si ipsa dentitio tarda est, magis dolet, breuiori uerò tempore minus. Propterea tentanda est, omni studio, ut breuior, et facilis fiat, hoc pacto; Si nutrix uescatur cibo melioris succi, & facilioris concoctionis solito; et in alijs rebus non naturalibus, si uictus ratio uergat ad calidũ, & humidum, deijciente quotidie aluuo; Et si à balneo subla-

Auic. lib. 1. F. 3. doc. 1. c. 3.
DEFINIT. MORBI.
Hip. lib. 3. aphor. 25.
Gal. ibidem, in comm.
CAVSA.
SIGNA.
Hip. ibidem
PROGNOSTICA.
Hip. de dentitione.
VICTVS RATIO.
Auic. ibidem
Paul. ibidem

MEDICATIO. *tus infans gingiuæ digitis assidua fricatione premantur; Et ex adipe gallinæ, & leporino cerebro inungantur. Et fomentationibus ex decoctione rerũ, et herbarum anodynarum, tum spongia infusa fomententur, uel ex oleo liquefacto cũ modica cera inungantur, aut melle, butyro admisto. Ad tollendum uerò dolorificam pruriginem, seu dentitionem, cauendum est ne infans comedat res duras, & nutriendus est uberiori cibo, ut facilius natura ab uberiore nutrimento iuuata dentes producat, quotidiè balneandus est, & urgente dolore ex oleo dulci calido irrorationem in eius capite infundere conuenit, & fomentationem ad maxillas ex uino albo calido cum spongia; & in aures instillandum est oleum chamæmelinũ, & amygdalarum dulcium, tepidum; caro etiam salsamenti ueteris lenit. Cerebrum etiam leporis attritum, & esum utile esse dicimus, pueris dentientibus, capite uidelicet toto elixo, ut fieri solet. Et si dolor uehementior fiat, tùnc liniantur gingiuæ dolentes ex succo solatri, cum oleo rosaceo calefacto. A proprietate etiam ibidem cõmendat Auicenna lac caninum; et Mesues medullam caballinam.*

Gal. lib. 11. de simpl. med. fac. c. proprio.

Auic. lib. 3. F. 7. c. 16.

DE GINGIVARVM ABSCESSIBVS EX DENTIVM PRODVCTIONE.

CAP. XXVIIII.

DESCRIPT. MORB. ANTEQVAM oriantur infantium denticuli, quandoq; tubercula quædã in gingiuis iuxta dẽtes nascũtur, quæ

CAVSAE. Græci παρουλίδας uocãt, & hæ accidũt facilè infantibus, ob alimẽti cruditatẽ, qua ualdè abũdant propter dolores, et uigilias, à quibus cõtinuè uexãtur in generatione dentium, tùm quia

Gal. lib. 5. aphor. 25. in comm.

nu

neruosæ partes nondum satis ualidæ sunt, tùm etiam propter eorum crassitiem, & aluos duras, & inditia oculis manifesta insunt, & facilè suppurantur abscessus ipsi, nisi soluātur, statim adhibitis opportunis remedijs. Indicatio curationis perficitur circa uictus rationē, quemadmodū instituta est capite præcedenti de prurigine gingiuarū. Verū circa rationē medicamentorū, præstat in primis, quotidie semel tantū, in mane, stomacho ieiuno, infantē fricare, & balneare, & caput eius mox ex decoctione ista calida irrorare. ℞. florum chamæmeli, meliloti, pulegij, anethi, thymi, rosarū, maioranæ an. M. i. bulliāt omnia in ſ. q. aquæ cōmunis usq; ad tertias, postea colētur, & usui seruetur, & ex ipsa irroretur; resoluit enim humores descendentes ad gingiuas, & confortat cerebrū. Deinde bis, aut ter in die gingiuæ molliter digitis à nutrice cōprimātur, ut tuberculorū humiditas ex cōpressione facilius discutiatur. Postea ℞. olei chamæmelini, mellis, terebinthinæ an. drac. ij. omnia simul misceantur, & s. a. fiat linimentum, ex quo calefacto, gingiuæ, et tendines inungantur; etenim ex oleo chamæmelino, lenitur dolor, ex melle fit abstersio, & exsiccatio humorum, & ex terebinthina fit resolutio. PROGNOSTICA. VICTVS RATIO. MEDIC. RATIO.

DE SVPERFLVA CARNE EX DENTITIONE ORTA. CAP. XXX.

EX Causis dentitionis prædictis in capitibus præcedentibus, in extremo molari dēte, infantibus oriri solet etiam pauca quædā caro superflua, quæ græcè uocatur ἐπῶλις ex qua interdū excitātur dolores, et febres, & inflammatio ipsius loci affecti. Propterea cum signa apparuerint tū ex carne ipsa CAVSAE. DESCRIPTIO MORB. PROGNOSTICA. SIGNA.

excrescente, tùm ex fluxione humoris copiosa ad os; tunc uictus ratio nutrici in omnibus sex rebus nō naturalibus est statuenda eo modo, quo in capite de prurigine ostensum est, & caueat à uino, & cibus sit consuetudine leuior, & facilioris cōctionis, & melioris succi. Curationem autem secundum medicamentorum, & indicationis rationē perstringere oportet, hoc pacto, ℞. amyli drac. ij. aquæ rosaceæ unc. i. pulueris tragacanthæ drac. i. misce, et ex eis caro ipsa leniter fricetur, lentes decoctas infanti etiam ad masticandum exhibe, & ex ipsis lentibus excorticatis fiat etiam cataplasma, et circa maxillas apponatur, ex linimento etiam ex ipsis lentibus, parato in mortario, gingiuas inunge; nam exsiccat, & prohibet excrescentiam carnis, & generationem uesicularum, quæ sæpè oriri solent eo tempore; Vel alio modo, ℞. uini granatorum, succi cidoniorum, diamoron an. dr. ij. & ex eis gingiuas frica; Vel ℞. succi portulacæ, plantaginis, lactucæ, diamoron an. drac. ij. misce, & frica.

MEDICA. RATIO.

DE VESICVLIS GINGIVARVM.

CAP. XXXI.

MORBI DESCRIPTIO. CAVSAE. SIGNA. PROGNOSTICA. VICTVS RATIO.

Si uesicula, quæ græcè dicitur κυστίδιον, pariter oriatur in gingiuis infantium, ex causis prædictis, capitibus præcedentibus de dentitione, cum signa satis innotescant, et affectio sit facilis curationis, ad curationem ipsam breuiter deueniendum est, quæ perficitur quantum ad uictus rationem, eo modo, quo ostensum est, capite de prurigine, quantū uerò ad medicamentorum rationem, etiam eo modo, quo declaratum est capite præcedenti de carne superflua ex dentitione. Verum

enim

enimuerò præter ipsa remedia, ista sic curationi inungito R. farinæ milij drac. ij. pulueris rosarum rubearum drac. i. aquæ rosaceæ, olei omphacini an. drac. i. s. sacchari albissimi drac. ij. misce pro linimento & f. inunctio uesiculæ. Vel R. pulueris myrrhæ, croci an. dr. i. mellis drac. iij. misce, & inunge; nam exsiccat, & abstergit. Si uerò oriatur uesicula ex defectu lactis corrupti nutricis; quod perspicies exploratione, secundum huiusce artis primi libri institutionem, qui legendus est, tunc lac uel purificetur, uel alia nutrix lactet infantem. RATIO MEDICAMEN.

DE DOLORE DENTIS.

CAP. XXXII.

ETSI aliqui, cùm dens sit os, sensum habere negant; & ex consequentia fieri non posse, ut ipse afficiatur dolore; nihilominus Gal. affirmat, dentes inter ossa euidentem sentiendi, uim habere, & confirmat in semetipso, se manifestè sensisse, non dolentem modò, sed etiam pulsantem dentem, quemadmodum carnosæ partes inflammatione uexatæ consueuerunt, & cùm post dentium generationē ex superflua, & cruda humiditate mordicante, & à cerebro destillante, uel etiā ab intemperie calida, aut ab aere, aut ab intemperie frigida, aut à mora in locis frigidis, aut a lactis defectu, ueluti à congelatione, dentis dolor aliquando in infantibus accidit. Proptereà de ipso dolore pertractare hic nihil absurdum esse arbitratus sum, qui græcè uocantur ἄλγος ὀδόντος cui comitantur (si dolor erit ab humiditate, & si infantes ipsi loquela nō sunt præditi) ploratus, uigiliæ, & sæpè manuum adpositio ad

Gal. lib. 6. de usu part. c. 2. Gal. de ossibus cap. 5. Idē lib. 5. de comp. medi. sec. loc. c. 8

CAVSAE.

DESCRIPT. MORB.

SIGNA.

os, & fluxio copiosa humiditatis ex ore, quæ si in caliditate peccauerit, tunc facies erit rubra, & totum corpus præter consuetudinem calidum; Et si in frigiditate excesserit, nec faciet rubram nec caliditatem ipsam perspicies. Curatio istius doloris spernenda non est, cum inter maximos dolores numeretur dolor ipse, ex quo facile excitantur febres, conuulsiones, & alui duræ, & cruditates. Ratio igitur uictus statuenda est nutrici; si ab humiditate frigida, dolor fit, secundũ ipsam indicationẽ, quæ uergat in omnibus sex rebus non naturalibus ad siccum, & calidum, & cibus sit uberior; nã dentiũ tenuitas ob alimenti inopiam, curari non potest; Caueat ne infans in die statim post cibũ dormiat: Aluus in infante quotidie excernat, si nõ spõte, cũ suppositorijs ex melle. Sõnus cõcilietur in nocte lõgior solito, et quotidie fricetur, et mane balneetur in iuno stomacho, semel tantũ; deinde ex decoctione calida herbarũ anodynarũ in capite de abscessibus gingiuarũ descripta fiat irroratio super caput infantis. Mox ℞. cãphoræ dr. i. s. aceti vnc iij. misce, & bulliãt parũ lento igne, & in infantis ore parũ infunde; Vel ℞. opij gr. ij. aquæ ardẽtis vnc. i & cũ coto super specillũ inuoluto, cum ipsius gutta dẽtem dolentẽ tãge. Vel ℞. origani, calamintæ, hyssopi, satureiæ, dictami, radicis tytimali, chamæleonis, eryngij, uerbasci, ueratri nigri, capparorum, & cum aceto, uel uino nigro aromatino, bulliãt omnia parum, posteà dentes ablue. Irrorationes etiã ex oleo chamæmelino, seu anethino, rutaceoue conueniunt: Vel à proprietate (& hoc authoritate Rasis) dentẽ hominis mortui collo infantis suspẽde, & miraberis. Verum si dolor fuerit à mala intẽperie calida, tunc uictus ratio nutrici instituatur in omnibus

Gal. lib. 2. de comp. med. sec. loc. c. 1. PROGNOSTIC.

VICTVS RATIO. Gal. lib. 5. de comp. med. sec. loc. c. 8

MEDICAMENT. RATIO.

sex

sex rebus non naturalibus, ad frigidum uergẽs, ut ex ptisana, alica, lactucis, et cucurbitis, et similibus in cibo. In potu caueat à uino, & bibat iura carnium: aluus quotidie deijciat, & fricetur infans; Et caueat à diurno somno, statim post cibum, à solis radijs, ab igne, & ab omnibus calefacientibus. Medicamẽtorum uerò ratio, hoc pacto, perficitur. ℞ radicum halicacabi, semperuiui, portulacæ, parietariæ, glychirizæ, an. pugillum s. & omnia in s.q. aceti bulliant, posteà in ore infunde, & ablue; Vel ℞ uiolas, cum uino decoctas, & in ore eas impone. Et si dolor augeatur, tunc folia hyoscyami, lactucæ, et semina papaueris in aceto coquito, & utere. Et animaduertẽdum est si adest inflammatio gingiuarum, quoniã tunc acetum non conuenit; gingiuas enim corrodit; proptereà acetum ipsum, tã quã acutum, & hostilem gladium deuita. Ā proprietate autem comendat Aetius lac asininum, & pimpinellã herbam tritam, & dentibus loco emplastri appositam. Et si lac nutricis propter eius uitium, est causa doloris, exploretur, secundum artem, deinde purificetur, et curetur, uel alia nutrix lactet infantem.

Aet. lib. 8. cap. 27.

Aetius ibid.

DE APHTHIS.

CAP. XXXIII.

VLCERA quædã in superficie oris infantibus aliquando accidunt, quæ Græci ἄφθας dicunt, & Arabes alcola, quæ fiunt ut plurimum in ipsis infantibus, aut à lacte nutricis uitiato, aut non probe ab ipso infante concocto, aut ab omni humore fluente, & superabundante: ut inditia indicabnut ex tactu, & uisu; ex tactu dum calor, & humor

DESCRIPT. MORB.

CAVSAE.

Gal. lib. 6. de comp. med. sec. loc. c. 4.

SIGNA.

Auic. lib. 3. F. 3. cap. 23. *excitantur, ex uisu propter colorem. Nam album scilicet alcola, est phlegmaticum, & salsum, citrinum; cholericum nigrũ, melancholicũ, & rubrum sanguineũ. Vlcus cholericũ est uehementis inflammationis; sed omnibus malignius, & magis letale est melancholicũ, cuius crustæ nigrescunt. Apthæ in oris superficie uelociter dilatantur, & in temporibus pluuiosis, & in febribus pestilentialibus multiplicantur; At in infantibus apthæ ipsæ, (de quibus institutum nostrum est scribere) facile curantur. Vlcera ipsa fiunt diuturniora, atq; ægrè solubilia, & in progressu temporis putredinosi quidpiam acquirunt, quæ à medicis nomæ appellantur. Propterea in primis explorandũ est lac, eo modo, quo in primo libro huiusce artis à nobis satis explicatum est, & cognita qualitate peccante, ea est in nutrice curanda, & interea per aliam nutricẽ salubriorem lactetur infans. Deinde eligatur aer ad siccum, & frigidum uergens. nutrix exerceat se manè, & serò, una hora ante cibum, caueat à somno diurno, post prãdium aluus sit lubrica, uel sponte, uel arte, & præcipue in infante quotidie excernat. Caueat in cibo ab omnibus oleis, usq; ad oleum de oliuis. Caueat etiam ab aromatibus, ab acribus, à salitis, à brassica, capparibus, lacticinijs, caseo, melongijs, nucibus, auellanis, raphanis, allijs, cæpis, & porris, & ab omnibus, quæ uitiosos succos generare possunt. uescatur cibo leui, boni succi, et facilis concoctionis; Et si infans febricitat, caueat à uino, et bibat iura pulli, uel aquam cum seminibus coriandrorum coctam. at si non febricitat bibat uinum dilutum, in ferculis uerò lentem; mala cydonia, pyra, sorba, et corna ex fructibus cocta; ex oleribus uerò lactucam, solanum, portulacã, & endiuiam.*

PROGNOSTICA. Gal. ibidem. VICTVS RATIO.

uiam permiſcere, & manducare conuenit. Et ſi malè concoquit infans, nutrix procuret, ut ipſa primò cibum digerat, quòd aſſequetur, ſi cibis facilis concoctionis, & boni ſucci nutrietur; & ſi poſt prandium, ſpatium temporis horarum nouem ſaltem, ante cœnam tranſierit, poſteà ſtomachus infantis inungatur, oleis iſtis calidis ℞. olei de abſinthio, de maſtiche, de menta, de cydoneis an. partes æquales miſce, & inunge. ſacculus etiam ex abſinthio, menta, chamæmelo, pulegio, abrotano, & roſis ſiccis, ſtomacho adhibitis præſtat. Et animaduertendum eſt, nè lac emulgeat infans ſtomacho repleto, ſed ſemper poſt digeſtionem, quæ facile in ipſis infantibus fiet per ſpatium horarum quinq;, uel ſex. Ad locum affectum uerò, ſi aphthæ rubræ fuerint, ut indicatio nobis oſtendit conueniunt ea medicamenta, quæ facultatem habent moderatè adſtringendi, & infrigidandi; ueluti ſunt infraſcripta, ℞. diamoron, ſucci roſarum portulacæ, plantaginis, an. drac. ij. farinæ ordei drac. ij. miſce, & omnia ſimul bene conquaſſentur, poſteà aphthas illine; Vel ℞. uini granatorum, ſucci ſemperuiuæ, iuleb uiolati an. vnc. s. pulueris roſarum rubrarum, lentium, rhu, an. dr. i. miſce, & illine; Vel ℞. rubi, roſarum, balauſtiorum, ſantalorum an. M. s. aluminis drac. ij. & omnia in s. q. aquæ bulliant uſq; ad tertias, cuius decoctionis ℞. vnc. ij. ſyrupi myrtini vnc. s. miſce, & utitor. Verùm ſi morbus, his peractis, non declinet, ſed augeatur, addere poteris mellis roſati vnc. i. unguenti ægyptiaci drac. ij. Et ſi aphthæ ipſæ fuerint colore albæ, tùnc, quia à pituita proueniunt. ℞. ſucci lyquiritiæ, thuris, myrrhæ, nucis cupreſſi, maſtiches, corticum granatorum, foliorum myrti, roſarum an. M. s. bulliāt

MEDIC. RATIO. Gal. ibidem.

℞ omnia

omnia in s. q. aquæ ad tertias, posteà coletur, cuius decoctionis ℞. unc. ij. mellis rosati unc. i. misce, & ex ipsa illinantur. Si colore flauæ aphthæ uideantur, tùnc solano, & semper uiuæ succo, aut decoctione ipsorum cum diamoron, misce, & illinantur. Verum si liuidæ fuerint aphthæ, id, quod rarissimè, aut nunquam in infantibus euenit, nàm ætas ipsa in calore temperata est, in humiditate uerò non nihil excedens. Propterea difficulter ab isto melancholico morbo infantes ipsi corripiuntur: nihilominus si contigerit, tùnc ℞. passularum, enucleatarum, fumiterræ, boraginis, epithimi, rosarum an. M. s. bulliant omnia in s. q. uini albi astringentis, usq ad tertias, posteà coletur, cuius decoctionis ℞. unc. ij. mellis despumati unc. i. misce, & illinantur: uel ℞. pulueris florum chamæmeli, anethi, epithimi, fænugræci, rosarum, an. drac. ij. mellis rosati unc. i. s. misce, & utitor.

Auic. lib. 1. F. 1. doc. 3. c. 3.

DE INCISIONE FILETI SUB LINGUA INFANTIS. CAP. XXXIIII.

DESCRIPT. MORB. DEFINIT.

SI infans non expeditè loqui poterit, propter id, quod uulgus filetum uocat non incisum, quod nihil aliud est, quàm uinculum neruosum, quod nisi in ipsa teneritudine curetur, præpedimentum loquelæ parit; hoc genus morbi latinè fibrarũ linguæ colligamen, & græcè ἀγκυλογλωσσον dicitur. Et generatur à natiuitate, natura diminuta; Et aliquandò etiam generatur ab aliqua cicatrice, aut ulcere, de quo non erit oratio nostra. Qui laborant hoc morbo à natiuitate habent mẽbranas inferiores, quibus lingua innititur, duriores, et mutilæ

CAVSAE. Aetius lib. 8. cap. 36. SIGNA.

à natura productas; & principio tardè in sermonem prorumpunt, ubi uerò loqui cœperint, citrà obstaculum, & satis festinanter loquuntur. Impediuntur tamen in prolatione nominum, & uerborum, quorum alias difficilis pronuntiatio existit, ueluti in quibus R. aut L. aut K. literæ frequenter occurrunt. Eximitur autem hæc affectio per solam chirurgiam, illo instrumento chirurgico, quod à Græcis ἀγκυλοτόμον uocatur, sed mea quidem sententia in infantibus modò natis melius est eam sensim dissuere, quàm repentè præcidere; Et deinde statim soluta lingua, exertanda, & super illinendum est rodomeli, & quandò uolueris incidere linguam sursum attollere ad palatum oportet, et si membranæ ipsæ causa curuitatis existant, in curuo uncino eas apprehensas, & extensas exscindere, animaduersione habita, ne simul subiacentes uenas dissecemus. Ab opere autem patrato, aqua frigida, aut posca os collunt, posteà inspergatur, manna, thures, imponanturq́ linamenta conuulsa; sequentibus uerò diebus curetur ulcus collutione aquæ mulsæ, aut illitione unguenti ægyptij, linamentis conuulsis; simul impositis. Sed hoc intelligendum est (ut arbitror) in adultis potius, quàm in lactentibus infantibus. Obstetrices uerò probæ statim post ortum infantis, solent hunc morbum numuli acie, aut unguibus, digitisuè dissecare, & hoc tutius est.

PROGNOSTICA.

Aetius. ibid.

CVRATIO.

Aetius ibidē

DE RANVNCVLO.

CAP. XXXV.

VENARVM tumor ad inflāmationis similitudinē sub lingua infantibus maximè cōtigere solet, et adeò crescit, acsi

Paul. lib. 5. cap. 16.

MORBI DESCRIPT.

Auic.lib.3.F 6.c.17. *ac si noua lingua oriretur; Vnde à nõnullis affectio hæc, glãdu*
CAVSA. *la uocatur, græcè uerò βατραχος dicitur, ab Arabibus uerò,*
ut ab Auicenna ranula dicitur; quoniam ut ipse inquit, est
SIGNA. *similis ranæ. Et causa eius est humiditas uiscosa, à capite*
descendens. Ex colore simili ranæ, & tumore superficiei ue-
PROGNOSTIC. *narum linguæ cognoscitur. Et in infantibus facilè curatur*
hic morbus; Ex mutatione enim, & prædominio humorũ per
singulas ætates exsiccatur copia humiditatis, et sic ablata cau
sa tollitur, secundum naturam, affectus. In adultis uerò lin
guæ grauedo, ab ortu, per aliquot annos perdurãs difficillimè,
VICTVS RATIO. *uel nunquã curatur. Victus ratio debet institui uergens ad*
siccum, & calidum, ut indicatio demonstrat. Curatio uerò
Aet. lib. 8. cap. 37. *istius ægritudinis, ab Aetio duplici modo instituta uidetur;*
uno in perfectæ ætatis hominibus, sectione uenæ, & alijs re-
medijs, quæ apud eum leguntur; altero in infantibus collutio-
RATIO MEDICAMENT. *nibus tantum, quarum ratio est ista, R. salis ammoniaci cõ-*
triti, gallarum contritarum an. drac. ij misce, & locus affe-
ctus cum eo puluere, & cum saluiæ folijs sæpè fricetur. Vel
R. pulueris origani, pulueris corticum granatorum, ammonia
ci, salis an. drac. i. s. misce, & utitor. Vel R. floris æris, traga-
canthæ, aluminis an. drac. i. s. misce, & omnia conterantur,
& diu fricetur (adhibito ipso puluere) locus affectus.

OM

OMNIBONI FERRARII MEDICI AC PHILOSOPHI DE ARTE MEDICA INFANTIVM,

LIBER QVARTVS.

PRAEFATIO.

VM huius artis partem, quæ ad morborum curationes pertinet, nimiã magnitudinem, respectu aliarum, sortituram eße iudicauerim, tùm etiam, ut facilius studiosi ad ipsius artis singularum partium cognitionem peruenire ualeant; eam (aliorum approbatorum scriptorum insequutus exemplum) in duos libros diuidendam putaui; quorum in primo ægritudines capitis: in secundo omnes alias residui totius corporis complexus sunt. Et quia infantes multi a septimo mense, aut paulò post, uel secũdum consuetudines regionum, uel propter necesßitatem, manducare aliquid incipiunt. Propterea ubi curationem aliquã in hoc opere descriptam, nutrici tantũmodò uictus rationem

insti

instituentem inuenerint; & præter lactis emulsionem eo in morbo etiam aliquid infantem mãducantem; operæpretium est, ut tunc etiam ipsi infanti instituant, in omnibus sex rebus non naturalibus uictus rationem, secundum qualitatem nutrici præscriptam, & loci, temporis, ætatis, et naturæ ipsius uires. Prætereà etsi multæ ægritudines, ueluti sunt tonsillarum inflammationes, & asthma, & illæ, quæ descriptæ sunt ab Hip. lib. 3. aphor. 26. & aliæ nonnullæ, magis in tertia ætate, quæ est inter dentitionem, et pubertatem; & extẽditur usq; ad duodecimum, & tertium decimum annum, quàm in lactentibus infantibus contingere solent; nihilominus de ipsis etiam scribere statui, ne quid in hoc deficere ars nostra uideatur, & studiosi omnia in hoc uno opere simul colligata habere possint.

Hip. lib. 3. aphor. 26.

Gal. ibidem in comm.

DE TONSILLARVM COLVMELLAEQ; INFLAMMATIONE. CAP. I.

QVANQVAM in infantibus lactentibus, secundum ipsius Hip. sententiam, affectio ipsa tonsillarum cõtingere non solet, sed tantummodò in tertia ætate, ut expositum fuit à Galeno; tamen rationibus citatis, capite precedenti, excitatus, & ab experientia ductus, eius curationem perstringere uolui. Tonsillæ igitur sunt locorum ad isthmum attinentium inflammationes, et græcè παρισθμια uocantur, quæ proueniunt in ijs infantibus ex influxu à capite humorum crudorum, ad ipsas partes gutturis; Dignoscuntur facilè per uisum; si quis enim aperto plurimum ore toto linguam deprimat, apostema, & ulcera apparebunt; difficultas, præter hæc deglu

Hip lib. 3. aphor. 26.

Gal. ibidem

DEFINIT. MORB.

CAVSA.

SIGNA.

deglutiendi adest. dolor etiam, & interdum febris, unde ex ipso morbo hæc sumuntur præsagia. In infantibus rarò accidit hic affectus, nisi cum ceruicis uertebræ affectæ loco excidunt, quo in casu infantibus illis, seù medicamentum non recipientibus, ac tanquam deploratis manum admoliri non oportet. At si tumor fiat in collo, bonum, foras enim morbus deducitur: ueruntamen fauces, dolentes, tenues, cũ quadã difficultate strangulantes uelociter exitium afferunt, qui enim, nec in ceruice, nec in faucibus conspicuum aliquid efficit, & plurimũ doloris infert, ac spirationis difficultatem; hæc enim eodem die, & secundo, & tertio, & quartò strangulat. Indicatio autem istius curationis perficitur, si circà sex res nõ naturales, administrentur ea, quæ habẽt facultatem sistendi fluxionem, & humiditatẽ exsiccãdi. Quapropter tũ in aere, motu, & quiete, somno, & uigilia, cibo, et potu; quã in repletione, et inanitione, & accidentibus animæ, nutrix eodẽ modo, quo statutũ est in capite de sternutatione, cũ destillatione catarrhi ab intẽperiæ calida, regatur, ad quod se referat. Deindè infantis aluus, primò, ut præscriptũ est in ipso capite, ex suppositorijs ex melle, & sale gẽma, & colocyntida, si opus fuerit, ducẽda, et proritãda est, ex quibus humores facilius descẽdũt posteà circa initiũ cum gargarismis ex diamorõ, et aqua ordei succurrendũ est; sed quia infantes ipsi uti gargarismis minimè sciũt, propter illius ætatis imbecillitatẽ, Propterea uel cũ coto specillo adalligato illinẽda, uel lingẽda est gula, aut irrorãda est, loco gargarismi. Cõueniunt etiã pro gargarismo diacariõ, diameũ, uel rob nucũ, uel syrupus papauerinus, diatragacãthũ, et tragacãtha simplex. Verũ circa statum mel rosaceum in gargarismis

Paul. lib. 3. cap. 27.
PROGNOSTIC.
Hip. lib. 6. aphor. 37.
Hip. lib. 2. prorreth. tex. 53.
VICTVS RATIO.
MEDICAMENT. RATIO.

Gal.lib.6.de comp.med. sec.loc. c. 3.

garismis iniungendum est, ad adiuuandam maturationem, & ficus, & passulæ iniungendæ sunt. Communiter enim cũ tonsillis, tùm columella inflammatis, aut exulceratis, in principio conuenit quies, inedia, & consequens diæta; gargarismi simplices leniter astringentes, in uigore morbi aluus subducatur; gargarismi ex decocto ficuum, aut ptysanæ succo, in qua passulæ sint coctæ. Si uerò tonsillæ ad suppurationem ueniũt, gargarismi fient ex decocto ficuum, aut aqua mulsa calida. Solent etiam mulierculæ ad exsiccãdam humiditatẽ cerebri, apponere in capite infantis stuppam canabis calidam connexam.

Paul.lib.3. cap. 26.

At si in febricula tonsillæ, & columella inflammantur, gargarizationes cum furfurum, aut rosarum, aut palmularum, aut myxarum, aut lentium decocto competunt, & etiam succus mali punici dulcis cum corticibus contusi parte vi. cum mellis parte i. simul ad mellis usq; crassitudinem decoquantur, & inungantur commendo; similiter cinerem syluestrium hirundinarum à proprietate; nec non lanis succidis collum utiliter protegimus, siue irrigationibus olei oliuarum, aut fomentationibus ex oleo chamæmelino, ad sedandũ dolorem, & digerendum locum affectum, sæpè fouemus; Cataplasmatis etiam utimur confectis ex ipso cinere, & luto nidorum hirundinum, & rosis contritis, & floribus chamæmeli, & pinguedine gallinæ, & polenta ordeacea, uel simpliciter lanam succidam, oleo chamæmelino intinctam apponimus.

DE TVSSI EX DESTILLATIONE.

CAP. II.

CVM nostrum consilium sit, uel prout nos docuit expe-
rientia, uel authoritas aliquorum approbatorum scripto-
rum, de morbis, qui lactentibus infantibus contingunt, pertra-
ctare. Propterea cùm ego sæpissimè nonnullos infantes tus-
si laborantes curauerim, & cum Hip. dicat, in ætatibus au- Hip.lib. 3.
tem talia contingunt paruis, & nuper natis puerulis, ulce- aphor.24.
ra, (quæ aphthæ uocantur) uomitus, tusses, uigiliæ, pauores,
umbilici inflammationes, aurium humiditates. Igitur de Gal.lib.2.de
ipsa tussi rationabiliter animum ad scribendum duximus; sympt. caus. cap.4.
quæ nihil aliud est, quàm uehementissima efflatio, qua pluri- DEFINIT. MORB.
mus spiritus celerrimè foras erumpens impetu suo extrahit,
exploditq́ excrementa meatum ipsius obstruentia, quē Græ-
ci appellant βήχας; huiusce autem morbi causa est in ipsis in-
fantibus, ut plurimum, humor à capite, ad asperam arteriam CAVSA. Aet. lib. 8. cap.54.
destillans ab aeris frigiditate, caliditateuè excitatus congre-
gatusq́: infantes enim in utero materno assuefacti ad aeris
caliditatem, demum in lucem producentes, gelidi aeris causa
prouocantur ad destillationem, ut dictum est capite proprio
lib. iij. uel importuna lactis ingurgitatio ad ipsam asperam
arteriam descendens, uel lumbrici stomachum infestantes, et
tussiculam paruam excitantes; Et ex signis istis percipies, SIGNA.
an tussis à destillatione frigida proueniat; uidelicet si circa
fauces aderit uiscosa pituita, uel superflua humiditas; Et si
aderit pallor in facie infantis, sine siti, & si iuuatur a calidis.
Verùm si fuerit à destillatione catarrhi calidi, tùnc erit ru-

bor in facie, sitis, & à frigidis subleuari uidebitur. Et si proueneri t ab importuna lactis ingurgitatione, cum infans lactis emulsionē incipit, tūc tussis excitatur, & cessante emulsione, exiguo temporis spatio, tussis cessat; At si à lumbricis stomachum infestantibus proueniat, non inuenies in faucibus humiditatem, nec pituitosum excrementum, & tussis parua erit, quæ plerunq; perducit ad sputū sanguinis. At qui gibbi ex anhelitu, aut tussi efficiuntur, antè pubertatē intereūt. Et interdum ex uehementi, & inueterata tussi ducuntur infantes ad phthisim, & becticam, & ad herniam. Curatio uerò cum tribus indicationibus diuidatur; una est, quæ ad lumbricos; altera, quæ ad lactis ingurgitationē: tertia, quæ ad ipsā destillationē pertinet; Ea, quæ à lumbricis causam trahit in capite proprio de lūbricis, in isto libro absoluetur, et declarabitur: Et ea, quæ ab ingurgitatione lactis uiolēta generatur, curabitur, si nutrix summa cū diligentia lac exhibuerit infanti, adeò non ut in superflua quantitate pro qualibet uice ipse infans lac emulgeat; & tempore, quo optima in stomacho concoctio facta sit. Reliquum est, ut de tussi, quæ ab ipsa destillatione fit, uerba faciam, & bifariam diuidatur, uel ab intēperie frigida, uel à calida. Quoniam si ab intemperie frigida prouenit, tunc aer eligatur ad calidū, & siccum uergens, & nutrix exerceat se quotidiè, hora una, antè cibū, caueat à somno diurno post cibum, & infans pariter statim post lactis emulsionem in die non dormiat, & somnus sit breuior solito, & dormiat capite eleuato; nam supinum dormire, malū est; Aluus sit lubrica; & præcipuè in infante, cum suppositorijs soluenda est, si opus fuerit; Caueat à uino, replet enim caput,

Auic. lib. 3 F. 10. cap. 4.

PROGNOSTIC.

Hip lib. 6. aphor. 46.

CAVSÆ.

Auic. lib. 3 F. 10. cap. 4.

VICTVS RATIO.

&

& prouocat destillationem; caueat etiam in cibo ab acetosis, salitis, oleribus, allijs, cæpis, porris, & raphanis, à fructibus, à leguminibus, à piscibus, à carnibus bubulis, ouillis, grossis, humidis, uiscosis, crassis, et ijs, quæ sunt difficilis concoctionis, & mali succi. Deinde quotidie secundum consuetudinē fricetur, & balneetur infans, et quia expedit, ut in primis, quod fluit, & tussim generat, prohibeamus, postea, quod fluxū est euacuemus. Propterea ad prohibendum, & diuertendū, conueniunt fricationes, & balnea, ad tollendum uero quod fluxum est, laudo, prout ego fæliciter sæpissime expertus sum, ut infanti mane, & sero, & præcipue cum tussis eum infestat, exhibeatur cochleare unum, uel duo olei amygdalarū dulciū recentis admisti, cum s.q. pulueris sacchari candidi, aperit .n. uentrem soluit, tussim emollit, & leniter sine nocumento pituitam educit; mox ad corroborandū cerebrū, & resoluēdā materiā illā crudā destillationē facientē, ablutiones capiti infantis ex ista decoctione facere poterunt ℞. chamæmeli, meliloti, baccharis, maioranæ, rosarum, an. M.i. misce, & omnia diligenter in lineo panniculo, postea bulliant in s.q. lixiuij dulcis usq; ad tertias, & ablue, & post ablutionem cum panniculis calidis caput exiccetur, nec non pectus, & totus thorax inungatur ex isto linimento calido ℞. olei amygdalarum dulcium, unguenti pectoralis, butyri ueteris, an. unc. s. misce, & inunge. Exhiberi etiam poterit sæpe in die modicum ex infra scripto electuario ℞. mellis optimi despumati, olei amygdalarū dulciū, succi liquiritiæ an. dr. iij. pulueris myrrhæ, tragacanthæ, galbani an. scrup. s. misce, et f. electuariū, et utere, et præcipue cum tussis infestat; Et si fuerit difficultas anhe-

MEDICAMENT. RATIO.

litus, puluis ſeminum lini cum oleo amygdalarum dulcium recenti admiſceatur, & præbeatur infanti. Verum ſi tuſſis generetur à deſtillatione catarrhi calidi, tunc aer potius ad frigidum uergat, quàm ad calidum, & nutrix, & infans rectè ſe habeant in ſex rebus non naturalibus, prout ſupra præceptũ eſt; Et caueat ab omnibus ſupra ſtatutis, & prohibitis; Nec non ab omnibus, quæ rationem habent calefaciendi, prout ab igne, à ſole, à uentis, ab aere nocturno, et ſimilibus; capitis etiã ablutionibus, et nihil capiti infantis ſuperponatur: fricationes, & balnea quotidiè fiant, lingua infantis, manè ante lactationem, molliter comprimatur, ut facilius euomat; nàm uomitione mirum in modum pituitam euacuabit, & deindè ea hora, qua magis tuſſis infeſtat, infanti tribuatur ex oleo amygdalarum dulc. & ſaccharo candido in puluerem reſoluto, ut dictum eſt, cochleare unum, uel duo ad lambendum; uel ℞. ſacchari penediati dr. ij. ſyrupi iuiubini unc. s. miſce, & cũ tuſſit ad lambendum detur, nàm momento tuſſim ipſam ſedat, & emollit; Vel ℞. ſacchari candidi contriti dr. ij. aquæ uiolatæ unc. i. ſucci lyquiritiæ drac. s. miſce, & da ad lambẽdum. Pectus pariter ex oleo amygdalarum dulcium, tantũ calido inungatur manè, & ſerò. Vel ſi erit infans ætatis annorum duorum, uel circa, tùnc ℞. ſeminum cucurbitæ, cucumeris, melonum, citrulli, lactucæ, endiuiæ, ſcariolæ, portulacæ an. ſcrup. i. contundantur omnia, & ex eis s. a. cum aqua uiolarum fiat lac, in quo diſſolue lochſani; & experti unc. i. conſeruæ uiolarum, roſarum an. drac. i. rob granatorum, muſorum, rob de ribes, oximellis ſimplicis an. drac. s. miſce, & coletur, & ex eo ad lambendum ſæpè detur; Ego etiam ſæpè

 fœli

fœliciter in destillatione expertus sum (dummodo lac nutrici uitiatum non sit) lac eius tantum cum puluere sacchari can didi admistum infanti, cùm tussis infestat, quē leniter emollit, & sedat.

DE ASTHAMATE.

CAP. III.

CVM Infanti aderit modica respirandi difficultas, hic affectus à Græcis uocatur δυσπνοια & cùm uehementior fit, & spirare æger sinè anhelitu, & sono non potest, tunc uocatur ασθμα; si uerò accidat in spirando, ut non nisi recta ceruice spiritus trahatur, tunc ορθοπνοια, nominatur; Vndè sic definitur sicca orthophnæa ea est spirandi difficultas, quæ sine sputis, uel tussi usq; adeò uehemens, ut inclinari citra suffocationem, qui ita afficitur, non possit. Sed multæ sunt spirandi difficultates, tamen solam illam Hip. consueuit asthma nominare, in qua contingit satis crebrum anhelitum fieri, quā Auic. inter ægritudines infantium uocauit anhelitus malitiam, & ipse Hip. dixit loquens de ipsis infantium ægritudinibus, Cùm uerò iā magis adoleuerint, crebri anhelitus, quos Græci asthmata uocant. De qua anhelitus crebritate, seu asthmatis specie sola à nobis pertractare decretū est, insequentibus iudicium ipsius Hip. & Auic. qui in infantibus de omnibus alijs speciebus, tanquam superfluis, scribere prætermiserunt; Et quæ prouenit à materia crassa, à capite descendente, cum in pulmonis bronchijs fuerit infarcta, & excitatur à caliditate, uel frigiditate aeris extranea, à casu, à percussione, à nimia agitatione, à fumo, & à malis uaporibus, & odo

DESCRIPTIO MORB.

Gal. lib. 4. de uict. rat. acu. com. 28

Gal. lib. 6. aphor. 46. in comm.

Auic lib. 1. F. 3. doc. 1. cap. 3

Hip. lib. 3. aphor. 26.

CAVSA. Gal. lib. 7. de comp. med. sec. loc. c. 6.

odoribus. Et cognoscitur ex anhelatione frequenti, & spirandi difficultate, & quia interdum materia faciens asthma est, (prout dictum est) in pulmone infarcta, & aliquãdo in aspera arteria, si erit in pulmone, tunc aderit grauitas pectoris, screatus, tussis laboriosa, & difficultas anhelitus. Si uerò erit in aspera arteria, sonus aderit, qui est ueluti in dormiẽtibus oregmõ in respirando, et tussis, et screatus facilis erit. Hæc affectio in febre intermittẽte, lethale; Et qui gibbi ex asthmate, aut tussi fiunt, antè pubertatẽ moriuntur, et asthma in senioribus forsan nõ sanatur, et iuuenibus, ut plurimum, est difficilis, & longa. Verùm curandi indicatio, prima est electio aeris tẽperatæ caliditatis, & siccitatis; posteà nutrix, & infans rectè se habeant, in omnibus sex rebus non naturalibus; Et caueant ab omnibus tã in cibo, quàm in potu; quæ descripta sunt capite præcedenti de tussi, nec nõ caueãt à malis uaporibus, & odoribus à fumo: Bibat nutrix decoctionẽ pectoralẽ, quæ hoc modo paratur ℞. ordei mundi, passularum enucleatarum, lyquiritiæ rasæ, capillorum ueneris, uiolarum an. M. j. iuiubarũ, num. xij. ficuũ num. x. bulliant omnia in s. q. aquæ pluuialis, usq; ad consumptionem tertiæ partis, posteà coletur, et usui seruetur. Deindè primũ infantis aures, collũ, et linguæ radix inungãtur quotidiè ex oleo oliuarũ, uel ex oleo amygdalarum dulcium, & pectus pariter inungatur, cum inunctione in capite præcedẽti de tussi, descripta; quibus inunctionibus facilè concoquuntur, & intercipiuntur cruditates illæ superfluæ, quæ tàm per adenes descẽdunt, quã quæ in pectore sunt. Præterea Auic commendat, ut cõprimendo linguam infantis uomitũ excitemus; ex quo summum beneficium affertur

infanti;

SIGNA. Auic lib. 1 F. 3. doc. 1. cap. 3

PROGNOSTIC. Hip. lib. 4. aphor. 50. Hip. lib. 6. aphor. 46. Auic. lib. 3. F. 10 cap. de sig. asthmatis:

VICTVS RATIO.

Auic. ibidem

MEDICAMENTATIO.

Auic. ibidem

infanti, cōmendat etiam, ut in ore ad lauandum, & abstergē dum linguam uuulam, & colli regionem aqua calida irroretur; demum laudat hunc lābitiuum ℞. seminis lini in puluerem resoluti unc. s. mellis crudi unc. i. misce, & f. s. a. lambitiuum, de quo ad quantitatem unius fabæ infanti pro quālibet uice exhibeatur, & si opus fuerit, cymini contriti parū iniungito; Cyminum enim ipsum humores pituitosos uiscidos incidit, & asthmaticis confert. Vel ℞. loboc de pino, diaprasii, diapapaueris, syrupi de hyssopo an. drac. ij. misce, & utitor, in quantitate unius fabæ, Oregmon uerò, qui in dormientibus infantibus asthmaticis contingit, nil aliud est, quā pectoris sonitus; curatur pariter eo modo, quo supra dictum est, de ipso asthmate: At non ille curatur oregmō, qui prouenit à peripneumonia præcipué, & ab alijs morbis, quoniam est indiciū proximæ mortis: Fæliciter etiam curatur sonus, siue oregmon in asthmate, si sæpe infanti exhibeatur huius electuarij pro qualibet uice quantitas unius fabæ ℞. conseruæ nimpheæ, rosarū an. dr. ij. manus christi, trochiscorū de cāphora, diarhodon an. dr. s. electuarij de gemmis frigidi scrup. ij. syrupi de hyssopo q. s. ad incorporandum misce, & f. s. a. lambitiuum. Auic. ibidem

DE STOMACHI DEBILITATE.

CAP. IIII.

STOMACHI *imbecillitas in infantibus, quæ nihil aliud est, quā ipsius uentriculi uirtus, in coquendo minime functionem suam obire potens, ut plurimum à mala lactis qualitate, uel à corruptione aeris generatur, uel etiam fit* DEFINIT. MORB. Auic. lib. 3. F 13. trac. 2. c. 4. Gal. lib. 8. de comp. med. sec. loc. c. 3. CAVSAE.

ex copiosa humiditate in ipso sinu, & uentriculi spatio, sine ui
tio contenta, & hoc præcipuè, in infantibus, qui copiosa humi-
ditate abundant, et affectio ipsa græcè νωτιασμος *uel* ἀστενεια
SIGNA. στομαχου *uocatur. Signa si à mala qualitate lactis nutricis*
proueniat, ex uisu, et experientia apparebunt, si periculũ fiat,
& lac exploretur, prout à nobis ostensum est in primo libro
huiusce artis, qui legendus est, ut tota res facilius intelligatur.
Apparebunt postea' si ab aeris corruptione, uel à copiosa hu-
miditate prouenient signa ipsa, non tam ex difficultate dige-
stionis, alui constrictione, & grauitate, et cibi fastidio, quã ex
Gal.lib.1.de loc.affe. c.4 *ructibus acidis, & aliquandò ex nausea, & uomitione. Quòd*
si humor quispiam in ipsis uentriculi tunicis cõtineatur, nau-
PROGNOSTIC. *sea quidem uexabit. Et quia ex hac affectione aliquandò*
sequuntur diuersæ ægritudines, & præcipuè, quæ à crudita-
te proueniunt; propterea' statim succurendum est. Et si à la-
ctis qualitate originem trahat, alia nutrix lactet infantem;
Et prima curetur, secundum indigentiam ipsius lactis. Ipsi
VICTVS RATIO. *nutrici uerò, quæ nutrit infantem, prout sumitur ex ipsa in-*
dicatione in sex rebus non naturalibus uictus ratio instituа-
tur ad calidum, & siccum uergens; Et si aluus infantis natu
raliter non excernit, quotidiè subducenda est suppositorijs ex
melle, & sale gemma compositis. Deinde stomachus infantis
Auic.lib.1.F 3 doc.1. c 3: *ex musco, cum aqua rosacea, uel myrti admisto inungatur,*
roborat enim ipsum stomachum, & suauissimè etiam corro
borat cerebrum; nec non exhibere poteris aliquantulũ ex isto
electuario, quotidiè stomacho ieiuno, R: succi cydoniorum,
succi mentæ an. ℥nc. ij s. sacchari ℥nc. iij. misce, & parum
bulliant; postea' adde pulueris caryophyllorum, cinamomi, ga

langæ

langæ, mastiches an. scrup. s. misce, & s. a. f. electuarium, et utere. Vel alio modo ℞. succi cydoniorum clarificati unc. iij. galliæ, muscatæ, zingiberis, mentæ, mirrhæ an. scrup. s. conterantur omnia subtiliter, & cum saccharo q. s. misce, & f. lambitiuum, de quo sæpè sumat quotidiè, uel ℞. specierum aromatici rosati, specierum aromatici caryophillati, secundum descriptionem Mesuæ, specierum diacymini an. dr. i. saccharo, & aqua rosacea an. q. s. misce, & lento igne s. a. f. confectio in rotulis unius dragmæ pro qualibet rotula, ex quibus quotidiè stomacho ieiuno unam suscipiat infans; poteris etiam quotidiè manè stomachũ infantis inungere ex oleo de absynthio, uel ex mastiche, uel ex menta; & si opus fuerit etiam ex caryophillis, & de nuce moscata; sacculi etiam parari solent ex rosis siccis, menta, absynthio, chamæmeli, abrotano, pulegio, calamento, & stomacho adhiberi, qui ualdè concoctionem adiuuant, & uentriculum ipsum corroborant.

DE VOMITV.

CAP. V.

CVM stomachus expellit per os ea, quæ noxia sunt, tũc dicitur uomitus, græcè autem, ἔμετος & differt uomitus à nausea; Nausea enim præcedit ipsum uomitum, & nihil aliud est, quàm quidam conatus ad uomitionem, quæ græcè dicitur ναυτία. Vomitus uerò est affectus uentris superioris, uel multitudine grauati, uel ciborum, excrementorumue qualitatem non ferentis, similis diarrheis. Vomitus autem infantibus fieri par est, propter lactis, quod assumunt multitudinem.

DESCRIPTIO MORB.

DEFINIT. NAVSAE.

Gal. lib. 3. de nat. fac. c. 15

DEFINIT. MORB.

Gal. lib. 3. aphor. 24. in comm.

CAVSAE.

dinem. Et præter ipſam cauſam, fit etiam propter imbecillitatem ipſius ſtomachi, uel propter aeris corruptionem, uel mali odoris; et ſemper uomitionem præcedit, ut dictum eſt, nauſea, ſubuerſio, tremor labiorum, & hypochondriorum tenſio.

Auic. lib. 3. F. 10. trac. 5 *Et ſi multæ differentiæ enumerari poterint à diuerſis cauſis excitatis; nihilominus cùm à Galeno in ipſis infantibus, una tãtum enarrata ſit cauſa, quæ eſt à multitudine lactis; et ea, quæ eſt ab imbecillitate uentriculi, propter humiditatis multitudinem, iam ſatis in præcedenti capite declarata, & præſcripta ſit, & ea, quæ fit, uel ab aere, uel à malo odore, mutatione tantum curatur. Reliquum eſt, ut ego quoq; authoritatem ipſius Gal. ſequens, de ipſa tantummodò uerba faciam.*

SIGNA. Hip. lib. 7. aphor. 3. *Quæ cum proueniat ex copioſa lactis aſſumptione, apparebit circa ſtomochum tenſio, & grauitas, & poſt uomitionem ſubleuabitur infans;*

PROGNOSTIC. *à uomitu enim ſingultus, & oculorum rubor, malum, & uomitus colore albus, aquoſus, citrinus, & rubrus uehementer, & obſcurus, eſt malus, et deterior eſt, qui eſt ſicut flos æris, & niger;*

Auic lib. 4. F. 2. trac. 1. cap. 29 *Et cui ſuccedit ſpaſmus interficit ſtatim. Vomitio autem utiliſſima eſt, quandò eſt, pituitoſa, & bile permiſta.*

Hip. lib. 2. prognoſt. c. 7. tex. 38. VICTVS RATIO. *Curatio, quantùm ad uictus rationem, ut indicatio oſtendit, inſtituatur, magis uergens ad calidum, & ſiccum, quàm ad humidum, & frigidum; Et nutrix ueſcatur cibis boni ſucci, & facilis concoctionis, & multitudinem lactis infanti interdicat. Et aluus infantis quotidiè excernat, uel ſponte, uel arte, cum ſuppoſitoris prædictis, capite præcedenti, & pluribus alijs in locis.*

Auic. lib. 1 F. 3. doc. 1. c. 3. MEDIC. RATIO. *Deindè nutrix caryophillos maſticet, & in os infantis decenter immittat, & ſic pariter cinnamomum, commendantur*

tur etiam emplastra, cum medicamentis debiliter uomitum constringentibus. prout, R. pulueris rosarum rubearum, sanda lorum rubeorum, granorum myrti, mentæ an. vnc. s. olei cydo niorum, de mastiche an. partes æquales q. s. misce, & f. empla strum. Verùm quia aliquandò contingit, propter assiduam uo mitionem, lac ipsum putrefieri; propterea, ea, quæ excernuntur conspicienda, et odoranda sunt. Etenim si odor acidus sit, tūc R. thuris contriti, pulueris rutæ, mentæ; an. scrup. s. syrupi de rosis siccis vnc. s. misce, & infanti ad lambendum præbe; cōuenit etiam admiscere cum ipso syrupo parum ex pulueribus cymini, & sumachij, & infanti exhibere; omnia etiam, quæ descripta sunt capite præcedenti conueniunt; uel si opus fuerit; R. pulueris mastiches, ligni aloes an. drac. s. galliæ, acatiæ, olibani, caryophillorum an. scrup. i. panis usti vnc. i. olei de mē ta uel de cydoneis q s. ad incorporandum misce, & f. emplastrum, & stomacho adhibeatur calidum.

DE SINGVLTV.

CAP. VI.

QVANDO *stomachus ex deprauatis functionibus expultricis, et retentricis, quasi conuulsio oris eius, motum quendā uehementē, & uiolentū facit, ex quo rē, quā appetit os eius, et à retētrice nō secūdū naturā amplectitur, infestātē expellere conatur; affectio ipsa à Latinis singultus, & à Græcis* λύγμος, *uel* λυγξ *uocatur, causa traditur ab Hip. dicēte cōuulsio fit, uel ex repletione, uel inanitione, ita uerò, et singult⁹, nihilominº magna ex parte à plenitudine fit sīgult⁹, ut indicāt pueri* DEFINIT. MORB. Gal. lib. 3. de caus. sympt. cap. 2 Hip. lib. 6. aphor. 39. Gal. lib. 6. aphor. 13. CAVSAE.

Gal.lib.8.de comp.med. sec.loc.c.3. crebrò singultientes, cùm sunt repleti; rarò autem ab inanitione; Nec non Gal. ipse asserit singultum etiam fieri uidisse ex acribus, & serosis humoribus, & medicamentis stomachum mordentibus, quos ubi uomitu reiecerint, statim singultu liberantur. Qui etiam ex deuorato pharmaco, ex tribus piperis generibus constante, uel ipsomet pipere tenuiter cribrato, si statim uinum posteà biberint, & præsertim calida aqua temperatum, omninò singultiunt, & subiungit. Quamuis pueris maximè ob corruptionem alimenti in uentre, aut ob eiusdem

SIGNA. partis frigiditatem singultus accidat. Et si singultus ex repletione fit, signa erunt motus singultus subitus, sine aliquo morbo, & post uomitionem, uel alui deiectionem, liberatio, ante cibum stomachi alleuiatio, post uerò grauedo. Si ex inanitione, diuturna alui solutio, dysenteria, febris, uel immodicus sanguinis fluor; si ab erosione stomachi ex humoribus acrioribus post concoctionem suscitatur singultus. Et si ex tribus piperibus singultire contingat; quanquam in infanti rarò, aut nunquam hoc accidat, nihilominus ex relatione uel infantis, uel nutricis, si infans loquelæ expers non sit, facilè percipi poterit. At in ipsis infantibus, plerunque post copiosam lactis emulsionem contingit, & præcipuè in ijs, quorum nutrices sunt humidæ, & habent corpus plethoricum, & plus, quàm oportet edunt, bibuntque. Prognosticandum uerò est, fore ut singultus

PROGNOSTIC. Hip lib.6.aphor.13. Hip.lib.5 aphor.3. Hip. ibidem Hip.lib.7. aphor.3. Hip.ibidem sternutatio superueniens tollat, & ubi sanguis multus fluxerit, singultus, aut conuulsio superueniens, malum, et ex superflua purgatione similiter conuulsio, aut singultus superueniẽs, malum. Item à uomitu singultus, & oculorum rubor, malũ; Indicat enim, uel cerebrum, uel uentriculum pati inflãmationem,

tionem, Et similiter si ab ileo singultus fiat; Et si singultus in altiore sopore, aut animi deliquio, aut tetanis obortus fuerit, mortem non longè abesse denuntiat. Victus ratio autem, si à plenitudine est singultus, ut nobis ostendit indicatio, in omnibus sex rebus non naturalibus, instituatur, uergens ad calidũ, & siccum, & quotidie prouidendum est infanti, omni diligẽtia, ut aluus excernat, uel sponte, uel arte, adhibitis suppositorijs, aut clysterijs. Posteà sternutatio cum modico puluere piperis, uel sinapis, uel castorei in naribus insufflato, excitanda est. At si opus fuerit, uiolentiore motu, linguam eius aut digito comprimendo, aut pẽna oleo intincta uomitus excitetur, ut materia peccans euacuetur, & cum infanti accidit singultus, tunc ei danda est nux indica cum sacchāro. Vbi uerò quis ex tribus piperibus sumpserit pharmacum, & singultiat, olei amygdalarum dulc. ʒnc. iiij. uel aquam ordei, cyathum unũ sumat calidum, uel uomitum excitet. Singultus autem si à lactis mala qualitate proueniat, tùnc alia nutrix lactet infantem, donec primæ lac reducatur ad æqualitatem, & sanitatem. Et si ex frigidis humoribus generetur singultus, deãbulationes, fricationes extremarum partium conueniunt, & somnus longior solito, & inunctiones ipsius uentriculi ex oleis de castoreo, sycionio, styrace, & mastiche, & spiritus retentio, & admotio linteorum calefactorum non rarò iuuat. Verùm ubi ab inanitione ortus fuerit singultus, curabitur per alimenti conuenientis assumptionem; & balneo calido ex aqua dulci, uel ex lacte balneandus est quotidiè, manè, stomacho ieiuno, & posteà oleo amygdalarũ dulciũ inungendus; Et si per ætatẽ licet, cibãdus est ptisana, et aquæ melonũ bibẽdæ sunt.

Aetius lib. 9 cap 5.

VICTVS RATIO.

Hip: ibidem

MEDICAMENT. RATIO.

Gal. lib. 8. de comp: med: sec: loc: c: 3.

Auic. lib. 1. F. 3. doc. 1. cap. 3.

Aetius ibidẽ

DE

DE COLICO SEV VENTRIS DOLORE. CAP. VII.

DEFINIT. MORB. Gal. lib. 12. met. med. c. 7

Cvm nihil aliud ſit dolor, quã triſtis ſenſatio, à ſubita, ac uiolenta mutatione facta, ad tactum tantummodò pertinens, & omnis dolor euenire ſoleat, aut per cõſenſum, aut primario affectu, ſi in uentre infantium contingat; ut aliquãdò fieri uidetur, adeò ut torqueantur, et miſerrimè plorent, cũ eſt in toto uentre, erit in omnibus inteſtinis; & tunc à Græcis uocatur ἀλγος γαϛρυς *cùm uerò erit in parte, prout in craſſis inteſtinis, tantummodò ab affecto loco dicitur* κωλικη διαθεσις. *Si in gracilibus inteſtinis, tùnc uocatur uoluulus à Latinis, et â Græcis,* ειλεος*, ſed de iſta ſpecie morbi ſcribere opus nõ eſſe iudicaui in hoc opere; quoniam eam in infantibus nunquam contingere uidi, nec auctorem approbatum de ea ſcribentem: propterea de ſolo colico dolore agendum eſſe cenſeo; cuius cauſa, ut plurimum eſt in infantibus, humiditas cruda, qua ualdè abundant, uel propter lactis malam qualitatẽ, uel propter imbecillitatem uentriculi, excitatam ab hypochondriorũ partibus obſtructis, etiam uel à balnei frigiditate, uel etiam à frigiditate pedum, propter humiditatem generatur: Et aliquandò ſi aliquid præter lac, ſumpſerit in cibo, à mala ipſa qualitate cibi, ueluti à fructibus fugacibus, & ſimilibus; indicabũt ſigna iſta; ſi cum ploratu continuè infans contorqueatur, & ſi aluus conſtricta ſit: Et ſi aliquandò uomitus infeſtet, & ſi ſitis intenſa, & uigiliæ perſeuerent. Et ſi à cruda humiditate dolor ipſe excitatur, tunc uomitus, & tenſio, & tormina aderunt. Verùm ſi à flatu dolor generetur, tùnc ructus plures, & flatus abundabunt, & dolor*

CAVSAE. SIGNA. Gal. lib. 2. de loc. affe. c. 5 Auic. lib. 6. trac. 3. c. 7.

lor mobilis erit, adeò ut quandoq; in uno, & quãdoq; in altero loco percipiatur. Prædicere autẽ dolores cõuenit, qui cũ febre affligũt circà lũbos, et inferas sedes; si præcordia attigerint, in feras sedes relinquẽtes, exitiales admodũ sunt. Et quibus tormina, et circà umbilicũ labores, & lũborũ dolor, qui neq; medicamẽto, neq; aliter soluitur, in aquã inter cutẽ siccã firmatur. Et dolores uẽtris sublimes leuiores, qui uerò non sublimes fortiores, et in forti dolore uẽtris partiũ extremarũ frigiditas, malũ, et à uẽtris dolore diuturno suppuratio. Indicatio autem istius curationis, hoc pacto, perficitur, cũ oĩs dolor in genere dupliciter curã admittat. Primo in remotione eius causæ, qua ablata tollitur affectus, .s. dolor. Vel alio modo in sedatione ipsius doloris. Propterea si à lactis qualitate prouenit, ut remoueatur ipsa causa, alia nutrix lactet infantẽ, donec prima, secũdũ artẽ curetur. Si uerò ab humore crudo, tunc uictus ratio instituatur ad calidum, & siccum, uergẽs in oĩbus sex rebus nõ naturalibus, et nutrix uescatur cibis boni succi, et facilis cõ coctionis. Veruntamẽ quia Hip. lac dare, quibus ilia suspẽsa murmurant, esse malũ docet. Propterea si infans est ætatis annorũ duorũ, uel circà, si possibile erit, per diẽ saltẽ naturalẽ, lac non emulgeat, sed nutriatur ferculis cum pane, uitellisq; ouorum, & oleo amygdalarum dulcium, conditis: Et statim (prout ego sæpè fœliciter expertus sum) exhibeantur ipsi infanti ℥nc. iiij. olei amygdalarum dulc. recentis, per horas quatuor antè cibũ: soluit .n. uentrem, & dolorẽ lenit: Deindè perseuerãte dolore fiãt fomẽtationes, hoc modo paratæ ℞ chamæmeli, meliloti, thymi, pulegij, rosarũ, an. M. i. seminum lini, anisorũ, fœnigreci an. drac. ij. misce, & omnia bulliant in s.q.

PROGNOSTIC. Hip. lib. 2. prognost. c. 13.

Hip. lib. 4. aphor. 11.

Hip. lib. 6 aphor. 6.

Hip. lib. 7 aphor. 26

Hip. ibidem

VICTVS RATIO.

Hip. lib. 5. aphor. 64

RATIO MEDICAMENT.

uini albi; mox cum spongia infusa, bis in die, per horam unã, ante cibum, & posteà optimè expressa, statim calida, fometetur ter, aut quater locus dolens; & inungatur oleis istis calidis. ℞. olei anethini, de ruta, de chamæmelo an. unc. s. misce, & inunge. Verùm si à flatu prouenerit dolor compertum est tantummodò cum fomentationibus præmissis dolorẽ ipsum sedare; sed tamen prius aliquo clystere communi aluo subducta, hunc in modum parato. ℞. florum chamæmeli, meliloti, thymi, maluarum an. M. i. seminum anisorum, cumini, an. drac. ij. misce, & bulliant in s. q. aquæ ad tertias. posteà coletur, cuius decoctionis ℞. unc. vi. olei de ruta unc. ij. mellis rosati unc. ij. sacchari unc. i. salis q. s. misce, & cum parua ad scribendum penna anseris, utroq; capite reciso alligata ad collum uesicæ unius, in qua prius posita sint omnia, clystere parata penna intromittatur in anum, & s. a. f. clyster. Vel apponatur super locum dolentem cucurbitula sicca sine scarificatione, resoluit enim mirum in modum flatus omnes, & uidetur habere incantamenti similitudinem.

Gal. lib. 12. met. med. c. 8

DE FLVXV VENTRIS.

CAP. VIII.

DEFINIT. MORB.

FLVXVS ventris, qui dicitur græce διαῤῥοια est alui profluuium diuturnum, copiosum, sine phlegmone, et exulceratione, de quo intelligere uoluit Auic. cum dixit; Et ex eis, quæ infantibus accidunt est uentris solutio, & propriè cũ dentes nascuntur. Et de quo nùnc uerba facere, & curationem pèrstringere institui; cuius causa duplex est; una à materia calida; altera à frigida proueniẽs; quæ à calida excitatur, ut

Auic. lib. 1. doc. 1. cap. 3

CAVSAE.

Auic. ibidem

ut plurimum, fit à dolore ex dentium productione suborto; à frigida uerò ab aeris ambientis qualitate, uel à multitudine humorum superflua. Infantibus enim accidit uentris solutio, cum dentes nascuntur, & quidam sunt, qui dicunt, quòd sit propter superfluitatem salitam; sed fieri potest etiam alio modo, immò proptereà quod natura impedita in generando membrũ, non benè digerit. Aliquandò etiam gignitur iste morbus à mala qualitate lactis serosa. SIGNA, si fluxus est à materia calida, excremẽta erunt colore citrino intincta, & excernuntur cum aliquo acore, et sine mora. Si uerò à materia frigida, excrementa pitaitosa, alba, et cum tormine excernuntur. Et si à lactis mala qualitate, experientia docebit, si periculum fiat. Prædicendum uerò est, in longis intestinorum leuitatibus, si ructus acidus fiat, qui prius non erat, signum bonum esse indicat. Et omnia uentris profluuia post ægritudines acutas symptomata esse mortalia, quia corruptionem repentinam portendit. Curatio si rectè institui debet, in primis animaduertenda sunt ea, quæ iudicantur, & iudicata sunt integrè; nàm neq; mouere, neq; nouare aliquid, siuè medicamentis, siue aliter irritando, sed sinere oportet. Et si hoc paucum fuerit, non de eo debes laborare. Tota igitur curatio naturæ permittenda est; Ab ijs enim, quæ lædere poterant, sic per ipsum fluorem corpus expurgatur. Verùm si profluuium ipsum perseueret usq; ad dies sex, uel septem ad summum spatium, & perseuerantia ipsius periculosa est; aliquandò enim tormina, & febres excitat, uiresq; consumit. Proptereà transactis diebus sex, si adhuc perseueret, Si nutricis lac peccat, tunc alia lactet infantem; posteà si excrementa biliosa erũt;

SIGNA.

PROGNOSTIC. Hip lib.6.aphor.1.

Auic. lib. 3. F.16. trac. 1 cap.2.

Hip.lib.1. aphor. 20.

Auic.ibidem

VICTVS RATIO. *Victus ratio nutrici instituatur circà sex res non naturales, ad frigidum, & siccum uergens, prout indicatio nobis ostendit eo modo, quo præscriptum est in capite de alui profluuio nutricis in primo libro huiusce artis, qui legendus est; somni in infante sint longiores solito, caueat ne infans balneetur, et simplices fricationes fiant. Posteà ei quotidie succurrendũ est epithematis, quæ comprimendi facultate prædita sunt, cōpescere conabimur, inspergentes lanæ uel cyminum, uel anethum, uel apiũ. Proderit etiã semen rosarũ inserere, & in uniuersum calefacientibus arefacere. Et succurrendũ erit ei embrochando uentrẽ eius ex semine rosæ, aut cymino, aut aniso, aut semine apij, aut uẽtri ipsius emplastrũ superponendo, ex cymino, & rosis madefactis cũ aceto, aut prout dicũt Arabes cum giaures vz. panico decocto cũ pauco aceto. Et si nō iuuerit hoc, hædi coaguli sexta pars drachmæ unius, et quod est supra, cũ aqua frigida dãda erit; sed cauere oportet, ne ea die, in qua coagulũ sumit ipse infans, lac emulgeat ne in ipsius stomacho coaguletur, & caseus fiat. At loco lactis nutriatur ex uitellis ouorũ, et ferculo ex pane, quod Itali panatellã uocant, in iure carniũ cocto; uel si hæc nō suffecerint R. papaueris, granorũ myrti, libani, thuris masculi, cyperi an. drac. s. cōterantur omnia subtiliter, posteà cũ lacte nutricis q. s. aut syrupi de myrto misce, & infanti aliquid ex eo ad propinandũ præbe. Conuenit etiã exhibere, si fieri poterit, syrupũ de rosis siccis, uel de myrto, uel miuã cydoniorũ cũ succo mentæ, uel cũ lacte nutricis, uel parũ sanguinis draconis; Et uentrẽ quotidie inũgere præstat oleo myrtino, de cydonijs, uel mastichino. Porrò si à materia frigida, pituitosaq; profluuiũ generetur, tùnc uictus ratio instituatur*

Paul. ægin. lib. 1. cap. 9.

MEDICAMENT. RATIO. Auic. ibidem

tur ad calidũ, & ficcũ uergens, & ftomacho adhibeatur faccu lus ex menta, abfinthio, origano, abrotano, pulegio, et rofis fic cis, et pulueribus caryophillorum, cinnamomi, olibani, galãgæ, et fimilium; inungatur etiã quotidie totus uẽter, et ftomachus ex oleis de abfynthio, de fpico, de myrto, et de cydonijs; Deindè R. pulueris galliæ, olibani, fpodij, an. drac. s. miuæ cydoniorum vnc. i. mifce. & ex eo ad lãbendum præbe; Vel R. cõfectionis de corneis, confectionis de forbis, de mefpilis an. vnc s. corallio rũ rub. feminum rofarum rubearum. acaciæ, hypociftidos an. fcrup. i. mifce, & cõterenda conterantur: poftea cum fucco cydoniorum q. s. f. mixtura liquida, de qua quotidie infãti exhi beatur manè, & uefperi drac. i. necnon parare poteris emplaftrum hoc, fi opus fuerit, R. farinæ ordei, milij an. vnc. ij. pul ueris rofarum, thuris, croci, boli armeni, fãguinis draconis, ma ftiches, balauftiorum an. dr. i. s. lutei ouorum duorum, aceti fortisfimi q. s mifce & f. emplaftrum, quod calidum applice tur uẽtri. Poftremò fi ex prædictis fluor non cõpefcatur, tũc R. acaciæ, cerufæ an. drac. i. opij grana ix. & s. a. f. fuppofito riũ, quo alui ofculo intrufo, ftatim arcere profluuium uidebis.

DE DYSENTERIA.

CAP. VIIII.

QVAE à Latinis difficultas inteftinorum, feu tormina, & à Græcis δυσεντερία uocatur, nihil aliud eft, quã in teftinorum ulceratio cum phlegmone, & cruentorum, fæciũ fimilium ftrigmentorum fecretione, nõ fine alui inteftinorũ morfu, ac cruciatu, caufæ plures funt, fed in infante, aut ab aeris frigiditate, caliditate ue, aut à lactis acrimonia, &

Gal. lib. finit. med: DEFINIT. MORB.

CAVSAE.

serositate, humores generante, qui posteà intestina paulatim erodunt, prout bilis, & pituita salsa. Signa sunt dolor uētris, punctio, & frequens deijciendi cupiditas, in qua frusta intestinorum cernuntur, excrementa sanguinolenta, saniosa cum excoriatione, & odore fœtido; at quia materia, quæ ad intestina fluit semper peccat, aut in caliditate, aut in frigiditate. Propterea si materia erit calida, tùnc excrementa erunt colore citrino, sanguinolenta, biliosa, & ægritudo uehemens. Et si fuerit à frigida intemperie, tùnc exhibunt excrementa uirulenta, aquositate albida, & odore grauia. Verùm si ab atra bile inceperit difficultas intestinorum lethalis est; Et à difficultate intestinorum habito, si ueluti carunculæ exeant lethale est, quia carnem in his concrescere, uel cicatricem induci nō speramus, Et in lōgis difficultatibus intestinorum inedia ex fastidio, malum, & cum febre peius. Et in profluuijs alui mutationes excrementorum iuuant, nisi ad mala mutatio fiat. Et à deiectione syncera difficultas intestinorum, malū; Et magna effusio sanguinis puri post dysenteriam, ualdè mala; Secundum, ulcera intestinorum perducunt ad hydropem. Tertium, conuulsio, uomitus, singultus, & conturbatio rationis post dysenteriam, mortem; Quartum, qui habet dysenteriam, et apparet post eius aurem sinistram, ueluti res nigra, similis orobo, cum uehementi siti, moritur in decima; & nō tardat, nec euadit. Restat ut de curatione ipsa (his peractis) uerba faciam, tametsi rarò morbus hic infantibus et præcipuè lactentibus contingat; nihilominus, si euenerit facta in primis experientia, si lac in causa erit, quod si erit, tunc alia nutrix (lactente infirmo) lactet ipsum infantem. Victus ratio instituta

SIGNA. Gal. lib. 6. de loc. affe. c. 1.

PROGNOSTIC.

Hip. lib. 4. aphor. 24

Idē aphor. 26.

Idem lib. 6 aphor. 3.

Idem lib. 2. aphor. 14.

Idem lib. 7 aphor. 24

Auic. lib. 16 trac. 1 c. 2.

VICTVS RATIO.

stituatur nutrici, circa sex res non naturales, habita prius ratione, & inuestigatione indicationis, an à materia calida, an à frigida proueniat dysenteria, eo modo, quo institutum est, capite de diminutione lactis ab alui profluuio nutricis libro primo huiusce artis. Nec non medicamentorum ratio statuenda est cum inunctionibus, emplastris, & sacculis, qui stomacho, & ventri instituti sunt in præcedenti capite. Posteà consentiente ætate, si possit fieri, infanti exhibeatur reubarbari electi, & mundi, contriti scrup. i. uel scrup. s. cũ saccharo rosato, uel iure pulli, aut lacte nutricis; Deindè perseuerante morbo, si opus fuerit, sumat aliquid ipse infans ex istis syrupis, scilicet ex rosis siccis, ex menta, ex myrto, ex cydonijs, et similibus, ità ut opus est dissolutis cum aquis plantaginis, endiuiæ, et similium, & si ipse infans nihil ex ipsis syrupis sumere poterit, nutrici quotidiè, si lactet ipse infans, in diluculo syrupus exhibeatur, hoc pacto, ℞. syrupi ex rosis siccis, ex myrto, miuæ, cydoniorum an. vnc. s. aquarum plantaginis, endiuiæ, portulacæ an. vnc. i. misce pro syrupo. Mox si opus fuerit, denuò cũ fuerit facta aliqua digestio, reubarbaro contrito, materia peccans educatur. Vltimo loco excoriationem intestinorũ lauare, & demum conglutinare opus est. Lauatur excoriatio clysterijs, hoc modo, paratis. ℞. aquæ ordei lib. s. uitelli unius oui, sacchari rubei vnc. i. misce, & f. clyster, vel ℞. lactis ouilli, uel uaccini, uel caprini lib. s. uel vnc. viij. (aut plus, aut minus, ætatis ratione habita) olei rosati vnc. ij. sacchari rub. unc. i. misce, & fiat clyster, & quotidie lauare oportet excoriationem bis, aut ter in die. Ad conglutinandum excoriationem uerò, ℞. iuris carnium pinguium vnc. viij. albuminis duo- MEDICATIO.

rum

rum ouorum, adipis renum caprarum liquefacti drac. iij. gummi arabici drac. ij. misce, & f. clyster. Nec non ut citius conglutinetur, clysteribus iniungere poteris bolum armeniã, tragacãtham in puluerẽ redactã an. dr. i. & loco iuris carnium, lac ouillum etiã conuenit. Et si excoriatio cum ulcere iuncta sit, tunc abstergere, & mundare, & demum cõsolidare ulcus operæpretium est. Ad abstergẽdum fiant clysteres ex sero lactis, uel ex decoctione furfurum frumenti, uel aqua mellis. Et ad consolidandum, in clysteribus decoctum hoc inungito ℞. litium, balaustiorum, corticum granatorum, sumachij, coriandrorum, an. partes æquales puta M. s. bulliant omnia simul lento igne in s. q. aquæ, postea s. a. f. decoctio, cuius decoctionis ℞. vnc. viij. pulueris boli armeni, terræ sigillatæ, sanguinis draconis, thuris an. drac. i. binos uitellos ouorum, misce, & f. clyster, & quotidie exhibeatur, usq; ad consolidationem.

DE TENESMO.

CAP. X.

SEQVITVR aliquandò, sed raro, in ipsis infantibus etiam morbus ille, qui uocatur à Græcis τεινεσμος, & à latinis quibusdã tenesmus, et tinesmus, & ab alijs etiã tenasmus, ut à Plinio, qui nihil aliud est, quàm dispositio recti intestini ad partes inferiores pertinẽs, in qua impetus, cupiditatesq; desidẽdi plures, sed paucæ excretiones sequuntur. Causa uel est in lõganone, siue recto intestino inflãmatio, de qua mea nõ erit oratio, tãquã in paruulis ipsis infantibus superflua, uel prout plurimum accidit caliditas biliosa, aut frigiditas illuc ab humiditate pituitosa, & crassa collecta, excernẽdi cupiditatem inducens.

Plin. lib. 28. cap. 14. Gal. lib. finit. med. DEFINIT. MORB. Paul. lib. 3 cap. 41 CAVSA. Auic. lib. 3. F. 16. trac. 1 cap. 16.

tens. Signa sunt desidendi cupiditas, cum conatu ad excernẽdum; ubi primo pingue, deinde cruentum egeritur. Et facilius curatur tenesmus, quod nõ fit post dysenteriã. Et Paulus etiã asserit tenesmum per se ortum, aliquãtulumq́ progressum cõquiescere. Victus ratio igitur nutrici instituatur, si infans adhuc lacte nutritur, si erit à materia frigida, prout signa, et excremẽta indicabunt, ad calidum, et moderatè siccũ uergẽs; & caueat à ualdè stypticis, et cõstringẽtibus. Et si prouenerit à materia calida, biliosa, tunc uict⁹ ratio instituatur, ad frigidũ moderatè, et humidum uergẽs, et caueat à uino; Et cum tu cibas, cibus eius sit lac recẽter mulctum, decoctum, quoniã retinet fluxum desuper, et lenit locum, et caueat à uino, à ualdè amaris, acribus, salsis, acetosis, et ab oĩbus, quæ fæcẽ exsiccãt, et exasperãt. Indicatio curationis ipsius tenesmi, uertitur ad causã ipsius morbi; et tripliciter diuiditur. Prima, prohibitio materiæ imbibitæ in intestino. Secunda eius resolutio. Tertia est sedatio acuitatis materiæ, et malæ cõplexionis eius. Propterea quoad prohibitionẽ materiæ; si fuerit causa apostema calidũ, stude in retinendo id, quod currit ad apostema; idest caue à rebus calidis, & cum imminutione cibi, prout à nobis decretum est, immò ieiunet. Verùm quod ad resolutionẽ attinet, si fuerit fæx sicca, cura cum clysteribus lenitiuis, puta cum lacte uaccino, aut aqua ordei calida, cum albumine oui, aut oleo rosaceo, aut iure carniũ simplici, ut mollietur, aut cum cerato ex oleo chamæmelino, aut anethino, cũ bdellio, et cæra uẽter mollificetur, aut cum oleo calido simplici, in quo ponas spongiã, et appropinques loco. Quod uerò ad sedationẽ acuitatis materiæ peccãtis attinet; Si fuerit causa frigus adueniẽs cũ potionibus, &

SIGNA. Auic. ibidem

PROGNOSTICA. Paul. ibidem

VICTVS RATIO.

Auic. ibidem

RATIO MEDICAMENT.

Auic. ibidem

clysteribus calidis: prout uaporationibus cum pannis calidis, et cum furfure, cum quo uaporabuntur anus, & coxæ, et pecten, & emunctoria, & sedeat infans super milium, & salem calefactũ, & prius ambobus in panniculo positis, aut fomentetur anus, cum spongia expressa ex aqua calida, quæ prius ebullierit cum rebus anodynis, ueluti chamæmelo, pulegio, thymo, origano, calamintha, rosis, seminibus anisorum, fœnugræci, lini, posteà statim post fomentationem inũgatur anus oleo chamæmelino, anethino, & de cydonijs. Vel abluatur ipse anus uino calido, & oleo omphacino mistis, aut sedeat infans in balneo aquæ calidæ, uel sedeat super terram calidam. Nutrix præterea si tenesmus excitatur à frigidis, et humidis, quotidiè manè, ieiuno stomacho, sumat cum iure carnium drac. i. istius pulueris. ℞. seminum anisorum, nasturcij, cumini an. drac. ij. torrefiant, posteà s. a. f. puluis subtilissimus, & si etiã scrup. i. cum lacte de ipso puluere infanti præbere poteris quotidie, mirum iuuabit; si tamen, ut dictum est, tenesmus erit à materia humida, & frigida, quoniam si fuerit à materia calida nocebit.

DE ALVI CONSTRICTIONE.

CAP. XI.

DESCRIPT MORB. Auic. lib. 1 F. 3. doc. 1. c. 3: Hip. lib. 3. aphor. 25. Gal. ibidem in comm. CAVSAE. Gal. lib. 2. aphor. 20.

CONSTRICTIO siue astrictio alui, quæ græcè dicitur σιλήσις γαστρος, accidit interdum in infantibus, et ijs præsertim pueris, qui crassissimi sunt, & aluos duras habenti causa, ut plurimum est, crassities, quæ sua frigiditate à partibus uentris, bilem, quæ deiectionem stimulat, expellit: Quapropter excrementa, sine ipsa bile ægrè excernuntur, uel etiam ge-

nera

neratur ob longiorem solito somnum, uel si infans assuetus fuerit ad balneum, & fricationes, propter earum carentiam, uel quia si bilis aliquo modo petat ad aliquid mēbrum supra pectus, adeò ut ad hepar, & ad aluum nihil fluat. Vel propter cibi maiorem, aut minorem assumptionem, quàm hepati, uiribus congruat. Vel ob retentiuæ robur excrementa exsiccans. Signa per se satis manifesta sunt. Propterea prædicendum est, infantem ipsum ab alui siccitate, aut astrictione facilè corripi, à uētris, uel stomachi, uel capitis dolore, et ab alijs diuersis ægritudinibus. Indicatio autem istius curationis perficitur, si in sex rebus non naturalibus, nutrix regatur ijs, quæ habēt facultatem calefaciendi, et humectandi. Infans igitur quotidiè fricetur, & balneetur; posteà succurrendum est cum suppositorijs ex stercore muris, aut ex solo melle, uehementer coctum, aut cum mentastro, aut cum radicibus ireos, sicut sunt, aut combustis, aut ad comedendū detur eis parum mellis, aut terebenthinæ, secundum quantitatē unius ciceris, & uēter eius fricandus subtiliter est oleo, aut liniatur ipsius umbilicus felle bouis, & ut dicunt Arabes buchormariem, idest cyclamino. Nec nō clysterijs ex iure carniū, uel decoctione herbarū quatuor communium, uel ex oleo dulci oliuarū, uel amygdalarū dulciū addendo, si opus fuerit, clysteribus, parum mellis rosati, & suppositorijs parum salis gemmæ, & hieræ picræ.

SIGNA. PROGNOSTIC.

VICTVS RATIO.

Auic. ibidem

MEDICAMENT. RATIO.

DE INFLATIONE VENTRIS.

CAP. XII.

ACCIDIT etiam infantibus morbus ille, quē uentris inflationem Latini, & Græci ἐμφύσημα γαστρὸς uocant; qui

DESCRIPTIO MORB. CAVSAE.

Gal.lib.3.de sympt. caus. Paul.lib.3 cap. 38 *qui prouenit à spiritu flatuoso, & calore imbecilli existente, generatur in intestinis, & peritoneo, & etiam quandoq; colligitur in uentriculo; sed ego etiam expertus sum prouenire in ipsis infantibus, quasi hydropen ab aquositate lienis, aut hepate obstruente, propter malam uictus rationē à nutrice prateritam. Et præcipue in ijs infantibus, qui comedere incipiūt*

SIGNA. *uel qui antè temporis usum ablactati sunt. Signa si ab aquositate, propter uiscerum obstructionem prouenerit, erunt tu-*

Alexander Tral.li.9.c.2. *mor, tensio, & durities in hypochondrijs. Si uero à flatuosa materia uenter intumescat, tunc percussus ipse instar tympani, sonum edit; communiter autem uentris inflatio spirandi difficultatem, tumorem, grauitatem, ac uitiatum calorem inducit.*

PROGNOSTIC. *Et morbum à flatu facile curatum iri prædicendum est; ab aquositate uerò, & obstructione, curatio difficilis est.*

VICTVS RATIO. *Victus ratio instituatur uergens ad calidū, & siccū. Et indicatio cū aperiētibus, et emollientibus, si uiscera sunt obstructa, succurrendū esse demonstrat. Nutrix caueat ab aqua, ab oleribus, ab humidis, à leguminibus, à crassis frigidis, & duris, & à rebus flatuosis, uescatur cibis calidis, & exsiccantibus, & boni succi, & facilis concoctionis. Quotidiè exercitio incumbat, uitet diurnum somnum, post cibum, aluus excernat, & præcipuè in infante, uel sponte, uel arte.*

MEDICAMENT. RATIO. *Et si à spiritu flatuoso prouenit, tunc curationis indicatio est corpori raritatem inducere, & attenuare ipsos medicamentis afferentibus*

Paul.ibidem *calorem, competit elixantes oleo cymini, apij, herbæ rutinalis, & dauci semen & eo calido uentrem inungendo. Cōuenit etiam decoctum nepetæ, admisto mellis exiguo, & piperis drachma, et uentri superpositum; sufficit etiā fotus ex milio*

lio. cucurbitula uerò amplissima umbilicum undiq; complectens sæpenumerò liberat. Fomentationes etiam, uel ex rebus anodynis, uel ex summitatibus sambuci, & ebuli in uino albo ebullitis flatus discutiunt, & morbum tollunt; si uerò propter obstructionem lienis, aut hepatis ab humore crudo, aut aquoso inflatio facta sit; tunc in primis, si infans sit in ætate cõpetenti, paulatim à lacte dimoueatur. Nã lac dare, quibus hypocondria suspensa murmurant, malũ est; posteà cũ fomentationibus ex rebus anodynis ebullitis in uino albo, quotidie manè, et uespere succurrendum est, per horã unã ante cibũ, posteà statim cum inunctionibus emolliendũ est iecur, uenterq;, et præcipuè si ipsum iecur obstructum sit ex oleo ex absynthio confecto, uel ex eupatorio, ex chamæmelo, ex spica, & similibus calefaciẽtibus moderate. Nec nõ cũ emplastris ex absynthio, chamæmelo, et rebus anodynis, et farinis, seu pulueribus fœnugræci, seminũ lini, et anisorũ. Lieni uerò succurrendũ est cum fomẽtationibus prædictis ex rebus anodynis, et radicibus capparorũ, asparagorũ, cetrac, cẽtaureæ minoris, et aceto acerrimo decoctis, et cũ oleis ex capparibus ex lilio, ex ruta, et anethino, et ex amygdalis amaris, et similibus, et cũ emplastris de meliloto, et ceratis ex ammoniaco, bdellio styrace, opponace, & galbano, ex adipe gallinaceo, medulla ceruina, et pulserib9 scolopẽdrij, corticũ capparorũ, aceto dissolutis, et secundũ artem paratis, & si fieri poterit, infanti præbeatur, tã propter lienis, quã propter hepatis obstructionem, aliquid reubarbari contriti, uel cum passulis præparati, uel cum saccharo rosato Verùm si cũ passulis quotidiè cochleare unum exhibeatur, si cum saccaro ros. scrup. s. de tertio in tertium exhibeatur, secundum

Hip. lib. 5. aphor. 64.

exigentiam ætatis, poteris etiam cum ferculo, quod uocant panatellam exhibere drac. i quotidie pulueris cetrac, si lien affecta sit, nàm mirum in modum confert, obstructiones aperiendo. Quibus rationibus medicamentorum, adultos etiam hac affectione laborantes sanaui, ut mihi testis est ANTONIVS BEFFA *de Negrinis, uir nobilis Brixiensis, in studio bonarum literarum à pueritia uersatus, & uere ad fœlicia, & elegantia carmina diuina quadam propensione naturæ, & ingenio fœlici pangere natus, & mei amantissimus, qui in Augustino eius fratre, liene laborante, hanc rationem medicamentorum (me consulente) fœliciter expertus est.*

DE LVMBRICIS.

CAP. XIII.

Hip. lib. 3. aphor. 26.

Gal. ibidem in comm.

TAMETSI *lumbrici, qui à Græcis* ἕλμινθες *uocantur in ijs infantibus qui magis adoleuerint, ut plurimũ contingãt, scilicet ijs, qui mediã habent ætatẽ, inter illos, qui iã dentes ediderunt, & qui sunt pubertati proximi; quoniam in ipsis tenellis infantibus (ante dentiũ productionẽ, uel cibi solidi comestionẽ) propter imbecillitatem caloris innati minimè, et in adultioribus materia idonea est, ad animaliũ talium generationẽ; nihilominus testor ego uere me infantes bimos, uel circa à lũbricis sæpè uexatos uidisse, & curasse; propterea ab huiusce artis nostræ libris, curationẽ ipsorũ resecãdã haud quaquã censeo. Lumbrici igitur uidentur, prout alijs animalibus proportionaliter gigni, qui non ex semine, sed ex putredine habent generationẽ, queàdmodũ in magno mũdo, ita & in corpore humano sunt genera ipsorũ; quorũ unũ est teretũ: alterũ latorũ;*

DESCRIPTIO MORB. CAVSA. Arist. lib. 5. de nat. animæ cap. 19.

ter

tertiũ ascaridũ. Ascarides autem sunt tenues quidã lũbrici, qui in parte præcipuè inferiori crassi intestini gignũtur. Aliud uerò genus lũbricorũ est rotundorum, hoc est teretũ qui in superioribus magis intestinis generãtur, adeò quòd ad ipsum quãdoq; uentriculum ascendunt; Multò uerò plures hi, quã ascarides gignũtur in pueris. Rarior autẽ lumbrici lati est generatio, qui et est lõgissimus, & sæpè per tota extenditur intestina. Verùm quoniã de hoc genere nullã fecit Hip. in infantibus, tãquã superfluã mentionẽ, loquens de morbis ipsis infantibus contingentibus; propterea de ipsis tantummodò rotundis, siue teretibus, & ascaridibus lumbricis, non tantùm ab ipsa auctoritate ipsius Hip. excitati, quantũ ab experientia edocti; erit intentio nostra uerba facere, in infantibus. n. fateor ego ingenuè nũquã uidisse alterius, quã rotundæ formæ. Causa igitur istius ægritudinis est putredo, quæ nascitur, ut plurimum, ex crassa, et pituitosa materia. Signa rotundorum sunt hæc, in superiorem uentriculum procurrunt; proindè sequitur incredibilis morsus stomachi, uentris, & intestinorum, per os nõ raro eijciuntur, nõnullis uerò per nares, et magna quidẽ ex parte cum febre existunt, & cum tussi exigua, siccitate, in somno tremore, et præter cõsuetudinẽ excitatione, clamore, terrore, singultu, et extrà os linguæ missione, oculorum clausura, et aliquãdò taciturnitate, et cum molestia uigiliarum, et ira, et dentium fremitu, et comestione superuacanea, præsertim si infantes fuerĩt quidã eorum neglecti motu, pulsuq; destituuntur, ac refrigerãtur, tenuẽ, ac frigidum sudorẽ exsudant, in facie color rubrus apparet, et uariatur, prostratio appetitus, decubitum transmutãt nauseabundi, multus etiã aluus descendit, corruptos cibos

ege-

Gal lib. 14. met. med. c. 15. & 18. & 19.
DESCRIPT MORB.
Gal lib. 3. aphor. 26. in comm.
Hip. ibidem.
CAVSAE.
Gal. ibidem.
SIGNA.
Aetius lib. 9 cap. 39.
paul. lib. 4. cap. 57.

Aeti.ibidem egerens, & in modum tympani uenter eis inflatus, sonū edit,
Paul.ibidem & oculos quidā sanguine suffusos habent. Ascaridum uerò signa sunt, uehemens pruritus in imo uentre, et quandoq; usq; ad animi deliquiū, grauitas præcordiorū, & dorsi, ac assidua
Gal. ibidem ad egerendum irritatio. & excrementa, quæ excernūtur grauè olent, ueluti apparet in iumentis, malè cibū cōcoquentibus, quorum malā concoctionem fœtor indicat excrementorum. Signa autē omnium lumbricorum cōmunia sunt, oris fœtor, deliriū, lethargus, dolor capitis, palpitatio cordis, uomitus creber, & imbecillis pulsus, qui in infantibus ipsis creberrimus est à natura, distentationes comitiales, oris spuma, tormina, et colici dolores, & interdum alui suppressio. Præsagia autē, quæ
PROGNOSTIC. Hip.lib.2. prognost. tex.18. ex lumbricis sumuntur, sunt hæc, lumbricos quoq; teretes eunte in iudicationē morbo, descendere idoneum est; magnā autē
Paul.lib.4. cap. 57. curā habere cōuenit, circa eorum curationem, præsertim teretum, nā multi nulla lumbricorum cura habita exesi ab ipsis
Paul.ibidem sunt, et conuulsi interierūt; alij dicunt se lumbricos uidisse, qui ex inguinibus ægri eruperint; Et alij etiā prout IOHANNES Baptista Caballaria, uir doctus, et in arte medica clarus honorifico stipēdio publicè à Cōmuni Meduli in agro Mātuano cōductus, qui asseruit mihi se lūbricos uidisse, qui ex umbilico eruperint cuiusdā infantis annorum trium, plus minus.
Paul.ibidem cap.58. Paulus uerò inquit, circa febrium initia geniti lumbrici sub sistētiā ex subiecta habent corruptione, circà cōsistēdi uigorem ex morbi malignitate, circà declinationem omninò ad melius
Aetius ex Herodoto lib. 9 cap. 39. proficiunt. Et lumbrici in febribus, et absq; febribus fiunt multitudine, magnitudine, colore, & tēpore inuicē differētes; deteriores uerò sunt maiores minoribus, multi paucis, rubri albis, et

uiuen

simetes mortuis. Et in incipiētibus acutis morbis, si lumbrici teretes uiui deijciūtur, pestilētes morbos indicāt; inclinātibus autē mortui, malū, interutrunq; tēpus quoquo modo appareāt, malum est; Lumbrici etiā deiecti sanguine consperſi, malum; Et ex ipsis lumbricis frequēs in infantibus anhelitus frigidus, tumescēte adhuc corpore, lethale, sequēti .n. die mortem prænuntiat; sunt etiā quidā; Alsaharauij fortasse authoritate persuasi; qui dicunt, ascaridibus infestos breuioris uitæ fore: hæc de prognosticis. Restat ut de curatione uerba faciā, quæ, ut nobis indicatio ostendit, perficitur hoc pacto: Et primo quod ad uictus rationē attinet, aer ad calidum, & siccum uergens eligatur. Nutrix (si infans lacte nutritur) caueat à somno diurno post cibum, & nocturnus sit secundum solitum, caueat pariter ab ocio, & exerceat se bis in die, per horam, antè cibum, & secundum consuetudinem. Aluus quotidiè excernat, & præcipuè in infante, si non sponte, cum molli balano ex melle, & sale gemma parato, uel clystere cōmuni. Animi affectus omninò uitādi, sunt, cibi sint boni succi, et facilis cōcoctionis: & in omni lubricorum genere abstinentia maxime prodest, qua eorum generatio prohibetur. Sed cum infantem infestāt, tunc exiguo cibo, seu lacte, frequenti tamē, utendum est. Ne lūbrici morsus inferāt, comedat ipsa nutrix panē bene fermentatum (azymus .n. lumbricos generat) et cum modico sale, & seminibus anisorum bene subactum, & satis coctum, carnes uitulinas, ueruecinas, hædinas, & gallinaceas, & auium terrestrium: Inter olera, si nō adest febris, comedere poterit in ferculis, nasturcium, betā, mentā, petroselinum, abrotanū, absinthium, apium, sinapim, cappares, raphanum, acetosam, &

VICTVS RATIO.

*semina brassicæ, et erucæ, et oleosa conueniunt. Et si alui pro-
fluuium adsit, ex quo lumbrici magis abundare solent, tunc
misceantur in cibo, et ferculis, præcipue ea, quæ descripta sunt
capite de alui profluuio. Et caueat à leguminibus, nihilomi-
nus lupini conueniunt, & iura cicerum rubeorum; caueat à
piscibus, à cibis dulcibus, frigidis, & ualdè humidis, crassis,
et uiscosis, & breuiter in uniuersum, omnia calefacientia, ex-
siccantia, incidentia, acria, amara, salsa, acida, & attenuan-
tia conueniunt. In potu uinum conuenit, sed aquosum. Ha-*
RATIO MEDICAMENT. *ctenus de uictus ratione. Ea uerò, quæ ad medicamentorum
rationē attinent, qua potero breuitate perstringere conabor; à
suffimentis loci, ubi decumbit infans, incipiens. Ignis igitur in
cubiculo succēdatur, si fieri poterit, ex lignis iuniperi, aut citri,
aut persici, odoramenta fiant ex coma absinthij, rutæ, et folijs
persici, & ex myrrha, & aloe, uel ex rosis, santalis, muscho,
ambra, caryophillis, thure, & gallia moscata. Deindè ea,
quæ in primis lumbricos necant, sunt exhibenda; Etenim
dum uiuunt semper occasionem nocendi habent; Inter ea*
Paul.lib.4. *uerò, quæ miram habent uirtutem necandi lumbricos, est*
cap.57. *aloë; Et quoniam pueri aloen non admittunt, propterea in-
strumento quo os diuaricatur supinis, fasciola ipsis uiolenter
detentis, ore distento per clysteridium quodpiam, fistula nō
fragili munitum, inuitis aloen quantum poterit interius
transmißam inijciamus; quæ quidem admiranda curan-
di ratio puerorum molestè aloen ferentium est; sed si fieri
poterit, ut cum lacte nutricis exhibeatur aloe; uel cum
oximelitè simplici ad pondus diobolorum trium, cum pauco*
Paul.ibidem *puluere cornu cerui deusti. Vel ipsi infanti præbeatur*

si

si febris non adest, aut saltem si est exigua, chamæmelorum, uel mixariorum decoctum, & choclearia duo olei immaturi, amarissimi exhibeantur. Amara enim lumbricos enecant. Et cunctis uerò tàm infantibus, quàm adultis febrientibus, & non febrientibus confidenter exhiberi possunt, etiam si trimestres fuerint infantes. Vermes terreni in puluerem resoluti cum sapa, & si sapam non admittunt, cum hydromelite, aut ut libet, præbeto, nihil ueritus, neq; utilitate contempta septemnumero dato, cataplasma etiam confici poterit ex lupinorum farina in hydromelite decocta, imponendum uentri, cui aliquandò etiam bryoniæ, & filicis, tormentillæ radices adijciantur. Vmblicus autem felle taurino expleatur, aut melanthio cum lacte muliebri trito, aut absynthio, aut abrotano, aut bryonia, pinguibus, ficubus admistis, uel R pulpæ colocynthidis, fellis taurini an. partes æquales misce, et cũ succo absynthij q. s. f. emplastrũ, et umbilico superponatur; poteris etiam dorsi spinam uniuersam ex medulla ceruina inũgere; Et bouis talus ustus, cum lacte potus, lumbricos teretes educit. Ego uerò sæpè fœliciter expertus sum hunc puluerẽ ad pondus unius drachmæ eum indifferenter exhibendò, tã infantibus, quàm adultis, cũ febre, & sine febre, uel cum lacte nutricis, si æger lacte nutritur, uel iure pulli, uel uino albo, si uinum bibit, uel cũ syrupo de acetositate, aut corticib' citri potatũ; qui hoc modo paratur, R musci marini, seminis origani, seminis citri, portulacæ, cornu cerui usti an. dr. 1. pulueris, quẽ lũbricorũ uocãt, semencinæ, seu corallinæ an. dr. ij. seminũ mẽtæ, absynthij an. dr. i. misce, et s. a. f. puluis subtilis. Nec nõ inũgere etiã so leo nares, & tẽpora, stomachũ, et umbilicũ infantiũ exmithri

Aeti. ibidem

Aet. ibidem

Gal. de cõp. theriacæ ad Pisonem.

Gal. ibidem

dato electo; uel ex theriaca, quã ille optimus simpliciũ medicamẽtorum cognitor FRANCISCVS CALCEOLARIVS clarã Veronæ cõposuit, adeò ut ea ad lõginquas regiones pretio tradu cta, ficuti ego testis sum a' Clariss. Medicis, Liguribus, Pedemõtanis, Bononiẽsibus, Mãtuanis, Brixianis, Tridẽtinis, Venetis, Germanis, et alijs quãplurimis assiduè pro indigentibus ponitur in usum summa cũ laude ipsius Calceolarij. Vel alio mõ, puluis miræ uirtutis ad lũbricos educẽdos, tã teretes, quã ascarides, hoc modo paratur ℞. reubarbari, agarici, scordij an. dr. i. musci marini dr. iij. corni cerui usti, seminum portulacæ an. dr. i. aloes illotæ dr. iij. s. misce, & s. a. f. puluis, de quo scrup. i. cũ uino, uel cũ iure carniũ, uel cũ syrupo de acetositate, aut de corticibus citri infantibus innoxie exhibetur. Et si infans parum adoleuerit ex ipso puluere scrup. ij. ex succo mẽtæ, aut ab synthij, pilulas tres cõficere poteris, et ipsi infanti præbere. Verũ si lũbrici infestãt cum alui fluore infantẽ, etenim cessante fluore, ut plurimũ lũbrici quiescũt; procurãdum est ut aluus post quartum, aut diem sextum ad summũ, astringatur modis, ac legibus institutis in hoc libro, capite proprio de alui fluore. Et si astricta pariter fuerit aluus cit ãda est modo instituto, capite proprio; et eodem modo, cum uomitu, singultu, et alijs symptomatibus succurrendum erit secundum proprias curationes.

DE INFLAMMATIONE VMBILICI.

CAP. XIIII.

Hip. lib. 3. aphor. 24: DESCRIPT. MORB.

CVM cõtingere interdũ soleat paruis, et nuper natis pueris præter alias ægrotationes, etiã umbilici inflammatio, quæ græcè dicitur φλεγμονὴ ὀμφαλοῦ. Propterea mihi uidetur, rationi cõsonum esse curationẽ ipsius affectionis perstringere.

CAVSA. Gal. ibidem in comm.

Inflãmatio igitur ipsa prouenit ab incisione ipsius umbilici, recẽter

tu.n.natis infãtibus accidũt,nõ secus,ac si qua alia pars foret ulcerata, aut à dolore præcisionis, aut ab aere,aut à ligatura perperã facta,excitata. Indicia satis nota sũt,quoniã uisu patẽt. SIGNA. Vndè præsagia hæc sumũtur;si recte, & statĩ curetur hic morbus facilè sanabitur. Verũ animaduertẽdũ est,ne natura, PROGNOSTIC. quæ pridẽ in utero matris urinã huc deferebat isti⁹ functionis nõdũ oblita propter corrosionẽ ipsius inflãmationis denuò lotiũ ibi nõ trãsmittat,et difficilẽ curationẽ reddat. Propterea ĩ pri VICTVS RATIO. mis instituatur uictus ratio,uergens ad humidũ, et moderatè calidũ;nutrix caueat à uino,ab aromatibus,ab allijs, à cæpis, porris,raphanis,acetosis,salsamẽtis,à leguminibus,à flatuosis, ab oleribus,præter spinachiã,atriplicẽ,mẽtã,petroselinũ,lactucã,et blitũ,et caueat ab ijs,quæ ualdè calefiũt,et à cibis grossis, et difficilis cõcoctionis,exercitationi uacet, bibat iura carniũ, uel aquã cum seminibus coriandrorũ coctã; Aluus quotidie citãda est in infante,aut spõte,aut balanis ex melle. Posteà statĩ debemus lenire dolorẽ cũ emplastris,et inunctionib⁹ hoc pa- MEDICAMENT. RATIO. cto paratis ℞.maluarũ decoctarũ et contusarum m. i. farinæ ordei,lupinorum,fænugræci an.drac.ij.olei rosacei,pinguedinis gallinæ,butyri an.drac.iij. misce,&/s.a.f. emplastrum, et calidum applicetur umbilico,maturat .n. & dolorem sedat. Vel ℞ medullæ panis frumentacei tritæ unam, lactis uaccini q.s.misce,et lento igne parũ bulliãt. Posteà adde croci scrup. i.olei rosati unc.i.misce et f.emplastrum,calidũq; applicetur. Si uerò inflammatio uenerit ad suppurationem,tũnc cum unguento ex cerusa,et lithargyrio manu chirurgica curetur; uel ex isto linimento ℞ terebenthinæ unc.s. uitelli unius oui, olei rosacei unc. ij. misce,& confice linimentum,ex quo pan-

niculi linei infusi superponatur, fœliciter.n. & sine dolore curant. Vel R. pulueris nardi celticæ unc.s. terebinthinæ unc.iij. olei sesamini, amygdalarũ dulciũ unc.i. misce, et f. linimentũ.

Auic. lib. 1. F. 3. doc. 1 cap. 3.

DE TVMORE SEV EMINENTIA VMBILICI.

CAP. XV.

MORB. DESCRIPT. Auic. lib. 1. F. 3. doc. 1. cap. 3. CAVSAE.

ACCIDIT etiã aliquando in ipsis infantibus tumor ipsius umbilici citra inflãmationẽ, qui græce uocatur ομφάλου οἴδημα. causa est, uel multus fletus, uel uociferatio, aut tussis, aut casus, aut materia ibidem aquosa, uel flatuosa decurrens.

SIGNA. PROGNOSTIC.

Signa innotescunt satis. Propterea prædicendum est affectionem ipsam facile admittere curationẽ, si recte, et citò curetur, nec cum mora, plus, quàm conuenit trahitur de necessitate ad cauterium ueniendum sit. Quapropter cùm in quocunq; morbo semper adest, quod fit, et quod factum est; quod fit debemus prohibere, & quod factum est resoluere, et euacuare; unde si causa ex ploratu infantis prouenìet, ueluti ut plurimũ euenit, tunc statim ad prohibendum quod fit, & ad somnum conciliandum, recurrendumq; est, ut à nobis descriptum, & institutum est capite proprio, libro secundo huiusce artis, ad quem se referat lector; Et ita si à tussi oriatur pariter recurratur ad proprium capitulum in libro hoc. Ad resoluendum uerò, quod factũ est, ut sumitur ex istius morbi indicatione, in sex rebus non naturalibus uictus ratio instituatur; si lacte nutritur infans nutrici, ad calidum, & siccum uergens, & caueat à rebus flatuosis, frigidis, & humidis, tàm in cibo, quàm in potu, & cibis utatur boni succi, & facilis concoctionis, in quibus aliquid misceatur, quod habeat facultatem expellendi flatus, cuiusmo

Gal lib. 11. met. med. c. 11. MEDICA. MENT. RATIO.

VICTVS RATIO.

cuiusmodi sunt, semina anisorum, coriãdrorum, fœniculi, quotidie aluus, tàm in ipsa nutrice, quàm infante excernat sponte, sin minus arte, balanis ex melle, & sale gemma confectis, in infante citanda erit, & caueat ne ipse infans ploret, uociferetq́, nec motum faciat, et supinus, sine panniculatione decũbat. Ad locum autem affectum conuenit emplastrum hoc adhibere ℞. pulueris amei drac. iij. albuminis ouorum duorũ, misce, & cum stuppa applicetur, & fascia stricte ligetur. Vel ℞. pulueris myrrhæ, corticum cupressi, & nucũ earum, aloes, acaciæ, mastiches, lupini amari usti, amei an. drac. i. albuminis ouorum q. s. misce, & f. emplastrum, & cum stuppa applicetur. Nec non ego sæpè expertus sum fœliciter sequens emplastrum in infante bimo, qui triduò sanatus est. ℞. pulueris thuris, myrrhæ, mastiches, collæ, siue glutinis piscium, sarcocollæ, psylij, aluminis, carabe, nucum cupressi an. dr. i. antimonij, croci, aloes non lotæ an. dr. s. albuminis ouorum q. s. misce, & cum stuppa umbilico applicetur, & stricte ligetur. Vel post fomentationem ex decocto corticum mali punici, balaustiorum, acaciæ, myrti sumachi an. partes æquales, emplastrum hoc administra, ℞. picis, aloes, thuris, mastiches, terræ armeniæ, sanguinis draconis, lithargyrij, resinæ, ammoniaci galbani, gallæ, uisci quercini, lapidis hæmatitis, seui hircini, pilorum leporis, corticum granatorum an. drac. i. misce, & omnia contundenda contundantur, & in decoctione præordinata macerentur, posteà adde albuminis ouorum q. s. misce, & f. emplastrum.

MEDICAMENT. RATIO. Auic. ibidem

DE CALCVLO VESICAE.

CAP. XVI.

Hip lib.3.aphor.26. Gal.ibidem in comm. DESCRIPTIO MORB. Gal. ibidem Paul. ægin. lib.3.c.45. CAVSA. Gal.ibidem

IN Infantibus,qui magis adoleuerint,.ſ.qui habent ætatem mediam inter illos,qui iam dentes ediderunt,et qui ſunt pubertati proximi,morbus ille,qui calculoſus uocatur à Latinis, et à Græcis λιθίασις, contingit,immò calculus,aut lapis ipſe maximè propria paſsio eſt talium puerorum in ueſica.ſ.in ea .n. concreſcere conſueuit,propter edacitatem,ex qua non paucos crudos humores coaceruant,ex quibus pars craſsior unà cũ urinis ad ueſicam perueniẽs,fit lapidum generationis materia.

Gal.lib. 2 de nat. human.tex.13. SIGNA. Gal. lib. 1.ð loc.affe. c.1. Auic. lib. 3. F.18. trac.2. cap.16. PROGNOSTIC. Auic.ibidem

Accedit altera cauſa uehementia caliditatis. Signa lapidis in ueſica ſunt urina, ſimilis aquæ, in qua ſubſident ſabuloſa quædã;laborãtes asſiduè pudendum ſcalpunt,idq; uel laxum, uel intentum præter modum;poſteà de repente urina ſupprimitur,doloresq; in eodem loco permanentes. Quòd uerò ad prædictionem attinet,ſcire oportet in illo,in quo eſt ſedimen arenoſum,nõ facilè aggregari lapidem: materia .n.non eſt coarctata;ſic autẽ habeto,morbum hunc(ut inquit Auicenna)parum accidere infantibus,& mulieribus,propriè lapis in ueſica,quoniã ueſica earum ad exteriora breuior,ac latior eſt,et paucorum anfractuum,quæ ſentẽtia uera eſſe poteſt in mulieribus; quoad generationem,quia ex fluxione menſtruorum facilius, quàm in uiris omnia ſuperflua expurgantur,& calorem non adeò uehementem habent,ut materia in lapidem facilè uerti posſit;uera etiã eſſe poteſt,quoad expulſionem in infantibus,et mulieribus propter breuitatem meatus,& anfractuum ueſicæ.

Hip. lib. 1. aphor.14. Gal. ibidem in comm.

In pueris uerò,qui habẽt plurimum caloris innati,et multa humiditate abundãt; etſi meatus breuiores habent,tamẽ ſunt angu

angustiores, quàm in adultis. Verum esse potest, ut generatio calculi in uesica, sit maximè propria passio ipsorum; Etsi citò non curetur, cùm induratus ualde, et in lapidem redactus erit calculus, & adeò magnus, ut per collum uesicæ exire non possit, necessario deueniendum erit ad incisionem, quoniam uix eo tempore frangitur in uesica. Reliquum est, ut de curatione uerba faciam; Et primo uictus ratio secundum indicationem instituatur ad calidum; et humidum uergens, et nutrix, si infans lacte nutriatur, caueat à somno diurno post cibum, & ab otio, exercitationi incumbat: aluus tàm in ipsa, quàm in infante, uel sponte, uel arte, quotidiè excernat, caueat à crassis, uiscosis, flatuosis, & qui sunt difficilis concoctionis, & mali succi, cibis. Deindè quoad rationem medicamentorum in cibo, ut in ferculis, quotidie comedat ea, quæ habent uim frangendi lapidem, prout saxifragiam, cetrac, lithospermum, polygonum, flores genistæ, cinerem, uel puluerem leporis adusti, bdellium, cardamomum, balsamum, lapidē iudaicum, lapidē spongiæ, lapidem fellis bubuli, & eryngium. Posteà infantes quotidie balneare præstat ex aqua calida ebullita cum chamæmelo, pulegio, origano, calamintho, anetho, fœniculo, parietaria, enula, althea, malua rosmarino, rosis, siccis, saxifragia, seminibus anisorum, fænugræci, lini, & statim à balneo abstergere, & diligenter pannis calidis exsiccare; posteà pudenda, & pectinem ex oleo liliorum alborum, uel scorpionum calido inungere, & emplastrum infra scriptum pectini calidum apponere ℞. uitella ouorum coctorum num. x. pulueris foliorum enulæ campanæ, parietariæ, petroselini, apij, saxifragiæ,

VICTVS RATIO.

MEDIC. RATIO.

an.

an.drac.ij.pulueris lapidis iudaici, ſcorpionũ uſtorum, ſanguinis hirci, an.drac.i.miſce, & omnia in mortario bene ducantur; poſteà cum oleo nardino, & ſcorpionum an. partes aequales q.s. miſce, & f. emplaſtrum. Infanti etiam aquam deſtillationis ſaxifragiae, & iringi exhibere pro potu, mirum in modum praeſtat; nec non puluerem ſaxifragiae ad pondus drac.ſ. in ferculis quotidiè, ſi aliquid, praeter lac ſumit, uel cum lacte etiam exhibere nimirum praeſtat. Plura deſcripta ſunt alia remedia in cura de retentione urinae, ad quam habeatur regreſſus. Verùm ſi lapis ſupramodum creuerit, adeò, ut per collum ueſicae exire non poſſit, tùnc manu chirurgica amouẽdus eſt eo modo, quo docet Paulus Aegineta, qui conſulẽdus eſt.

Paul. aegin. lib.6.c.60.

DE VRINAE INCONTINENTIA. CAP. VII.

Gal.lib. 5. de uſu part. cap. 16

Gal.ibidem & lib.6. de loc.affe.c.3

DEFINIT. MORB.

Paul. lib. 3. cap.45.

CAVSA.

CVM Muſculus, qui ueſicae collum circumambit triplicem habeat uſum, unum, ut nihil in uaſe urinario relinquatur; alterum, ut ori ueſicae claudendo opituletur; tertium, ut excernendorum excretionem acceleret, reſolutus eſt, morbus fit, qui à Latinis urinae incontinentia, ſeu praeter uoluntatẽ excretio dicitur, et laborãtes morbo ipſo Graeci ἐνουρoῦντας uocant; morbus uerò dicitur ἀκούσιος τῶν οὔρων, ſcilicet inuoluntaria urinae excretio. Cauſa in infantibus, ut plurimum, eſt frigidorum, uiſcidorum, ac craſſorum humorum abundantia; aut ab aere ambiente; aut à lactis mala qualitate, aut à mala intemperie ipſius infantis, aut à nimio potu, & cibo, ſi quid praeter lac ſumit, aut à caſu, aut à uulnere, aut à uertebra

brarum luxatione, excitata. Signa satis innotescunt. Prædicere autem licet, si ex aliqua externa causa, musculo infrigidato, generatur morbus, celerius curatur, quam si citra manifestam causam proueniat. Qui enim urinam sine uoluntate emittunt, ob ceruicis uesicæ uulnus, aut casum, aut uertebræ luxationem superuenientibus, quæ mortem fatentur notis, nulla medicina periculo liberat; Et quantò plus eis contigit (urinæ scilicet inuoluntaria emissio) eo minus periculo sunt obnoxij. Propterea de ea incontinentia urinæ, quæ à mala intemperie frigida, & à mala uictus ratione in infantibus excitata prouenit, scribere decreuimus. Igitur si lac in causa est, alia nutrix, dum prima curatur, lactet infantem, & uictus ratio uergat ad calidum, & siccum, infans quotidie prouocet uel sponte, uel arte uentris deiectionem; caueat à somno diurno post cibum, nutrix exercitationi incumbat bis in die, ante cibum, perturbationes animi uitet; & infans aliquãdo excitetur ad iram, quæ interdum in hac ægritudine cõfert; cibi sint facilis concoctionis, & boni succi, cuiusmodi sunt carnes columborum, gallinarum, perdicum, turdorum, alaudarũ, & similium, & præcipuè si assæ fuerint, et si quid comedit, fercula comedat, parata, uel cum pipere, aut amomo, cinnamomo, aut zingibere, et similibus. In iure etiã concoqui poterit parum hyssopi, sampsuchi, saluiæ, satureiæ, fœniculi, et similiũ. Verùm indicatio medicamentorũ perficitur, si æger suprà pectinem foueatur, bis in die, per horam, ante cibum, ex æneleo calido. Et si gallinæ guttur combustum, ieiuno stomacho, cum iure pulli, aut lacte præbeatur; Et pariter si drac. i. quotidie exhibeatur pulueris florum leucanthemi, uel leporis testiculi

SIGNA. Gal. lib. 4. & loc. affe. c. 4.
PROGNOSTIC. Paul. lib. 3. cap. 18.
VICTVS RATIO.
Paul. ibidem
Paul. lib. 3. cap. 45.
MEDICAMENT. RATIO.

culi tosti, uel uesicæ porcinæ, aut ouinæ, aut pulueris calaminthæ, & myrrhæ, antè cænam, aut cum iure carnium, Aeti. lib. 11. cap. 45. *aut lacte, etsi non amplius lactet, cum uino odorato. Conueniunt etiam cataplasmata, & malagmata per rubefacientia, ex sinapi apparata. Nec non iniectio arenæ à sole feruefactæ, similiter confert; Et balneis etiam, tàm arte cum rebus anodynis paratis, quàm naturalibus, & maximè sulphurulentis, & bituminosis, primum calidis, postea etiam frigidis, curare conuenit: Et partium ipsarum fricationes & exercitationes mirum præstant auxilium.*

DE RETENTIONE VRINAE.

CAP. XVIII.

Gal. lib. 6. de locis aff. c. 3. DEFINIT. MORB. CAVSAE. *SI INFANTI contingit affectio illa, quæ à Græcis* ισχουρία, *& à Latinis urinæ retentio dicitur, nihil aliud est, quàm exacta prorsus urinæ supreßio, mortis periculũ afferens. Causæ huius morbi multæ sunt, sed in infante, ut plurimum, sunt tres. Vna, debilitas expultricis, ab intemperie frigida, adeò, ut cũ circà id, quod cõtinetur cõtrahi nõ potest ipsum exprimere nequeat. Secunda obstructio in inferiori* SIGNA. *meatu, à craßis humoribus facta. Et tertia à lapide in ipso meatu impacto. Etsi retentio ipsius urinæ satis manifesta sit, cũ fletu, & infantis uigilijs, nihilominus illud attendendũ ē, si à debilitate excretoriæ facultatis prouenerit, cũ cõpreßione uehementi suprà pubem, et infrà umbilicũ urinã excerni. Et si minus per compreßionem urina excernatur, tunc erit signũ obstructionis à materia crassa; & præcipuè si nutrix, aut infans in præcedenti uictu multis cibis craßis, ac uiscidis usus fuit. Et si erit à lapide, signum est si intromissa parua fistula*

ftulà æneà lapidem remouendo, urina euacuetur. Prædicendum uerò est, cùm lotium non eijciunt, quòd subiecta membra debiliora fiunt, & paulò post moriuntur. Propterea succurrendum est statim. Et cum primum causam morbi cognoueris, facilis erit cura; nã suppreßionis urinæ causas amouere, est curationis indicatio. Si igitur ab humoribus craßis fiat, & infans lacte nutriatur, tunc alia nutrix lactet infantem, uel si cum ratione ætatis tutè fieri poterit, a lacte amoueatur paulatim, sin minus, uictus ratio in omnibus sex rebus nõ naturalibus instituatur uergens ad calidum, & siccum, tẽperato modo, & caueat à cibis craßis, humidis, frigidis, duris, acribus, acetosis, a caseosis, a piscibus, a leguminibus, a pulmentis, et a similibus. Caueat a somno diurno post cibũ, exercitio incũbat, aluus deijciat quotidiè uel sponte, uel arte. Deinde oleo anethino calido, aut chamæmelino, aut liliorum alborum, aut scorpionum inungendo pubem, & pectinem illi succurritur. Fomentationes etiam ex rebus anodynis, cum parietaria, & uino albo ebullitis competunt, & emplastra ex rebus prædictis, et farinis ordei, fænugræci, seminum lini, & oleis prædictis. s. a. parata præstant. Balnea etiam ex decoctione rerum, & herbarum anodynarũ mirum in modũ iuuant; immò aliquando solo balneo liberantur, etsi cum prædictis urina nõ excernatur, oleũ chamæmelinũ, aut anethinũ, aut scorpionũ, quod dissoluit per syringã mittendũ ẽ in uesicã. Et similiter si a debilitate expulsricis ob intẽperiem frigidã proueniat inunctiones, fomentationes, emplastra, et balnea suprà instituta cõ ueniunt. Hoc unũ tamen animaduertendũ est, in oĩ genere retentionis urinæ, in uictus rõne uitare oportere urinam cientia,

PROGNOSTIC.

VICTVS RATIO.

MEDICA. RATIO.

ne maior, uel obstructio, uel extensio, circa uesicam, fiat, ob uri næ multitudinem. Nihilominus postquã uasa urinaria aper ta, et dissoluta fuerint, laudatur puluis maxillarum luporum, piscium salitorum, & cum uino aromatico ad pondus dr. s. per tres dies continuos, ieiuno stomacho, exhibitus. Parum etiam uini decocti, cum radice filipendulæ, confert; Prouocat etiã à proprietate (ut dicitur) urina, si uirga infantis immittatur in os cucurbitæ antiquæ, in qua retentũ fuit oleum, prius in aqua calida calefacta, dũmodo in ipsa non ingrediatur aqua. Dicũt etiã si mittatur lapatũ acutum in ignẽ, adeò, ut ardeat, si fue rit puella, ante eam uelit, uel nolit statim minget. Verùm si la pis urinam supprimat à loco excutiendus est, uel parua fistula ænea, uesicæ intromissa, uel infante cubante supino, et crura ele uata sursum parum agitentur, et cõcutiantur, mox ad frangẽ dum lapidem ipsum confert, Si bolus unus cardamoni, cum aqua decoctionis corticum, uel radicum lauri sumatur. Et se cundum recentiores, pro secreto, exhibent puluerem istum, R. sanguinem unius leporis, & cum unc. vij. radicum saxifra giæ uratur in olla rudi, et fictili, et de cinere hoc, detur cochlea re medium; uel scrup. i. cum uino albo, si infans uinum bibit, sin minus cum lacte, aut iure pulli, stomacho ieiuno, quotidie: uel si sanguis hircinus s. a. præparatus eodẽ modo exhibeatur, frangit lapidem in uesica. Nec non auis, quæ dicitur cauda-tremula, siue motacilla, ut supra in olla fictili combusta, et in puluerẽ redacta auxiliũ præbet, si modo, ut supra exhibeatur. Adhibere etiam emplastrum hoc pectini, frangit lapidem, R. amygdalarum amararũ, et dulc. an. unc. iij, terantur, posteà cum resina pini, & terebinthina, et oleo scorpionum q. s. secun

Dioscorides lib. 1. cap. 5.

dum

dum artem f. emplastrum; conferunt etiam simplicia multa, prout, lapis iudaicus, lapis spongiæ maris, lapis serpentis, lapis uesicæ, semen syon, saxifragia, radix graminis, radix rusci, genistæ flores, senecion, amygdala, & cubebæ, si cum ratione ætatis, & temporis s. a. exhibeatur. composita uero oleum de cerasis, de granis iuniperi, & multa alia, quæ in infantibus timenda sunt prout antidotum hemagogum, electuarium dulce, lithontripton, iustinũ, mithridatum, & theriaca, sed si premissa non suffecerint ad frangendũ ipsum lapidem, ad sectionẽ transeundũ erit eo modo, quo à Paulo ægineta præcipitur. Paul. ægin. lib. 6. c. 60.

DE HERNIA SEV TVMORE INGVINIS. CAP. XVIIII.

AFFECTIO ea, quæ à Latinis dicitur hernia, seu ramex, à Græcis κήλας uocatur, quo nomine omnes fere testiũ comprehenduntur tumores, qui numero sunt octo, ut patet ex Galeno; at nos omissis omnibus alijs tumoribus, tanquam nõ necessarijs in infantibus de hernia inguinali tantũ uerba faciemus, quæ nihil aliud est, quã tumor præter naturam in inguine ex distẽsione, aut rupturæ peritonei ortus; Et ut plurimum, generatur à frequentia fletus, eiulatusq́, aut ab immoderata repletione, et forti in egerẽdo expressione, cũ aluus astricta est, & interdum à redundãtia flatuum. Signa innotescũt, undè hæc præsagia sumuntur. Intestinorum hernia qualiscunq́ fuerit, semper aquosa deterior. Pro curatione uerò, in sex rebus nõ naturalibus uictus ratio instituenda est, ad calidũ, et siccũ uergens: Aluus quotidie deijciat, uel spõte, uel arte in infante, caueat à nimia repletione cibi, à fletu, à rebus flatuosis, à uoci-

Gal. lib. de tum. preter nat. 17. 18.

DEFINIT. MORB.

Gal. ibidem CAVSAE.

SIGNA. Aetius lib. 14. c. 24.

PROGNOSTIC.

VICTVS RATIO.

feratione, a motu; Nutrix etiam lactante infante, caueat a præmissis, a rebus frigidis in cibo, a leguminibus, ab aquosis, a flatum parientibus, crassis, & crudis, & difficilium concoctionum. MEDIC. RATIO. *Ratio verò medicamentorum, quoniam Indicatio istius morbi, cum illa, quæ de tumore umbilici inscribitur, conuenit; propterea eo modo perficitur, quo statuta est in ipso capite, quod legendũ est, et ex præscripto ordine ipsius procedẽdum.*

DE PROCIDENTIA ANI.
CAP. XX.

Auic. lib. 1. F. 3. doc. 1 cap. 3. DESCRIPTIO MORB. *ALIQVANDO Accidit infanti, ut ei eueniat egressio recti intestini, siue procidentia ani, quam Græci appellant* προπτωσιν αρχου, προπιπτοντον αρχον *Quamombrẽ de ipsa agere, non erit absurdum,* CAVSAE. *quæ generatur, ut plurimum, a nimia uentris lubricitate, et humiditate, aut a resolutione musculorum, qui ipsum anum sursum attollunt, uel ab aliqua inflammatione ipsius ani, musculos ipsos cogente, uiolenter distendi.* Cor. Celsus lib. 6. ca. 18. SIGNA. *Signa, si ex inflammatione anus procidat, sunt dolor, tumor, & tensio ipsius ani qui cum rubore, & mucositate apparebit.* Celsus ibid. *Si uerò erit, sine inflammatione facilis erit cognitio; apparebit enim sine dolore, tumore, & mucositate. Et si euenerit ob lubricitatem alui præteritã, aut humiditatem, ex quibus orta fuerit imbecillitas, & resolutio neruorum, adeò ut ipsum foras prolapsum, sursum retrahere nequeant, facile signa apparebunt per relationem astantium.* Aet. lib. 14. cap. 8. PROGNOSTICA. *Et prædicere conuenit, si citrà inflammationem est affectio facilius curationem admittere.* VICTVS RATIO. *Victus ratio, ut sumitur ex ipsa indicatione, in sex rebus non naturalibus, ad calidum, & siccum uergens instituatur. Infans caueat ab omni motu inferiorum partium; & si*

sine inflammatione est, tunc paretur balneum aquæ calidæ, in quo sedeat ipse infans per modicum spatium temporis, ieiuno stomacho; & balneum ipsum prius ebullitum sit cum verbena, malicorio, folijs myrti, rhu, rosis, gallis, balaustijs, acacia, et hypocistide; posteà statim, post ipsum balneũ, digitis molliter, et legitimè intromittatur anus. Deinde liniatur pice liquefacta, & super asperso puluere aloes intrudatur. Vel alio mõ, puluere isto aspergatur, cũ animaduersione, quòd astringẽtia, ueluti pulueres, & olea nõ sunt administranda, nisi ano prius intromisso. ℞. aloes, thuris, gallarum, myrrhæ, mastiches, antimonij, sumachij, balaustiorum, an. drac. ij. & in puluerẽ redu cantur, et misce, et utitor; Vel ℞. olei de myrto, de mastiche, de cydon. an. dr. s. misce, et inunge. Et si denuò foras anus, ex multa humiditate procidere tentabit, tunc decoctio balnei fiat in vino astringenti nigro, & decoctioni adde bdellium, pini corticem, pilulas cupressi, ungulã caprinã, alumẽ scissile. Vel ℞ gallæ omphacinæ, malicorij sicci, rhoscoriarij an. dr. ij. plũbi usti. dr. iij. spumæ argenti dr. vij. & in puluerẽ tritũ insper-gito. At in infantibus astringentiũ usum remittere oportet, et mitiora adhibere, ueluti ego expertus sũ cũ balneo loci affecti tãtum ex uino nigro astringenti parũ, prius ebullito cum rosis siccis, & menta; & chamæmelo, & sola inunctione post ani intromissionem, cum oleo mastichino, & de cydonijs; confert etiam urina ipsius infantis calida, statim post mictionem superfusa. Et ne anus ubi repositus introfuerit, denuò foras excidat, probè deligandus est cruribus inter se deuinctis. Si uerò anus ex inflãmatione excidat, quòd rarò in infantibus contingit; nihilominus, tunc uictus ratio, in omnibus instituatur uergens ad humidum, & frigidum temperate in principio,

MEDICAMENT. RATIO.

Gal. lib. 9. de comp. med. sec. loc. c. 6. auctoritate Asclepiadis: Aetius ibid.

Paul. lib. 3. cap. 6.

posteà in statu ad calidum. Et caueat infans à motu,et excitatione inferiorum; deindè in principio inungendus est anus oleo rosaceo calido,et posteà chamæmelino,et anethino,et sedere conuenit in balneo calido aquæ dulcis, in quo ebullitæ sint prius maluæ,altheæ,et rosæ,et flores chamæmeli,et statim inũgere oleis prædictis. Nec non R. uitellum unius oui cocti, & contundantur cum tragacantha,posteà cum oleo rosaceo,syrupo rosarum an. q.s. misce,& f.linimentum s.a. fomentationes etiã cum spongia factæ,quotidiè ante cibum,ex decoctione prædicta calida præstant,& inungere statim ut supra. Posteà cum aliquantulum inflammatio remissa fuerit,anus intromittendus erit, et eundẽ inungere,& aspergere ex præmissis oleis,et pulueribus astringentibus,et eundẽ ligare præstat, postquã intus repositus fuerit,ut supra ne iterum exeat.

DE INTERTRIGINE COXARVM.

CAP. XXI.

Auic. lib. 1. F. 3. doc. 1 cap. 3. DEFINIT. MORB. INTERTRIGO coxarum infantis,nihil aliud est,quàm excoriatio,seu cutis attritio,quæ Græcè uocatur παρατριμμα CAVSAE. et causatur hæc affectio,ut plurimũ ex urinæ acrimonia, aut deter sione excrementorum,et ut breuiter dicam, ex immunditia inuolucrum,propter nutricis incuriam suborta. SIGNA. Signa satis innotescunt. PROGNOSTICA. Prædicendum est ex ipsa excoriatione,seu attritione facilè suboriri inflãmationem,seu exulcerationem,et dolores,& uigilias. VICTVS RATIO. Igitur statim ad curationem properãdum est,quæ facilè perficitur,si nutrici uictus ratio instituatur, ad frigidum,& siccum uergens,& si abstineat ab ijs,quæ in cibo calefaciunt,ueluti ab acribus,ab allijs,porris,cæpis, & raphanis,

nis, ab aromatibus, & salsamentis, ab amaris, & similibus; Et quotidie, si tam in nutrice, quàm in infante, uel sponte, uel arte, aluus deiecerit; et si ipse infans, quotidie, reietis fricationibus, balneetur, si tempus balneandi erit, & si aqua balnei, ante ipsum balneum, parum prius bulliat cum uiolis, althea, rosis, maluis, ordeo, & furfuribus; & si statim post balneum abluantur partes affectæ, cũ uino calido, & postea isto puluere inspergantur. ℞. spumæ argenti per se, uel cum myrto, sicca, trita. q. s. uel alumen in testa ustum, & tritum inspergatur; aut fici folia usta, ac trita cum oleo illiniantur. Et caueat ne cum inunctione salita infans inungatur. Nec non si rosarum capita, & flores terantur, & inspergantur, conferunt; uel alio modo ℞. plumbaginis drac. iij. gallarum drac. i. s. aluminis, myrrhæ, an. dr. s. misce, & omnia conterantur, & cum hoc inspergantur; conferunt etiam myrtus contrita, aut radix ireos, aut rosæ, aut cyperum, aut ordei farina, aut lentium.

MEDICA. RATIO.

Aet. lib. 14. cap. 12.

Aet. ibidem.

Auic. ibidẽ.

DE PAPVLIS SEV VARIOLIS.

CAP. XXII.

ERVPTIONES Similes his, quæ a feruida aqua ambustis emergunt, & sponte per uniuersam infantis cutem florescunt, a Græcis ἐξανθήματα, & à Latinis papulæ, & pustulæ uocantur. Et duplices ipsæ papulæ uidentur, quædam enim sublimes, quædam uerò latæ. Sublimes a uulgo medicorum morbilli uocantur. Et latæ, & humiles uariolæ; generantur ex crassis, & cuti impactis humoribus, & ubi densior pelliculæ superficies extiterit, propullulant morbilli,

DEFINIT. MORB.

Auic. lib. 1. F. 3. doc. 1. cap. 3. Paul. lib. 4. cap. 8.

CAVSAE.

Gal. lib. 6. aphor. 9. in comm.

ſeù ſublimiores puſtulæ a calidiore, & tenuiore humore fiunt, latæ uerò ſeù uariolæ, a frigidiore, & craßiore. Neoterici ut plurimum in infantibus cauſam eſſe dicunt, ſanguinis ebullitionem, ſuperuenientem per modum putrefactionis, uel nutrimenti menſtrualis reliquias, uel propter conceptum fœtus tempore menſium fluxionis. Attamen omnes papulæ naſcuntur, natura corporis profundum expurgante. Quamobrem paucißimi uidentur, qui ad legitimam ætatem perueniant, & hunc morbum effugiant. Signa ſunt febris, dolor uehemens capitis, & dorſi, difficultas ſpiritus, pruritus narium, & aurium, punctiones totius corporis, pādiculationes, & oſcitationes crebræ, & initio morbi, facies maculas quaſdam oſtendit, quæ, uel in morbillos tolluntur, uel in uariolas extenduntur. Sublimiores, in tumorem manifeſtum cutē attollunt, exulcerant, & pruritum excitant. Latæ exiguum tumorem efficiunt, neque tamen exulcerant, neque etiā pruritum excitant; Quare, ob duplicem cauſam, latæ puſtulæ nō pruriunt; Vna, quia difflantur in latitudinem, circū extentæ; Altera, quia humor faciens ipſas minorem acrimoniam habet; Et ſi a ſanguine proficiſcantur, per colorem rubrum, ſi a bile, per ſpiceum; a pituita per albedinem; a bile atra per liuorem, cum nigredine apparebunt. Et puſtularū ipſarum magna ex parte infantibus, & iuuenibus, rarißimè, & cum difficultate ſenibus, fit eruptio, & progreßio ijs, quorum cutis craſſa, & denſa exiſtit. Difficilior autem ſemper latarum eſt exitus, quia ex craßioribus humoribus oriuntur, propterea quòd magno labore cutem penetrare poſſunt. Quamobrem ſi accidit cutis denſitas, ſæpè intus puſtulis detentis, moriūtur, at in eru-

SIGNA.

Hip. lib. 6. aphor. 9. Gal. ibidem in comm.

PROGNOSTICA.

ptione

ptione sublimium pustularum, propter caliditatem, & tenuitatem humoris ipsas facientis, qui eruptionem faciliorem reddit, pauci pereunt. Et quæ ex eis pustulis sunt ulcerosæ, uel spissæ, sublimes, rubræ, & paruæ, cum febre, uel nigræ, mortales sunt. Veluti eæ, quæ anno 1574. per uniuersam ferè Italiam, in infantibus grassatæ fuerunt, adeò, ut ferè omnes ab earum nequitia affecti, medicina nihil proficiente, interierint. Quæ autem sunt albæ, rubræ, raræ, lataeq; saniores sunt; Et secundum sententiam Neotericorum, qui semel a morbilis, seu uariolis corripitur, non amplius ab ipsis afficitur. In curatione autē cum omnes pustulæ procreentur, natura corporis profundum expurgante, ut supra dictum est: propterea cauere oportet summa cum diligētia, ne naturæ motus impediatur. Ex indicatione igitur istius morbi; aer eligatur calidus, & frigidum deuitare oportet, cutem enim densat, & sic pustularum eruptiones prohibet, & infans in lectulo, aut ulnis, stragulis calidis ab iniuria frigiditatis aeris, cooperiatur, & probè muniatur, non tamen adeò calidis, ut syncope correptus suffocetur. Nutrix legitima fruatur diæta: caueat a fructibus oībus recentibus; et præcipue fugacibus, quia facile putrescunt: ab aromatibus, a salitis, ab acribus, ab allijs, porris, cæpis, raphanis, ab oleribus, et ab oībus facile calefaciētibus, et putrescentibus, et duræ digestionis, et mali succi, et a uino: Ex his.n. sanguis augetur, et humores exacuuntur, et utilissimū erit nutricē dulcioribus ferculis pasci, et infantē, neq; pleniore, neq; nimis tenui cibo ali. caueat ab animi perturbatione, et a somno diurno post cibū, et quotidie se exerceat, secundum consuetudinem, & aluus tàm in nutrice, quàm in infante, uel sponte, uel

Auic. lib. 1. F. 3. doc. 1. cap. 3.

VICTVS RATIO.

Paul. lib. 1 cap. 6.

Hip. lib. 1. aphor. 20. arte deijciat. Verùm si natura ipsas probè excreuerit pustulas, nullo medicamento, aut alio negotio indigemus. Quæ enim iudicantur, & iudicata sunt integrè, neque mouere, neque nouare aliquid, siue medicamentis, siue aliter irritando, sed sinere oportet. Si uerò satis non defloruerint, solemus infantes inuolucris rubris inuoluere, ut ad crebrum illius aspectum intuentes, ad exteriora, atque adeò summam cutem ferantur humores, & decoctum ficuum, uel lentium loco potus præbeatur. Vel si fieri poterit, infanti ad adiuuandam pustullarum excretionem hæc præbeatur decoctio. ℞. radicũ apij, alaminthæ, fœniculi petroselini an. M.s. seminum anisorum, asparagorum, rusci an. dr. ij. caricarum ficuum an. numero vi. coquantur omnia in s.q. aquæ, usque ad consumptionem mediæ partis, posteà coletur, & cum sacchharo q.s. et adiectione syrupi acetosi. simplicis unc. iiij. misce, & s.a.f. potio, de qua detur quotidie infanti mane, & uesperi. unc. iij. aut plus, aut minus, secundum ætatis rationem. Verùm si infans, sumere decoctum ipsum non poterit, nutrici exhibeatur ad pondus unc. vi. At ubi bene pustulæ defloruerunt, si minus periculosæ sunt, dimittantur, donec maturentur, deinde curentur. Si uerò ulceratæ fuerint, fiat eis unguentum ex cerusa; & accidit etiã ut necesse sit lauare eas aqua mellis, & pauco nitro, & similiter alchola; cum autem spissæ fuerint, indigebunt eo, quod sit uehementius lauabuntur tunc ex aqua nitri, cum lacte mista, ideò, ut tollerari poßit; quod si cutis eorum uesicabitur, uaporetur, & lauetur aqua, in qua coctæ fuerint myrtus, & rosæ, & squinanthum; Et folia arboris mastiches, & tamarisci. Et quia oculis aliquando ex

MEDICAMENT. RATIO.

Auic. ibidẽ.

isto morbo euenit affectio illa, quæ uocatur à latinis albedo, et à Græcis λευκωμα. Propterea ne infans ab ipsa macula corripiatur a loco pellucido, siue luminoso, atque rerum intuitu rubrarum remouendus est, oculiq; eius cum collyrio aquæ rosaceæ, in qua nonnihil sumachij insit, abluendi, & conseruandi sunt. Et si guttur etiam, aut ulceribus, aut erosione afficiatur, ut euenire quandoq; solet in isto morbo succurrendũ est cum succo mororum, uel diamorum, aut uino granatorũ, adhibita aqua ordei, gargarizando. At si in facie infantis, propter ipsius aßiduam fricationem, signa uariolarum permanere post morbi resolutionem uidebuntur, tunc ℞. pinguedinis humanæ, pinguedinis ursi, medullæ ceruinæ, medullæ bubulæ, balsami ueri, pulueris camphoræ an. partes æquales, musciparum misce, & signa inunge. Vel ℞. pulueris seminis erucæ, pulueris chrysocollæ, alcyonij primi, & secundi, farinæ fabarum, pulueris sulphuris, lithargirij argentei, cornu cerui usti, pulueris ireos, pul. tartari albi, pulueris thuris an. dr. s. radicis brioniæ oleo decoctæ, & subtilißime contusæ, olei amygdalarum dulcium, olei è luteis ouorum, olei de myrrha an. unc. s. unguenti rosati, unc. i. misce, & in mortario plumbeo s. a. fiat linimentum, & utitor.

DE SCABIAE.

CAP. XXIII.

QVONIAM verò sæpè ob contagionem facilè penetrantem in corpora nostra, infantes a scabie uexari, & tentari uidemus: propterea de hac ipsa affectione in hoc libro silendum nobis non est. Porrò ea nihil aliud est, quàm durior cutis rubicunda, ex qua pustulæ cum pruritu oriuntur, DEFINIT. MORB. Cel. lib: 5. cap. 28. Paul. lib. 4. cap. 2.

quæ

quædam humidiores, quædam ficciores, uel est, quæ summā corporis cutē uaria erosione figurat, furfureaq; ex se corpuscula edit, cū pruritu, & corporis colliquatione, & à Græcis ψώρα uocatur. Causa in infante interdùm excitatur ob cōtagium, uel si lac sugit propter cibos à nutrico ingestos salsos, & nimis calidos, & aromata acuta, amaraq;. Duplex autem ab ipsa scabie sumitur indicatio; cū una humidior sit; altera siccior; quæ enim humidior est, generatur a sanguine, cui admiscetur phlegma salsum. Altera, quæ siccior est, existit a sanguine bile flaua permisto; Signa verò sunt pruritus, cutis rubicunda, & pustulæ quædam latæ, quædam eminentes, a quibus sanies interdum glutinosa, interdum tenuis fluit; cæterum ex ijs, quæ eminentiores sunt, quoniam a calidiore humore generantur, pruritum efficiunt, quòd latæ non item; difflātur enim, & in latitudinem extentæ; & facientem ipsas humorem minus acrem habent. Et scabies excorticata multiplicatur in autumno. Pruritus materia aggregatur inter duas cutes. Et scabies quidem fœda attrahit exituras, & permutatur ad impetigines, alsabafati, & inducit corporis colliquationem. Scabies uerò si humida est, uictus ratio in omnibus sex rebus non naturalibus (ut indicationis rationem obseruare uideamur) ad frigidum, & siccum uergat; si sicca parum declinet ad humidum. Et nutrix, si infans lac sugit, exercitationi incumbat; euitet diurnum somnum, post cibum; aluus quotidie deijciat, uel sponte, uel arte, clysterijs communibus, uel balanis ex melle, perturbationes animi fugiat; Et inter olera comedere poterit endiuiam, lactucam, spinachiam, cichoream, lupulos, & melones, & cucur

CAVSA.

SIGNA.

Hip. lib. 6. aphor. 9. Gal. ibidem in comm.

PROGNOSTIC. Auic. ibidē.

VICTVS RATIO.

cucurbitas, & similia. Euitet in cibo ea, quæ habent facultatem calefaciendi, prout sunt aromata, salsa, oleaginosa, acuta, & acria, ut allia, porri, cæpe, & raphani; abstineat à uino generoso, uescatur cibis boni succi, & facilis concoctionis. Quod uerò ad ipsam curationem attinet, duplici ea modo perficitur; uno cum purgatione corporis; altero loci affecti inunctione. Purgatio statuenda est, hoc pacto. Nutrix si lactat infantem, quotidiè sumat decoctionis infrascriptæ unc. vi. diluculo, per dies septem continuos, quæ hoc modo perficitur. ℞. fumiterræ, endiuiæ, cichoreæ, boraginis, lupulorum, epithymi an. M. i. bulliant omnia in s. q. a. usque ad tertias posteà coletur decoctio; cui adde facchari optimi q. s. & denuò lento igne bulliat unâ leui ebullitione; deinde in uase coperto seruetur. Infanti uerò, si ablactatus est, uel si aliquid sumit, exhibere possumus hanc potionem per dies quinque continuos, loco syrupi, diluculo. ℞. aquæ lactis. unc. iij. succi fumiterræ. unc. i. misce pro syrupo. Verùm postquam assumpserit nutrix decoctiones supradictas, sumat per horas duas, ante cibum, manè, bolum istum. ℞. electuarij lenitiui de dactylis, diacatholicon an. unc. s. misce, & cum facchare f. b. uel sumat similiter antè cibum per horas quatuor pilulas has. ℞. pilularum de fumoterræ, de agarico Mesuæ an. dr. s. cociarum scrup. i. misce, & cũ melle rosato reformentur p. v. & aurentur. Infanti uerò si bimus est, post syrupos detur agarici præparati drac. i. uel cum facchare rosato, uel cũ ferculo, quam Itali panatelã uocant, aut reubarbari electi, et mundi, contriti scrup. i. cum facchare rosato. Deinde

MEDICA. RATIO.

fic

sic facta purgatione, ad inunctionem deueniendum est, quæ pluribus modis perficitur, at in infante propter uirium eius imbecillitatem, mitibus, lenibusq; inunctionibus utendū est. Quotidie igitur per tres, aut quinque dies continuos, serò antequam dormitum uadat in loco calido apud ignem nutrix; si scabies humida est, corpus suum in loco affecto unguento hoc inungat ℞ succi lapatij acuti. unc. iij. olei de nucibus. unc. i. picis. unc. s. misce, posteà parum bulliant lento igne, mox coletur, & colaturæ addantur sulphuris contriti subtiliter, pulueris tartari an. drac. i. misce, & fiat unguētum. Vel ad siccam scabiem hoc unguento illinito. ℞ cerussæ, amyli an. unc. s. anchusæ M. i. ceræ, olei rosacei an. unc. ij. anchusam unà cum rosaceo elixato; deinde reliqua inijcito. Vel solo oleo sulphuris puluere misto, calefacto inungito. Infanti uerò post lauacrum, ad ignem, si scabies humida est unguento hoc illinito; ℞ olei rosacei, laurini an. unc. ij. pulueris salis, nitri, sulphuris. an. drac. iij. styracis drac. ij. misce & inungito. Et si scabies sicca est, hoc unguento inungito. ℞ terebinthinæ lotæ unc. i. s. butyri unc. s. succi limonum, succi lapatij, & utitor. Vel ℞ aquæ rosaceæ, aquæ ex floribus malorum medicorum an. unc. ij. terebinthinæ, nitri, lithargyrij, an. dr. iij. misce, & utitor. Vel uitis ueteris corticem in uase fictili frigito, eòq; locum scabiosum fricato butyroq; illinito. Pruritus uerò a scabie excitatos, aqua marina calida, aut aceto calido perlue. Demum post inunctionem nutricis, & infantis corpora uniuersa abluere aqua calida oportet, & ea induere ad euitandam contagionem uestimentis mundis, nouisq;.

MEDICA RATIO.

Pau. ibidem

Orib: lib. 7: cap. 8.

DE

DE FEBRE.
CAP. XXIIII.

FEBRIS Etiam, quæ græcè dicitur πυρετὸς aliquando infantibus accidit. In progressu enim cum iam dentire incipiunt, gingiuarum prurigines, et febres superueniunt, & hoc per consensum ex dolore, et cruciatu pruriginis gingiuarum inflãmationem excitãtibus. Signa, ex uigilijs per tactũ caloris extranei, & frequentiæ pulsus, satis innotescunt. Et curatio facilis est, nã probè uictus ratio instituta tantum, post ortũ dentium, cessante inflãmatione, febris cessabit. Igitur nutrici, (si infans lacte nutritur) uictus ratio in oĩbus instituatur ad humidũ, & frigidum uergens, comedat in ferculis, lactucã, blitũ, endiuiã, acetosam, spinachiã, atriplicẽ, ordeũ, et similia, quæ simul refrigerãt, et humectãt, lacq; augẽt, ueluti ẽt amygdalarũ dulciũ lac, & ptisana, et syrupus de endiuia, de acetosa, uiolarũ, acetosus simplex, et similes, tàm nutrici, quã infanti cõueniunt, pro nutrice hoc mõ, ℞. syrupi acetosi simpl. unc.i. de endi. unc.s. aquarũ endiuiæ, acet. an. unc.i.s misce pro syrupo. Pro infanti uerò, si ablactatus ẽ, ℞. syrupi acet. simpl. de endiuia an. unc.s. aquarũ endiuiæ acet. an. unc.i. misce pro syrupo, et magis, et minus secũdũ ætatis rõnem, morbi, tẽporis, et loci exigentiã. Et febre perseuerãte, post ortũ dentiũ, & post assumptionẽ syruporũ quinq;, digesta materia, eã educere poteris, adhibito uno scrupulo reubarbari electi, cõtriti, uel cũ saccharo rosato sumpto, uel in infusione cũ suis correctiuis, s.a. cũ decoct. florũ, & fructuũ cordialiũ dissoluto, et in diluculo per horas quinq; antè cibũ assũpto. Quies ẽt ĩ infante statuẽda ẽ, et aluus, ut sæpe dictũ ẽ, uel sponte, uel arte quotidie deijciat.

Hip. lib. 3. aphor. 25.
CAVSA.
SIGNA.
PROGNOSTICA.
VICTVS RATIO.
MEDICA. RATIO.

Et si uigiliæ superuenerint, aut stomachi dolor uomitus, & alia symptomata succurrendum est ipsi infanti, prout a nobis in suis proprijs capitibus, declaratum est.

DE AMBVSTIS.
CAP. XXV.

DESCRIPTIO MORB. CAVSA. SIGNA. PROGNOSTIC. VICTVS RATIO. MEDICA. RATIO.

INTERDVM Per incuriam nutricum infantibus accidit etiam, ut uel casu in ignem, uel ferventi aqua, aliquo modo comburantur, quorum corpora combusta πυρικαυτα, Græci uocant. Causa patet. Signa sunt dolor, bullæ seu pustulæ, & exulceratio. Qui morbus si non recte curatur, ex ipsis ulceribus relinquit, & in facie, & in alijs partibus corporis signa monstruosa, & partes affectæ, aliquando exsiccatæ, captæ, debilesq; remanent. Propterea statim succurrendum est, & uictus ratio in omnibus nutrici instituta ad humidum, & frigidum uergens: loco ambusto hoc modo in principio linimentum hoc, sine ulla dubitatione apponito: Ego enim ipsum expertus sum fœliciter cum multis ambustis, & præcipue cũ Angela filia mihi carissima, quæ dum tertium decimum mensem ageret in ignem ob incuriam eius nutricis cecidit, et totam fere faciem sibi cõbusit. ℞. albuminis duorũ ouorum, olei rosati. unc. ij. aquæ rosatæ unc i. misce, & simul omnia optime conquassentur: postea pãniculus albus, subtilissimus aut lini, aut serici, qui non sit nimis strictæ texturæ, madefactus prius in dicto linimento, superponatur loco ambusto, & ligetur, & nunquam auferetur, donec conualescat, sed quotidie bis, terue sine remotione ipsius panniculi, locus affectus super ipsum panniculum inungatur, & illinatur; transacto

facto uerò principio, & hoc usque ad diem ambustionis quartum loco albuminis ouorum, ponantur; & conquassentur in dicto linimento uitelli eorum, & semper super ipsum panniculum inungito, donec uideatur cutis regeneratio noua fieri; tunc uerò cum forfice paulatim, de die, in diem, ubi noua cutis ipsa, & sanitas apparuerit, panniculum incidere debemus, adeò ut totus paulatim auferatur, quo ablato, uidebitur locus affectus, procul dubio, sine ullo signo permanere. Et huius rei amplissimum testimonium omnibus afferre possunt PETRVS, & BALTHASSAR CAROTTI *Humanissimi fratres, probi, ac peritissimi pharmacopolæ in ciuitate Veronæ ad signum aurei plaustri, ubi eorũ clara officina medicamentorum salutarium plenissima, assiduè ad quotidianum usum pro infirmis a medicis frequentatur; qui modo prædicto, ac uirtute istius linimenti sola ab omnibus signis faciei, & totius corporis, infantes quamplurimos combustos, reuocatos, ac incolumes uiderunt. Multa alia inueniuntur remedia ex Paulo Aegineta, & Aetio, ad istum morbum attinentia, & ex multis alijs approbatis scriptoribus; qui tibi sunt consulendi. Sed ego fateor ingenuè coram Deo, & hominibus, me nunquam expertum fuisse hoc linimentum, modo superius assignato, nisi fæliciter, & quod penes me, tanquàm arcanum habere decreueram: nihilominus utilitatis publicæ causa, in medium mihi proferendum putaui ad laudem, & gloriam* Paul. lib. 4. cap. 11: Aet. lib. 14. cap. 64.

D. O. M.

FINIS.

ERRATA, QVAE IN HOC OPERE impresso penitus vitari non licuit, sic corrigenda.

Pag.			Pag.		
2.	Pro Bilosi	lege Biliosi	76.	ui expressus	ui expressa
7.	nutrimẽtiue	nutrimentumue	eadem.	excedens	exedens
15.	emplastei	emplastri	eadem.	Postulæ	Pustulæ
16.	Pupillarum	Papillarum.	eadem.	apparent	apparet
20.	in	si	77.	crysipelas	erysipelas
21.	rossati	rosati	79.	mista	mistæ
22.	ræter	præter	80.	sulpharis	sulphuris
37.	pereunt	pereant	84	faraminibus	foraminibus
55.	aliquo	aliqua	111.	facili	facilis
56.	uirum	uirium	127.	medicamẽtorã	medicamentorũ
58.	inuidiores	uiuidiores	eadem.	iudicabunt	indicabunt
59.	incedendam	incedendum	185.	reietis	reiectis
70.	amare	amaræ	186.	alaminthæ	calaminthæ

